

Про затвердження Програми
економічного і соціального розвитку
Миколаївської області на 2021 рік

Третя позачергова
сесія восьмого
скликання

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», на підставі Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 року № 671, з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, розглянувши проєкт Програми економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік (далі – Програма), що додається.
2. Заслуховувати на сесії обласної ради звіт обласної державної адміністрації про хід виконання основних показників та заходів Програми за відповідний період не менш ніж раз на рік. У разі необхідності вносити корективи до основних показників та заходів Програми.
3. Установити, що бюджетні призначення для реалізації заходів Програми на кожен рік передбачаються щорічно під час формування обласного бюджету, виходячи з можливостей його доходної частини, і затверджуються рішенням обласної ради про обласний бюджет на відповідний бюджетний рік.

4. Це рішення набирає чинності з 01 січня 2021 року.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії обласної ради.

Голова обласної ради

Ганна ЗАМАЗЄЄВА

Заходи з економічного і соціального розвитку Миколаївської області у 2021 році

№ з/п	Найменування заходу	Фінансове забезпечення*		Відповідальні виконавці
		Обсяг фінансування, тис. грн	Джерела фінансування	
1	2	3	4	5
СТІЙКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ БАГАТОГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ				
1.	<i>Розвиток промислового комплексу області та інноваційної діяльності, в т. ч.:</i>			
1.1.	Здійснення моніторингу основних показників діяльності провідних бюджетоутворюючих промислових підприємств області	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
1.2.	Опрацювання спільно з підприємствами області проблемних питань розвитку промислового комплексу та визначення шляхів їх вирішення	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, промислові підприємства області (за узгодженням)
1.3.	Сприяння відновленню фінансування Державної цільової оборонної програми будівництва кораблів класу «корвет»	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
1.4.	Підготовка пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства України для забезпечення стабільної роботи та вирішен-	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, промис-

1	2	3	4	5
	ня проблемних питань підприємств промислового комплексу області			лові підприємства області (за узгодженням)
1.5.	Проведення «круглих столів», нарад, засідань робочих груп з промисловими підприємствами області	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, МВК, РДА, промислові підприємства області (за узгодженням)
1.6.	Розвиток виробництва теплової енергії з альтернативних видів палива для потреб опалення об'єктів житлово-комунального господарства та бюджетної сфери	50 000,0	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, бюджетні установи (за узгодженням)
1.7.	Створення бази даних інвестиційних проєктів інноваційного характеру та представлення їх потенційним інвесторам	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
1.8.	Створення нових індустріальних парків та залучення інвесторів, облаштування існуючих індустріальних парків	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети, власні кошти підприємств	Миколаївська міська рада (за узгодженням), Баштанська міська рада (за узгодженням), департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
1.9.	Проведення конкурсу стартап-проєктів	В межах фінансового	Обласний бюджет,	Регіональний фонд підтримки підприємництва у Миколаївсь-

1	2	3	4	5
		ресурсу	інші джерела	кій області (за узгодженням), департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
2.	<i>Розвиток агропромислового комплексу, в т. ч.:</i>			
2.1.	Виконання Програми розвитку водного господарства Миколаївської області на 2019-2021 роки	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області (за узгодженням), райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільгосптоваровиробники (за узгодженням)
2.2.	Відновлення та поширення зрошення на нові території, що раніше не зрошувалися, шляхом встановлення нових сучасних систем зрошення, у тому числі краплинного. Підвищення родючості ґрунтів, поліпшення гумусового стану територій, зупинення процесів деградації ґрунтів. Проведення інвентаризації та нормативної грошової оцінки земель. Надання фінансової підтримки за такими напрямками: насінництво; садівництво та виноградарство; технічне переоснащення; органічне виробництво ; тепличне господарство; вирощування нішевих сільськогос-	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцевий бюджет, у т.ч. за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва,	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Миколаївська філія ДУ «Держґрунтохорона» (за узгодженням), райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільгосптоваровиробники (за узгодженням)

1	2	3	4	5
	подарських культур		інші джерела	
2.3.	Підтримка сімейних фермерських господарств шляхом виплати часткового відшкодування вартості придбаних для власного користування нових установок індивідуального доїння (доїльних апаратів). Надання фінансової підтримки сільськогосподарським кооперативам через механізм часткового здешевлення вартості придбаного обладнання та устаткування, необхідних для забезпечення їх діяльності. Надання фінансової підтримки сільськогосподарським кооперативам, які займаються вирощуванням овочів закритого ґрунту, на зворотній основі у вигляді пільгового кредиту на реалізацію бізнес-планів, часткова компенсація витрат, пов'язаних з наданими сільськогосподарськими дорадчими послугами	В межах фінансового ресурсу	Місцевий бюджет	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Спеціалізована кредитно-фінансова господарська організація «Миколаївський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» (за узгодженням), райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
2.4.	Модернізація, оновлення матеріально-технічної бази, впровадження міжнародних систем якості та безпечності продукції за рахунок спрощеного доступу до фінансових ресурсів через механізм надання пільгових кредитів суб'єктам малих форм господарювання (юридичним особам та фізичним особам-підприємцям), залучених на придбання технічного інвентарю, інструментів, закупівлю міні-устаткувань та обладнан-	В межах фінансового ресурсу	Місцевий бюджет	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Спеціалізована кредитно-фінансова господарська організація «Миколаївський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» (за узгодженням), райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування

1	2	3	4	5
	ня для передпродажної обробки продукції і переробки сільськогосподарської продукції			(за узгодженням)
2.5.	Відновлення високопродуктивних стад худоби і птиці шляхом власного відтворення та закупівлі поголів'я. Поліпшення відтворення сільськогосподарських тварин шляхом впровадження штучного осіменіння в господарствах усіх категорій	В межах фінансового ресурсу	Місцевий бюджет	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації,, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
2.6.	Надання компенсації понесених витрат суб'єктом господарювання (сільськогосподарським товаровиробником) щодо проведення сертифікації з органічного виробництва і переробки	В межах фінансового ресурсу	Місцевий бюджет	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
2.7.	Організація та представлення експозиції Миколаївщини на Міжнародній агропромисловій виставці «Агро». Проведення конкурсу в номінації «Кращий механізатор Миколаївщини» та вручення обласної премії імені Федора Іванова – Героя України	В межах фінансового ресурсу	Обласний, місцеві бюджети, інші джерела	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Регіональна торгово - промислова палата Миколаївської області (за узгодженням)
2.8.	Співфінансування проєктів, спрямованих на забезпечення системного оновлення і розвиток матеріально-технічних засобів аграрних господарств області, покращення соціальної інфраструктури села	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Миколаївський національний аграрний університет, Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області, сільгосптоваровиробники (за узгодженням)

1	2	3	4	5
3.	Капітальні інвестиції. Сприяння провадженню інвестиційних проєктів, у т. ч.:			
3.1.	Інформаційне супроводження та наповнення матеріалами вебсайту «Інвестиційні можливості Миколаївщини»	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.2.	Створення сприятливого інвестиційного середовища, популяризація інформації щодо інвестиційного потенціалу Миколаївської області на національному та міжнародному рівнях. Інформаційне забезпечення процесу інвестування, інформування інвесторів щодо можливості залучення інвестицій із застосуванням вебресурсів та засобів інформації	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад (за узгодженням)
3.3.	Впровадження інвестиційних проєктів у транспортно-логістичному, промисловому, сільськогосподарському, туристично-рекреаційному комплексах, житлово-комунальному господарстві	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад (за узгодженням)
3.4.	Сприяння залученню інвестицій, забезпечення підвищення вітчизняного потенціалу з експорту продукції, що виробляється на підприємствах області, стимулювання вітчизняного виробництва продукції	Не потребує фінансування		Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських селищних та сільських

1	2	3	4	5
				рад (за узгодженням)
3.5.	Реалізація інвестиційних проєктів у пріоритетних напрямках соціально-культурної сфери: охорони здоров'я, освіти, культури, водопостачання та водовідведення, виконання заходів з енергозбереження, соціального захисту, розбудови соціальної інфраструктури населених пунктів області, збереження історико-архітектурної спадщини	В межах фінансового ресурсу	Обласний, місцеві бюджети,ДФРР, субвенції державного бюджету	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад (за узгодженням)
3.6.	Організація інвестиційних форумів, конференцій, семінарів, «круглих столів», які стосуються питань залучення інвестицій у соціально-економічний розвиток області	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет, кошти суб'єктів господарювання, інші джерела	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад (за узгодженням)
4.	<i>Розвиток міжнародного співробітництва. Зовнішньоекономічна діяльність, у т. ч.:</i>			
4.1.	Забезпечення перебування в області представників регіонів іноземних держав на запрошення облдержадміністрації	150,0	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
4.2.	Організація візитів, зустрічей, бізнесових місій області до регіонів іноземних країн з метою розвитку співробітництва	100,0	Обласний бюджет	Департамент економічно розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
4.3.	Інформаційна підтримка підприємств області щодо торговельних можливостей за кордоном	Не потребує фінансування	х	Департамент економічно розвитку та регіональної політики

1	2	3	4	5
				облдержадміністрації
4.4.	Участь представників області у міжнародних виставках, форумах, навчальних поїздках за кордоном	150,0	Обласний бюджет, суб'єкти господарювання	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
4.5.	Виготовлення брендової сувенірної продукції із символікою області, презентаційних матеріалів про область для представлення на міжнародних заходах	100,0	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
5.	<i>Розвиток внутрішнього ринку та послуг, у т. ч.:</i>			
5.1.	Реалізація заходів із забезпечення населення області продуктами харчування місцевого виробництва за рахунок укладання прямих договорів між підприємствами мережевої торгівлі та місцевими товаровиробниками продовольчої та сільськогосподарської продукції, виділення їм місць на ринках для реалізації власної продукції	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
5.2.	Сприяння розвитку мережі підприємств торгівлі, ресторанного господарства з урахуванням комплексної забудови міст і районів, впровадженню в них прогресивних форм і методів обслуговування, організації в місцях, де відсутня стаціонарна торгівля, виїзної та виносної торгівлі товарами першої необхідності	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)

1	2	3	4	5
5.3.	Вжиття координаційних заходів щодо посилення протидії несанкціонованій стихійної торгівлі, упорядкування розміщення малих архітектурних форм і тимчасових споруд у сфері торгівлі та побутового обслуговування	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації,, департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, Головне управління Національної поліції в Миколаївській області, Головне управління Держпродспоживслужби в Миколаївській області, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
5.4.	Проведення аналізу цінової ситуації на споживчому ринку області на підставі статистичних даних щодо рівня цін на соціально значущі продовольчі товари; лікарські засоби, паливо-мастильні матеріали, засоби індивідуального захисту	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, Головне управління статистики в Миколаївській області (за узгодженням)
6.	<i>Підприємницька діяльність, у т. ч:</i>			
6.1.	Сприяння створенню суб'єктами малого та середнього підприємництва нових робочих місць шляхом надання їм часткової компенсації з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами. Підтримка та розвиток інноваційного підприємництва в проєкті «Регіональний	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет Державний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, регіональний Фонд підтримки підприємництва в Миколаївській області (за узгодженням), Миколаївський регіональний центр підтримки бізнесу (за уз-

1	2	3	4	5
	інноваційний HUB» (RInnoHUB)			годженням)
7	Розвиток туристичної та курортної індустрії, у т. ч.:			
7.1.	Проведення туристичних «магнітів» Миколаївщини	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
8.	Розвиток транзитного та транспортно-логістичного потенціалу, у т. ч.:			
8.1.	Будівництво, реконструкція, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах в межах Миколаївської області – у рамках Регіональної програми розвитку автомобільних доріг загального користування Миколаївської області на 2020-2022 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 24.12.2019 № 2	У межах фінансового ресурсу	Субвенція з державного бюджету; обласний, місцеві бюджети	Управління інфраструктури облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
8.2.	Забезпечення стабільної роботи Миколаївського аеропорту та його розвиток	В межах фінансового ресурсу	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління інфраструктури облдержадміністрації, КП «Миколаївський міжнародний аеропорт» (за узгодженням)
8.3.	Реконструкція системи світлосигнального обладнання аеродрому Миколаїв за адресою: Київське шосе, 9 у с. Баловне Новоодеського	7 800,0	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний,	Управління інфраструктури облдержадміністрації, КП «Миколаївський міжнарод-

1	2	3	4	5
	району Миколаївської області		місцеві бюджети, інші джерела	ний аеропорт» (за узгодженням)
8.4.	Комунальне підприємство «Миколаївський міжнародний аеропорт» за адресою: Київське шосе, 9 у с. Баловне – реконструкція та технічне переоснащення радіотехнічних засобів посадки	2 800,0	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління інфраструктури облдержадміністрації, КП «Миколаївський міжнародний аеропорт» (за узгодженням)
ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ				
1.	<i>Розвиток системи охорони здоров'я, у т. ч.:</i>			
1.1.	Упровадження програм імунізації серед усіх вікових груп для максимального захисту від контрольованих інфекцій, розширення та інтеграція ВІЛ послуг, замісної підтримувальної терапії, послуг із профілактики туберкульозу під час надання первинної медичної допомоги	В межах фінансового ресурсу	Держаний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, відповідні місцеві ради, комунальні некомерційні підприємства (за узгодженням)
1.2.	Проведення відповідних профілактичних і лікувальних заходів	В межах фінансового ресурсу	Державний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, відповідні місцеві ради, комунальні некомерційні підприємства та заклади охорони здоров'я (за узгодженням)
1.3.	Придбання необхідного обладнання, у тому числі портативних телемедичних діа-	В межах фінансового	Державний, місцеві	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, відпо-

1	2	3	4	5
	гностичних засобів для дистанційного збору та передачі інформації про показники діяльності (фізіологічні параметри) організму пацієнта	ресурсу	бюджети, інші джерела	відні місцеві ради, комунальні некомерційні підприємства та заклади охорони здоров'я (за узгодженням)
1.4.	Міжсекторальна взаємодія зацікавлених органів; своєчасне взяття на облік усіх жінок з ранніх строків вагітності; динамічне спостереження за вагітними жінками; зменшення кількості абортів; доступність до служби охорони репродуктивного здоров'я і планування сім'ї та сучасних методів контрацепції незалежно від місця проживання та соціального статусу жінки	В межах фінансового ресурсу	Державний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, відповідні місцеві ради, комунальні некомерційні підприємства та заклади охорони здоров'я (за узгодженням)
1.5.	Розширення мережі закладів охорони здоров'я, в яких функціонують паліативні ліжка, відкриття паліативних відділень (ліжок) на кожній адміністративній території з урахуванням потреби забезпечення відповідним знеболенням пацієнтів з хронічним больовим синдромом	В межах фінансового ресурсу	Державний, місцеві бюджети, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, відповідні місцеві ради, комунальні некомерційні підприємства та заклади охорони здоров'я (за узгодженням)
1.6.	Удосконалення та оптимізація системи громадського здоров'я Миколаївської області	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, КНП «Миколаївський обласний центр громадського здоров'я» (за узгодженням)
1.7.	Упровадження енергозберігаючих заходів, термосанації закладів охорони здоров'я області відповідно до заходів місцевих	Відповідно до паспортів програми	Місцевий бюджет, інші джерела	Відповідні місцеві ради, управління охорони здоров'я облдержадміністрації, комуна-

1	2	3	4	5
	програм розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я			льні некомерційні підприємства та заклади охорони здоров'я Миколаївської області (за узгодженням)
1.8.	Реалізація заходів обласних програм у сфері охорони здоров'я відповідно до заходів обласної Програми розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, які належать до спільної власності територіальних громад, сіл, селищ, міст Миколаївської області, на 2020-2022 роки та надання населенню області медичних послуг. Придбання лікарських засобів, виробів медичного призначення, засобів індивідуального захисту, дезінфекційних засобів для спеціалізованих шпиталів, визначених для госпіталізації пацієнтів з підозрою та встановленим діагнозом COVID-19	В межах фінансового ресурсу	Державний, обласний місцевий бюджети, залишки коштів медичної субвенції, що утворились на початок бюджетного періоду, інші джерела	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації, обласна база спеціального медичного постачання, комунальні некомерційні підприємства, комунальні заклади та заклади охорони здоров'я Миколаївської обласної ради (за узгодженням)
2.	Якісна освіта, у т. ч.:			
2.1.	Реалізація заходів Програми розвитку освіти Миколаївської області на 2017-2021 роки	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент освіти і науки облдержадміністрації
2.2.	Створення навчально-практичних центрів на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, заклади професійної (професійно-технічної) освіти (за узгодженням)

1	2	3	4	5
2.3.	Створення центрів професійної досконалості на базі Вищого професійного училища № 21 м. Миколаєва, Новоодеського професійного аграрного ліцею, Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей»	х	Кошти Європейського Союзу (програма EU4Skills)	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, заклади професійної (професійно-технічної) освіти (за узгодженням)
3.	Соціальний захист населення, у т. ч.:			
3.1.	Заходи в межах Програми зайнятості населення Миколаївської області на період до 2023 року включно	Не потребує фінансування	х	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
3.2.	Заходи Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на період до 2023 року включно	В межах фінансового ресурсу	Обласний, місцеві бюджети	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
3.3.	Реформування установ соціального захисту населення області в умовах децентралізації: створення структурних підрозділів соціального захисту населення в кожній територіальній громаді, створення центрів надання адміністративних послуг	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
3.4.	Заходи обласної Програми «Безбар'єрна Миколаївщина» на період до 2023 року включно	В межах фінансового	Обласний, місцеві	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації

1	2	3	4	5
		ресурсу	бюджети	ністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
3.5.	Заходи Соціальної комплексної програми підтримки сім'ї та дітей, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Миколаївській області на період до 2023 року; заходи Програми відпочинку та оздоровлення дітей Миколаївської області на 2019 - 2023 роки	В межах фінансового ресурсу	Обласний, місцеві бюджети	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконавчі органи міських, селищних, сільських рад (за узгодженням)
3.6.	Надання інших соціальних послуг шляхом забезпечення функціонування Контактного центру Миколаївської області як складової єдиної системи опрацювання звернень заявників усіх категорій до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за принципом «єдиного вікна» за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Миколаївська обласна державна адміністрація, Контактний центр Миколаївської області
4.	<i>Розвиток системи адміністративних послуг, у т. ч.:</i>			
4.1.	Виконання заходів Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області на 2021 – 2023 роки	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Відділ з питань організації надання адміністративних послуг облдержадміністрації
5.	<i>Підтримка сім'ї, дітей та молоді, у т.ч.:</i>			

1	2	3	4	5
5.1.	Конкурс проєктів (заходів) з питань національно-патріотичного виховання молоді, розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
5.2.	Навчальна програма «Молодіжний працівник»	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
6.	<i>Розвиток культурного і духовного середовища, у т. ч.:</i>			
6.1.	Капітальний ремонт покрівлі та системи опалення навчального корпусу № 1 Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв по вул. Фалєєвська, 5, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.2.	Капітальний ремонт студентського гуртожитку Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв по просп. Миру, 16, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.3.	Збереження пам'ятки архітектури місцевого значення – будівлі Миколаївського художнього російського драматичного театру (вул. Адміральська, 25). Реставрація будівлі Миколаївського художнього російського драматичного театру по вул. Адміральській, 27 у	В межах фінансового ресурсу	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний бюджети	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації

1	2	3	4	5
	м. Миколаєві			
6.4.	Реставрація будівлі Миколаївського фахового коледжу музичного мистецтва за адресою: вул. Соборна, 10/А, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний бюджети	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.5.	Реставрація фасаду Миколаївського фахового коледжу музичного мистецтва по вул. Севостопольська, 2, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний бюджети	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.6.	Реставрація об'єкту культурної спадщини національного значення «Старофлотські казарми» (корпус № 3) під розширення площадки Миколаївського обласного краєзнавчого музею за адресою: м. Миколаїв, вул. Набережна, 29 (у тому числі виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи)	В межах фінансового ресурсу	Державний (в т.ч. ДФРР), обласний бюджети	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.7.	Капітальний ремонт внутрішніх комунікацій та приміщень Миколаївського обласного художнього музею ім. В.В. Верещагіна за адресою: вул. Велика Морська, 47, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.8.	Капітальний ремонт відділу документів з питань культури та мистецтв Миколаївської обласної універсальної наукової бібліо-	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури,

1	2	3	4	5
	теки по вул. Московська, 9, м. Миколаїв			національностей та релігій облдержадміністрації
6.9.	Капітальний ремонт відділу зберігання та реставрації бібліотечних фондів Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В.О. Лягіна за адресою: вул. Спаська, 66, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.10.	Капітальний ремонт глядачевої зали Миколаївського академічного обласного театру ляльок за адресою: вул. Потьомкінська, 53, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.11.	Капітальний ремонт приміщень КЗК «Обласний палац культури» за адресою: пл. Суднобудівників, 3, м. Миколаїв, фонтану-градирні, площі біля фонтану та площі біля будівлі	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
6.12.	Капітальний ремонт планшету сцени Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру за адресою: вул. Адміральська, 25, м. Миколаїв	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління капітального будівництва облдержадміністрації, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
7.	<i>Розвиток фізичної культури та спорту, у т. ч.:</i>			
7.1.	Облаштування сучасних багатофункціональних спортивних майданчиків	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації

1	2	3	4	5
7.2.	Розвиток спорту вищих досягнень	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
7.3.	Організація та проведення масових заходів	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
7.4.	Забезпечення виготовлення та розповсюдження соціальної реклами з метою пропаганди занять фізичною культурою і спортом	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
8.	Житлово-комунальне господарство, у т. ч.:			
8.1.	Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт об'єктів водопостачання	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства (за узгодженням)
8.2.	Впровадження колективних установок доочистки питної води в закладах соціальної сфери та місцях масового перебування людей	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування, бюджетні установи, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства (за узгодженням)
8.3.	Реконструкція, капітальний ремонт житлового фонду, ліфтів, внутрішньо-квартирних проїздів	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування, підприємства житлово-комунального господарства (за узгодженням)
8.4.	Підготовка об'єктів житлово-комунального господарства до роботи в опалювальному	В межах фінансового	Місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування, бюджетні установи,

1	2	3	4	5
	сезоні 2021- 2022 року	ресурсу		підприємства житлово-комунального господарства (за узгодженням)
8.5.	Підвищення кваліфікації керівного складу та працівників підприємств житлово-комунального господарства з питань охорони праці, пожежної безпеки	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети, кошти підприємств	Органи місцевого самоврядування, підприємства житлово-комунального господарства (за узгодженням)
8.6.	Впровадження нових форм ефективного управління житловим фондом за рахунок створення ОСББ, залучення управляючих компаній і управителів	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети, співвласники багатоквартирних будинків	Органи місцевого самоврядування, співвласники багатоквартирних будинків (за узгодженням)
8.7.	Планування видатків на фінансову підтримку, дотації, відшкодування різниці в тарифах для підприємств житлово-комунального господарства	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
8.8.	Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт об'єктів водовідведення	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства (за узгодженням)
8.9.	Оновлення рухомого складу спецтехніки та контейнерного парку	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
8.10.	Залучення інвестицій на будівництво комплексів з переробки твердих побутових відходів	В межах фінансового ресурсу	Інвестиції, державний бюджет,	Органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади (за узгодженням)

1	2	3	4	5
			місцеві бюджети	
8.11.	Оснащення багатоквартирного житлового фонду приладами комерційного обліку тепло-, водо-, газоспоживання з досягненням показників на рівні 90-100%	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства, АТ «Миколаївгаз»	Органи місцевого самоврядування, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства, АТ «Миколаївгаз» (за узгодженням)
8.12.	Стимулювання співвласників багатоквартирних будинків до впровадження енергозберігаючих заходів у житловому фонді за рахунок пільгових кредитів	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
8.13.	Впровадження енергозберігаючих джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів	В межах фінансового ресурсу	Державний бюджет, місцеві бюджети	Органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
8.14.	Продовження реалізації найбільш актуальних проєктів в галузі житлово-комунального господарства: «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв»; «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого постачання в м. Миколаїв»	145 000,0 172 980,0	Європейський інвестиційний банк; Міжнародний банк реконструкції та розвитку	МПК «Миколаївводоканал», ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» (за узгодженням)
9.	Містобудування та архітектура			
9.1.	Створення (функціонування) служби	В межах	Обласний	Управління містобудування та

1	2	3	4	5
	містобудівного кадастру Миколаївської області	фінансового ресурсу	бюджет	архітектури облдержадміністрації
9.2.	Реалізація Комплексної соціально-економічної програми забезпечення громадян житлом у Миколаївській області на 2018-2022 роки. Надання пільгових довгострокових кредитів на будівництво (придбання) молодим сім'ям та молодим одиноким громадянам. Забезпечення громадян, учасників АТО/ООС та внутрішньо переміщених осіб доступним житлом	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації, Миколаївське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» (за узгодженням)
10.	<i>Збереження навколишнього природного середовища</i>			
10.1.	Збереження природного заповідного фонду області. Забезпечення статутної діяльності регіональних ландшафтних парків (утримання та матеріально-технічне забезпечення)	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації
10.2.	Виконання заходів Комплексної програми охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації
10.3.	Здійснення рубок, формування і оздоровлення лісів	7 193,4	Власні кошти підприємств	Державні підприємства лісового та лісомисливського господарств (за узгодженням)
10.4.	Здійснення заходів з відтворення лісів	6 501,9	Державний бюджет,	Державні підприємства лісового та лісомисливського госпо-

1	2	3	4	5
		372,0	власні кошти підприємств	дарства (за узгодженням)
10.5.	Здійснення заходів з охорони лісу від пожеж та захисту від шкідників і хвороб лісу	10 379,1 1 162,4	Державний бюджет, власні кошти підприємств	Державні підприємства лісового та лісомисливського господарства (за узгодженням)
11.	<i>Підвищення рівня громадської безпеки, у т. ч.:</i>			
11.1.	Утворення та забезпечення функціонування підрозділів місцевої пожежної охорони, центрів безпеки, добровільних пожежних дружин	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
11.2.	Проведення реконструкції та модернізації систем централізованого оповіщення	В межах фінансового ресурсу	Місцеві бюджети	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
12.	<i>Інформаційна сфера, у т. ч.:</i>			
12.1.	Забезпечення інформування населення через інформаційні агентства, електронні, аудіовізуальні та друковані засоби масової інформації про актуальні питання соціально-економічного і суспільно-політичного життя області, зокрема, про: механізм призначення населенню субсидій на оплату житлово-комунальних послуг; надання одноразової матеріальної допомоги незахищеним верствам населення, які опинилися в складних життєвих обставинах; актуальні питання соціального забезпечення	4 200,0	Обласний бюджет	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

1	2	3	4	5
	громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції; соціальну підтримку військовослужбовців та учасників антитерористичної операції тощо; актуальні проблемні питання життєдіяльності територіальних громад Миколаївської області та шляхи їх вирішення; наміри, проекти та роботу посадових осіб органів виконавчої влади та роботу органів місцевого самоврядування; порядок надання адміністративних послуг Центром адміністративних послуг Миколаївської області, районних та міських центрів; роботу закладів культури, освіти, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, позитивний досвід та проблеми цих галузей; реалізацію інвестиційних та інших проєктів; актуальні питання екологічного напрямку, переваги добровільного об'єднання громад тощо			
12.2.	Створення та розміщення на зовнішніх рекламних носіях соціальної реклами з важливих питань соціально-політичних подій у державі, аспектів реформування різноманітних сфер життя, соціальних ініціатив, відзначення на належному рівні державних свят, пам'ятних дат тощо	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

1	2	3	4	5
12.3.	Проведення медіа-моніторингу	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
12.4.	Надання фінансової підтримки місцевим авторам, видавництвам, підприємствам звукозапису, поліграфічним підприємствам у виданні книг місцевих авторів та виготовленні аудіокниг для осіб з обмеженими фізичними можливостями	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
12.5.	Забезпечення організації і проведення щорічного обласного конкурсу «Краща Миколаївська книга»	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ				
1.	<i>Забезпечення комплексного розвитку територіальних громад, у т. ч.:</i>			
1.1.	Створення Агенції регіонального розвитку Миколаївської області	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
1.2.	Сприяння територіальним громадам у вирішенні місцевих проблем шляхом надання коштів обласного бюджету у вигляді субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку територіальних громад (у порядку, визначеному обласною радою)	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації спільно із структурними підрозділами облдержадміністрації

1	2	3	4	5
1.3.	Сприяння у підготовці прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку територіальних громад, опрацювання їх на відповідність пріоритетним напрямам Стратегії розвитку Миколаївської області та Плану заходів з її реалізації	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
1.4.	Проведення моніторингу та оцінки соціально-економічного розвитку територіальних одиниць Миколаївської області та здійснення аналізу існуючих негативних тенденцій економічного і соціального розвитку районів та міст обласного значення	Не потребує фінансування	х	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
2.	<i>Підтримка місцевих органів влади з питань реалізації реформ та делегованих обласною радою повноважень, у т. ч.:</i>			
2.1.	Матеріально-технічне та фінансове забезпечення облдержадміністрації та її структурних підрозділів (придбання серверів та іншого мережевого обладнання; придбання (ремонт) сучасних засобів інформатизації і зв'язку, комп'ютерної техніки, сканерів, принтерів; створення комплексних систем захисту інформації; придбання (підтримка в належному стані, легалізація) програмного забезпечення; придбання пально-мастильних матеріалів; офісних меблів, витратних матеріалів, канцелярського приладдя, паперу, води та квіткової продукції; інформаційно-технічне за-	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Структурні підрозділи облдержадміністрації

1	2	3	4	5
	безпечення; оплата послуг, судового збору тощо); придбання інших предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, оплата інших послуг, у тому числі комунальних, видатків на відрядження, судового збору тощо. Супроводження та обслуговування (у тому числі навчання користувачів) програмного забезпечення АІС «Місцеві бюджети»			
2.2.	Утримання адміністративних будівель, їх ремонт та реконструкція, здійснення заходів з енергозбереження	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Структурні підрозділи облдержадміністрації
2.3.	Стимулювання до досягнення кращих результатів роботи наявних фахівців та залучення до роботи в облдержадміністрації висококваліфікованих спеціалістів з інших галузей економіки для забезпечення якісного виконання облдержадміністрацією делегованих обласною радою повноважень	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Структурні підрозділи облдержадміністрації
2.4.	Проведення для представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування семінарів, конференцій, нарад, навчань, практикумів, засідань «круглих столів» з питань упровадження реформ, у тому числі шляхом залучення представників центральних органів влади	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Структурні підрозділи облдержадміністрації
2.5.	Організація відряджень представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування до інших облас-	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Структурні підрозділи облдержадміністрації

1	2	3	4	5
	тей з метою вивчення передового досвіду з питань адміністративно-територіальної реформи, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, отриманих внаслідок бюджетної децентралізації та об'єднання громад			
3.	<i>Управління майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, у т. ч.:</i>			
3.1.	Виконання делегованих повноважень стосовно управління майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, а саме:	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.1.1.	Забезпечення розвитку суб'єктів комунальної спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області та беззбиткового функціонування комунальних підприємств, ліквідація або реорганізації комунальних підприємств	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.1.2.	Здійснення заходів щодо посилення контролю за ефективним використанням та збереженням майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, у тому числі переданого в оренду	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.1.3.	Забезпечення максимального наповнення дохідної частини обласного бюджету від використання та відчуження майна спільної влас-	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації

1	2	3	4	5
	ності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області шляхом передачі в оренду або приватизації			
3.1.4.	Забезпечення захисту майнових прав спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.2.	Фінансова підтримка та розбудова Комунального підприємства «Миколаївська обласна друкарня» Миколаївської обласної ради. Підвищення ефективності роботи дільниці оперативної поліграфії шляхом: облаштування комплексу цифрового повнокольорового друку; поповнення статутного фонду на поповнення основних засобів та збереження майна комунальної власності підприємства; впровадження системи енергозбереження шляхом здійснення часткового та капітального ремонту покрівлі, заміни вікон та проектування і монтажу нової системи опалення на підприємстві	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
Механізм підготовки та реалізації Програми				
1.	Отримання статистичної інформації органами виконавчої влади області (збірники, бюлетені, доповіді, інформаційні матеріали по запитах, експрес-випуски та інше)	120,0	Обласний бюджет	Департамент економічно розвитку та регіональної політики облдержадміністрації, Головне управління статистики в Миколаївській області (за узгодженням)

1	2	3	4	5
2.	Забезпечення вимог щодо розробки програмних документів	6,0	Обласний бюджет	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
3.	Виготовлення відзнаки для вшанування видатних заслуг в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах суспільної діяльності жителів області та інших областей України	В межах фінансового ресурсу	Обласний бюджет	Облдержадміністрація

* Остаточний обсяг фінансування за рахунок коштів обласного бюджету визначається рішенням обласної ради про обласний бюджет та внесення змін до нього на відповідний рік

Виконувач обов'язків директора
департаменту економічного
розвитку та регіональної політики
облдержадміністрації

Оксана ГЕЙКО

**Основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку
Миколаївської області на 2021 рік**

№ з/п	Показник	Факт	Очікуване виконання	Прогноз
		2019 рік	2020 рік	2021 рік
1.	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту у цінах попереднього року, відсотків до попереднього року	104,3 ¹	X	101,9
2.	Індекс промислової продукції, відсотків до попереднього року	98,3	98,0	102,0
3.	Індекс сільськогосподарської продукції в усіх категоріях господарств, відсотків до попереднього року	107,0	84,1	103,8
4.	Індекс капітальних інвестицій, відсотків до попереднього року	140,1	86,0	99,8
5.	Індекс обороту роздрібної торгівлі, відсотків до попереднього року	106,2	101,0	102,0
6.	Обсяг експорту товарів та послуг, млн дол. США	2327,3	2210,9	2 275,0
7.	Обсяг експорту товарів та послуг, відсотків до попереднього року	102,6	95,0	102,9
8.	Обсяг імпорту товарів та послуг, млн дол. США	1018,8	906,6	979,1
9.	Обсяг імпорту товарів та послуг, відсотків до попереднього року	133,2	88,9	108,0
10.	Кількість зайнятих економічною діяльністю у віці 15-70 років, тис. осіб ²	499,6	480,7	481,6

№ з/п	Показник	Факт	Очікуване виконання	Прогноз
		2019 рік	2020 рік	2021 рік
11.	Рівень безробіття населення у віці 15–70 років (за методологією Міжнародної організації праці), відсотків до економічно активного населення відповідного віку	9,3	10,8	10,7
12.	Фонд оплати праці найманих працівників, млн грн *	25378,0	28296	32 084,4
13.	Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників, грн	9976,0	11273	13 099,7
14.	Кількість малих та середніх підприємств (з урахуванням мікропідприємств) на 10 тис. осіб наявного населення області, одиниць	109	110	112
15.	Кількість найманих працівників на малих та середніх підприємствах (з урахуванням мікропідприємств) у загальній кількості найманих працівників області, відсотків	82,2	82,5	84

¹ попередні дані

² за даними департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації

* фонд оплати праці усіх працівників за січень – вересень 2020 року за останніми звітними даними (без малих підприємств)

Виконувач обов'язків директора
департаменту економічного
розвитку та регіональної політики
облдержадміністрації

Оксана ГЕЙКО

Додаток 3
до Програми

ПЕРЕЛІК
обласних програм, фінансування яких передбачається здійснювати у 2021 році

№ з/п	Назва Програми	Дата, номер рішення обласної ради про затвердження Програми	Строк реалізації	Розробник Програми
1	2	3	4	5
1.	Програма розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 4	2021 – 2023	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
2.	Регіональна програма розвитку автомобільних доріг загального користування Миколаївської області на 2020-2022 роки	від 24 грудня 2019 року № 2	2020-2022	Управління інфраструктури облдержадміністрації
3.	Обласна Програма розвитку та підтримки закладів охорони здоров'я, які належать до спільної власності територіальних громад, сіл, селищ, міст Миколаївської області, на 2020-2022 роки та надання населенню області медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення	від 24 грудня 2019 року № 8 (зі змінами)	2020-2022	Управління охорони здоров'я облдержадміністрації
4.	Програма розвитку освіти Миколаївської області на 2021- 2025 роки	від 23 грудня 2020 року № 28	2021-2025	Департамент освіти і науки облдержадміністрації

Продовження додатка 3
до Програми

1	2	3	4	5
5.	Цільова регіональна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та поліпшення житлово-побутових умов сільського населення «Власний дім» на 2018-2023 роки	від 12 жовтня 2017 року № 23	2018 – 2023	Спеціалізована кредитно-фінансова господарська організація «Миколаївський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» (за узгодженням)
6.	Програма розвитку водного господарства Миколаївської області на 2019-2021 роки	від 21 грудня 2018 року № 35	2019 – 2021	Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області (за узгодженням) , департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації
7.	Програма розвитку агропромислового комплексу Миколаївської області на 2021-2025 роки (проект)	Підлягає затвердженню	2021 – 2025	Департамент агропромислового розвитку Миколаївської обласної державної адміністрації
8.	Комплексна соціально-економічна програма забезпечення громадян житлом у Миколаївській області на 2018-2022 роки	від 21 грудня 2017 року № 23	2018-2022	Миколаївське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» (за узгодженням)
9.	Обласна програма створення (функціонування) служби містобудівного кадастру Миколаївської області на 2021-2024 роки	від 23 грудня 2020 року № 34	2021-2024	Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації
10.	Комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки	від 23 грудня 2020 року № 16	2021 - 2027	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації
11.	Обласна Програма часткового відшкодування кредитів на реалізацію енергозберігаючих заходів у житловому фонді на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 13	2121-2023	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації

Продовження додатка 3
до Програми

1	2	3	4	5
12.	Обласна Програма підтримки вітчизняного книговидання, книгорозповсюдження та популяризації української книги у Миколаївській області на 2017-2021 роки	від 10 листопада 2016 року № 16	2017-2021	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
13.	Програма увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил, жертв воєн та політичних репресій у Миколаївській області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 5	2021-2023	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, Обласний центр пошукових досліджень та редакційно-видавничої діяльності (за узгодженням)
14.	Програма економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік	від 23 грудня 2020 року № 3	2021	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
15.	Комплексна програма захисту прав дітей Миколаївської області «Дитинство» на 2021-2022 роки	від 23 грудня 2020 року № 11	2021-2023	Служба у справах дітей облдержадміністрації
16.	Обласна Цільова національно-культурна програма «Збереження та розвиток етнічної, культурної та мовної самобутності національних меншин у Миколаївській області» на 2019-2021 роки	від 21 грудня 2018 року № 9	2019-2021	Управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
17.	Обласна Програма «Культура Миколаївщини» на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 8	2021-2023	Управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації
18.	Програма проведення приватизації майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області на 2019-2021 роки	від 05 лютого 2019 року № 5	2019-2021	Департамент економічного розвитку та регіональної політики облдержадміністрації
19.	Комплексна програма соціального захисту населення «Турбота» на період до 2023 року включно	від 23 грудня 2020 року № 22	До 2023 включно	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації

Продовження додатка 3
до Програми

1	2	3	4	5
20.	Обласна Програма «Безбар'єрна Миколаївщина» на період до 2023 року включно	від 23 грудня 2020 року № 23	До 2023 включно	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
21.	Програма розвитку фізичної культури і спорту в Миколаївській області на 2019-2022 роки	від 21 грудня 2018 року № 10	2019-2022	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
22.	Обласна Програма підтримки засобів масової інформації та забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування на 2017-2021 роки	від 22 грудня 2016 року № 11	2017-2021	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації
23.	Соціальна комплексна програма підтримки сім'ї та дітей, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Миколаївській області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 24	2021-2023	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
24.	Програма підтримки та розвитку молоді Миколаївщини на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 32	2021-2023	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
25.	Програма оздоровлення та відпочинку дітей Миколаївської області на 2019-2023 роки	від 21 грудня 2018 року № 13	2019-2023	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
26.	Цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру Миколаївської області на 2019-2023 роки	від 21 грудня 2018 року № 15	2019-2023	Управління з питань цивільного захисту облдержадміністрації
27.	Програма національно-патріотичного виховання молоді Миколаївської області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 31	2021-2023	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
28.	Програма розвитку туризму і курортів Миколаївської області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 33	2021-2023	Управління молоді та спорту облдержадміністрації
29.	Програма розвитку місцевого самоврядування у Миколаївській області на 2019-2022 роки	від 21 грудня 2018 року № 17	2019-2022	Миколаївська обласна рада
30.	Програма забезпечення виконання судових рішень на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 29	2021 - 2023	Управління капітального будівництва облдержадміністрації

Продовження додатка 3
до Програми

1	2	3	4	5
31.	Обласна Цільова програма територіальної оборони у Миколаївській області на 2017-2018 роки (строк дії продовжено на період до 2021 року рішенням обласної ради від 16.05.2019 № 19)	від 27 липня 2017 року № 15	2017-2021 включно	Сектор взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи апарату облдержадміністрації
32.	Обласна Програма енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії на період до 2025 року	від 21 грудня 2018 року № 30	До 2025	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
33.	Обласна Програма розвитку систем зовнішнього освітлення населених пунктів Миколаївської області на період до 2025 року	від 23 грудня 2020 року № 14	До 2025	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
34.	Програма поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища в Миколаївській області на 2021-2023 роки	від 23 грудня 2020 року № 26	2021-2023	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
35.	Обласна Програма «Питна вода Миколаївщини» на 2021-2025 роки (проект)	Підлягає затвердженню	2021-2025	Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
36.	Програма зайнятості населення Миколаївської області на період до 2023 року включно	від 23 грудня 2020 року № 25	До 2023 включно	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації
37.	Обласна програма розвитку інформаційного простору у Миколаївській області на 2021-2023 роки (проект)	Підлягає затвердженню	2021-2023	Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

Виконувач обов'язків директора
департаменту економічного
розвитку та регіональної політики
облдержадміністрації

Оксана ГЕЙКО

ПЕРЕЛІК ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

№ з/п	Найменування проєкту	Орієнтовна вартість проєкту (тис. грн)
1	2	3
АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС		
1.	Будівництво свиновідгодівельної ферми на 4600 станкомісць, СТОВ «Промінь» Арбузинського району	10 000,0
2.	Реконструкція цілісного майнового комплексу молочно-товарної ферми, доїльної зали (карусель 80 з АПК), СТОВ «Промінь» Арбузинського району	50 000,0
3.	Реконструкція приміщення для утримання птиці на 350,0 тис голів, філія «Снігурівська птахофабрика» ПНВК «Інтербізнес» Снігурівського району	10 000,0
4.	Установка лінії з сортування плодової продукції, ТДВ «Зоря Інгулу» Баштанського району	2 400,0
5.	Установка лінії з виробництва соків з м'якоттю (скляна тара) потужністю 80 тонн за сезон, ТДВ «Зоря Інгулу» Баштанського району	2 000,0
6.	Створення інтенсивного саду в ННПЦ МНАУ на площі 50 га, Миколаївський національний аграрний університет	60 000,0
7.	Створення заводу з переробки овочів на базі ННПЦ МНАУ, Миколаївський національний аграрний університет	250 000,0
8.	Створення центру насінництва новітніх вітчизняних сортів зернових культур для зрошуваних і богарних земель Миколаївської області та Південного регіону, Миколаївський національний аграрний університет	14 131,4
9.	Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр новітніх технологій та екологічного контролю зрошеного землеробства», Миколаївський національний аграрний	46 453,7

1	2	3
	університет	
10.	Сучасне зрошення – основа інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва Миколаївської області, Миколаївський національний аграрний університет	6 000,0
11.	Інтеграція освіти, науки та виробництва (на площі 97,78 га), Миколаївський національний аграрний університет	100 000,0
12.	Створення центру племінного й індустріального бджільництва, оздоровчого рекреаційного апіцентру Миколаївської області, Миколаївський національний аграрний університет	7 000,0
13.	Навчально-науково-виробничий свинокомплекс, Миколаївський національний аграрний університет	100 000,0
14.	Навчально-науково-виробничий завод з переробки м'яса, Миколаївський національний аграрний університет	11 113,0
15.	Реконструкція Південно-Бузької системи Миколаївського району Миколаївської області	51 000,0
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО		
<i>Підвищення рівня доступу населення до якісної питної води</i>		
16.	Реалізація інвестиційного проєкту «Розвиток системи водопостачання та водо-відведення в місті Миколаїв»	20,64 млн Євро,
17.	Реконструкція системи знезараження питної води на об'єктах МКП «Миколаївводоканал», НСВ III підйому за адресою: м. Миколаїв, вул. Миколаївська, 14	52 080,5
18.	Реконструкція дюкеру в мкр. Соляні через річку Інгул, 2 нитки Ду=500 мм, м. Миколаїв	30 672,5
19.	Реконструкція водогону Д=600мм по вул. Флотська від пров. Парусний до вул. Променевої, м. Миколаїв	20 472,4
20.	Реконструкція блоку мікрофільтрів на майданчику попереднього очищення води водопроводу «Дніпро-Миколаїв»	109 338,3

1	2	3
21.	Реконструкція хлораторних станцій ОВНС-1, ОВНС-2 в м. Первомайськ Миколаївської області (коригування)	46 152,4
22.	Будівництво насосної станції III підйому з резервуарами запасу води по вул. Кам'яномостівській, м. Первомайськ Миколаївської області	24 881,3
23.	Будівництво свердловини та водопровідної мережі по вул. Партизанської Іскри в місті Первомайську Миколаївської області	4 762,8
24.	Водопостачання с. Бузьке Арбузинського району Миколаївської області. Нове будівництво водопроводу від гідрокомплексу та вуличної мережі господарсько-питного водопроводу	8 438,7
25.	Реконструкція водопостачання села Новоолександрівка Баштанського району Миколаївської області	7 230,3
26.	Капітальний ремонт розвідувально-експлуатаційної свердловини № 1 в смт Братське Братського району Миколаївської області	997,9
27.	Капітальний ремонт розвідувально-експлуатаційної свердловини № 2 в смт Братське Братського району Миколаївської області	983,1
28.	Реконструкція водопостачання у смт Березанка Березанського району Миколаївської області	8 159,5
29.	Капітальний ремонт мереж водогону в с. Українка Березанського району Миколаївської області. Коригування	13 866,1
30.	Реконструкція системи водопостачання вулиць Сінна, Нагорна, Степова смт Первомайське Вітовського району Миколаївської області	3 239,4
31.	Будівництво водопровідної мережі від с. Вознесенське до с. Малосолоне Вознесенського району	10 000,0
32.	Реконструкція системи водопостачання смт Врадіївка Миколаївської області. Коригування	16 666,7
33.	Нове будівництво розвідувально-експлуатаційної свердловини с. Володимирівка Доманівського району	1 300,0

1	2	3
34.	Реконструкція системи водозабезпечення смт Єланець з установкою знезараження	9 000,0
35.	Будівництво групового водоводу для потреб водопостачання населених пунктів Єланецького району та смт Єланець	248 000,0
36.	Нове будівництво модульної ємності для води (РЧВ) об'ємом 324 м ³ в смт Казанка Казанківського району Миколаївської області	2 649,8
37.	Капітальний ремонт третьої нитки напірного водоводу діаметром 500 мм протяжністю 1710 м/п (водопровід від насосної станції II підйому до насосної станції III підйому) в м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області	4 210,7
38.	Реконструкція водонапірної башти по вул. Миру, с. Себине Новоодеського району	1 409,1
39.	Реконструкція системи водопостачання з влаштуванням зони санітарної охорони по вул. Тобілевича в селі Лиса Гора Первомайського району	2 244,4
40.	Будівництво водопровідної мережі в селі Довга Пристань Первомайського району Миколаївської області	1 233,2
41.	Капітальний ремонт водонапірної вежі «Рожновського» в с. Полтавка Первомайського району Миколаївської області	299,0
42.	Капітальне будівництво водопровідних споруд з використанням новітніх сучасних технологій в селі Кінецьпіль Первомайського району Миколаївської області	18 348,5
43.	Будівництво колективної установки доочищення води для питних потреб по вул. Центральна в селі Катеринка Первомайського району Миколаївської області. Коригування	876,4
44.	Капітальний ремонт (заміна) башти Рожновського та оновлення водопровідної системи до об'єктів соціальної сфери в селі Катеринка Первомайського району Миколаївської області	1 500,0
45.	Водопостачання с. Кам'яний Міст Первомайського району Миколаївської області. II черга	1 500,0
46.	Будівництво колективної установки доочищення води для питних потреб по вул. Центральна в селі Катеринка Первомайського району Миколаївської області. Коригування	876,4

1	2	3
47.	Розвиток вуличної мережі водопостачання с. Садове Снігурівського району	5 000,0
48.	Розвиток вуличної мережі водопостачання с. Суворе Снігурівського району	3 000,0
49.	Розвиток вуличної мережі водопостачання с. Баратівка Снігурівського району	5 000,0
50.	Розвиток вуличної мережі водопостачання с. Новософіївка Снігурівського району	3 000,0
51.	Капітальний ремонт шляхопроводу у мкрн. Широка балка в м. Миколаєві	115766,4
52.	Реконструкція КНС-3 в с. Таборівка Вознесенського району Миколаївської області по вулиці Єланецьке шосе, 11	7929,11
53.	Реконструкція насосної станції II підйому із заміною обладнання, такого, що використало свої технічні можливості, та встановлення системи послідовного і повторного використання води по вул. Миру, 24 в м. Очаків Миколаївської області. Коригування	6639,1
<i>Зменшення негативного впливу на довкілля</i>		
54.	Реконструкція самопливного каналізаційного колектора по вул. Потьомкінська від вул. 1-а Воєнна до вул. Садова в м. Миколаїв	36 867,5
55.	Нове будівництво мереж водовідведення та напірного колектора у мкрн. Варварівка в м. Миколаїв	73 551,2
56.	Нове будівництво мереж каналізації в Залізничному селищі від житлового будинку по вул. Крилова, буд. 48 до вул. Індустріальна в м. Миколаїв	3 898,1
57.	Нове будівництво каналізації по вул. 3 Воєнній (Сивашської дивізії) в Центральному районі м. Миколаєва	13 500,0
58.	Реконструкція перекриття грабельного відділення, перекриття резервуару аварійних стоків та встановлення приладів обліку на КНС-1 в с. Бузьке, вул. Степова, 18 Вознесенського району Миколаївської області	10 504,18
59.	Реконструкція очисних споруд каналізації міста Первомайськ Миколаївської області	60 402,9

1	2	3
60.	Реконструкція ділянки напірного каналізаційного колектора насосної станції каналізації «ПТУ»-насосної станції каналізації «Південна» у м. Первомайськ Миколаївської області	15 536,9
61.	Нове будівництво системи водовідведення по вул. Квітнева в м. Баштанка Миколаївської області	9 200,0
62.	Будівництво каналізаційних мереж та споруд в смт Криве Озеро Миколаївської області	20 531,5
63.	Реконструкція очисних споруд каналізації (ОСК) за адресою: смт Ольшанське, вул. Шкільна, 50 Миколаївського району Миколаївської області	26 233,6
64.	Реконструкція системи водовідведення каналізаційних стічних вод з використанням очисних споруд типу «BIOTAL» в м. Новий Буг	4 125,9
65.	Реконструкція станції повної біологічної очистки по вул. Мельничній, 1, м. Нова Одеса Новоодеського району Миколаївської області	13 805,5
66.	Будівництво каналізаційних локальних очисних споруд (ЛОС) глибокої очистки закритого типу потужністю 98 м³/добу, с. Кінецьпіль Первомайського району Миколаївської області	10 500,0
67.	Впровадження проєктів щодо будівництва комплексів із переробки та сортування твердих побутових відходів	200 000,0
<i>Забезпечення енергоефективності та енергозбереження</i>		
68.	Реалізація інвестиційного проєкту «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України»	21,77 млн дол. США
69.	Забезпечення комерційного обліку холодної води в багатоквартирному житловому фонді	75 000,0
70.	Забезпечення комерційного обліку природного газу в квартирах багатоквартирних житлових будинків	60 000,0
71.	Реалізація проєктів термомодернізації в багатоквартирному житловому фонді та бюджетній сфері	200 000,0
72.	Переведення квартир окремих багатоквартирних житлових будинків у м. Миколаєві, у яких не менше як половина квартир відокремлено від мереж централізованого тепло-постачання, на індивідуальні системи опалення згідно з вимогами Закону України «Про житлово-комунальні	50 000,0

1	2	3
	послуги» на підставі технічно-економічного аналізу сучасної схеми теплопостачання м. Миколаєва	
ІНФРАСТРУКТУРА		
73.	Капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення О151101 (Миколаїв – Херсон) – Любомирівка – Першотравневе – (Казанка-(Р-47)) км 0+000 – км 29+650, О151124 Миколаїв – Станіслав – Херсон км 0+000 – км 8+400 Вітовського району Миколаївської області	1 120 000,0
74.	Будівництво мостового переходу через річку Південний Буг в м. Миколаїв, Миколаївська область	20 317 200,0
75.	Будівництво ТІР-паркінгів вздовж автомобільних доріг загального користування державного значення Миколаївської області	Визначено державною програмою
76.	Реконструкція та технічне переоснащення радіотехнічних засобів посадки КП «Миколаївський міжнародний аеропорт», Миколаївська обл., с. Баловне, вул. Київське шосе, 9	146 665,7
77.	Реконструкція системи світлосигнального обладнання аеродрому «Миколаїв» за адресою: Київське шосе, 9, с. Баловне Новоодеського району Миколаївської області	77 959,9
78.	Подовження та розширення ШЗПС (штучної злітно-посадкової смуги), реконструкція існуючих та будівництво нових руліжних доріжок, реконструкція та розширення перону, реконструкція дренажної системи аеропорту	998 000,0
79.	Капітальний ремонт будівлі аеровокзалу за адресою: вул. Київське шосе, 9, с. Баловне Новоодеського району Миколаївської області	103 000,0
80.	Модернізація служби спецтранспорту та служби аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення	120 000,0
81.	Створення умов для надання якісних адміністративних послуг шляхом відкриття Центру надання адміністративних послуг Баштанської об'єднаної територіальної громади	7130,5

1	2	3
ОСВІТА		
82.	Реконструкція Миколаївської загальноосвітньої школи-інтернату № 3 I-III ступенів Миколаївської обласної ради по вул. 1-а Слобідська, 74 в м. Миколаєві	26 793,7
83.	Будівництво спортивного майданчику на території Мішково-Погорілівської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-III ступенів Миколаївської обласної ради по вул. Маяковського, 129 у с. Мішково-Погорілове Жовтневого району Миколаївської області	8 344,7
84.	Реконструкція виробничого корпусу Рацинської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Вознесенського району Миколаївської обласної ради по вул. Учительська, 6 у с. Рацинська Дача Вознесенського району Миколаївської області	8 500,0
85.	Нове будівництво Новобузького закладу загальної середньої освіти № 1 Новобузької міської ради Миколаївської області за адресою: вул. Гребеннікова, 27, м. Новий Буг Новобузького району Миколаївської області	120 000,0
86.	Реконструкція інженерних мереж Новопетрівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Миколаївської обласної ради Снігурівського району	4 220,8
87.	Капітальний ремонт будівлі обласного інституту післядипломної педагогічної освіти по вул. Адміральська, 4-А у м. Миколаєві (в тому числі коригування проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи)	3 773,3
88.	Капітальний ремонт та утеплення фасаду будівлі навчального корпусу Вищого училища фізичної культури Миколаївської обласної ради по вул. Чигрина, 41, м. Миколаєва (у тому числі коригування проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи)	3 500,0
89.	Придбання шкільного автобуса для підвезення учнів до Новоочаківського ЗЗСО I-III ступенів Березнегуватської селищної ради Миколаївської області	2 200,0
90.	Придбання шкільного автобуса для підвезення учнів до Новоукраїнського ЗЗСО I-III ступенів Березнегуватської селищної ради	2 200,0

1	2	3
91.	Капітальний ремонт закладу дошкільної освіти № 1 «Сонечко» в смт Березнегувате Березнегуватської селищної ради	7 000,0
92.	Капітальний ремонт, термосанація з проведенням на альтернативний вид палива Кримківської ЗОШ I-III ступенів по вул. Моргуненко, 7 в селі Кримка Первомайського району Миколаївської області	3 000,0
93.	Капітальний ремонт, термосанація з переведенням на альтернативний вид палива Кам'яномостівської ЗОШ I-II ступенів по вул. Т.Г. Шевченка, 45 в селі Кам'яний Міст Первомайського району Миколаївської області	2 500,0
94.	Капітальний ремонт другого та третього поверхів, благоустрій пришкільної території та будівництво спортивного майданчику Снігурівської загальноосвітньої школи I-III ступенів за адресою: вул. Суворова, 17, м. Снігурівка, Миколаївська область	6 000,0
95.	Встановлення системи протипожежного захисту в Снігурівській загальноосвітній школі I-III ступенів за адресою: вул. Суворова, 17, м. Снігурівка, Миколаївська область	6 000,0
96.	Капітальний ремонт Юріївського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітнього навчального закладу» по вул. Молодіжній, 24, с. Юріївка Снігурівського району Миколаївської області	4399,675
97.	Капітальний ремонт частини приміщень Червонодолинського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) по вул. Силікатна, 18 а, с. Червона Долина Снігурівського району Миколаївської області	625,5
98.	Капітальний ремонт будівлі (утеплення фасадів) дошкільного навчального закладу в смт Первомайське Вітовського району Миколаївської області	3 112,4
99.	Капітальний ремонт будівель дошкільного навчального закладу «Журавлик» по вул. Квітнева, 58, с. Миколаївське Вітовського району Миколаївської області	1 581,2

1	2	3
100.	Капітальний ремонт покриття Грейгівського ДНЗ (ясла-садок) «Веселка» по вул. Івана Богуна, 70, с. Грейгове Вітовського району Миколаївської області	2 006,0
101.	Реконструкція Воскресенської ЗОШ по вул. Горького, 66 в смт Воскресенське Вітовського району Миколаївської області. Коригування	25 818,7
102.	Реконструкція (в частині влаштування горищного даху для утеплення будівлі) Котляревської ЗОШ I-III ступенів Вітовського району Миколаївської області	8 961,3
103.	Реконструкція будівлі під дошкільний навчальний заклад (будівля колишньої дитячої поліклініки) за адресою: бульвар Шкільний, 10, м. Южноукраїнськ Миколаївської області	51 678,1
104.	Капітальний ремонт Арбузинської ЗОШ I-III ступенів № 2 ім. Т.Г. Шевченка по вул. Шевченка, 191, смт Арбузинка Миколаївської області	28022,934
105.	Капітальний ремонт будівлі загальноосвітньої школи № 51 за адресою: пров. Парусний, 3-а, м. Миколаїв	89434,3
106.	Капітальний ремонт будівлі Миколаївської загальноосвітньої школи № 24 за адресою: вул. Лісова, 1 у м. Миколаєві	70987,9
107.	Капітальний ремонт будівлі Миколаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 15 за адресою: вул. Потьомкінська, 22-а, м. Миколаїв	67120,9
108.	Капітальний ремонт будівлі Миколаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 59 по вул. Адміральська, 24 у м. Миколаєві. Коригування	58833,9
109.	Реконструкція дитячого навчального закладу «Малятко» з благоустроєм території по вул. Первомайська, 5, с. Синюхин Брід Первомайського району	19438,0
110.	Реконструкція та ремонт будівлі Коблевського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» за адресою: с. Коблеве Березанського району Миколаївської області	25000,7

1	2	3
111.	Капітальний ремонт будівлі ДНЗ № 60 по вул. Театральна, 25/1 у м. Миколаєві. Коригування	39720,8
112.	Капітальний ремонт будівлі ДНЗ № 75 по вул. 3-а Лінія, 17-А у м. Миколаєві. Коригування.	37870,0
113.	Реконструкція нежитлової будівлі під розміщення дитячого дошкільного закладу за адресою: м. Миколаїв, вул. Космонавтів, 144-а	49919,3
114.	Капітальний ремонт будівлі дошкільного навчального закладу № 130 за адресою: вул. Знаменська, 5-А у м. Миколаєві	47898,3
115.	Нове будівництво дошкільного навчального закладу по вул. Променева у мікрорайоні «Північний» м. Миколаєва	112701,2
116.	Дитячий навчальний заклад № 67 за адресою: просп. Миру, 7/1 у м. Миколаєві (нове будівництво) у тому числі проєктно-вишукувальні роботи та експертиза	71165,0
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я		
117.	Реконструкція котельної Миколаївської обласної лікарні відновного лікування Миколаївської обласної ради із заміною котлів по вул. Велика Морська, 27 у м. Миколаєві	10 500,0
118.	Капітальний ремонт неонатального відділення Миколаївської обласної дитячої клінічної лікарні по вул. Миколаївська, 21, м. Миколаїв	19498,2
119.	Капітальний ремонт м'якої покрівлі складських будівель складу № 1082 по вул. Гагаріна, 21 у м. Миколаєві	2 164,5
120.	Капітальний ремонт системи автоматичної пожежної сигналізації та оповіщення про пожежу в Миколаївській обласній клінічній лікарні Миколаївської обласної ради по вул. Київська, 1 у м. Миколаєві	10 000,0
121.	Реконструкція обласного протитуберкульозного диспансеру по вул. Веселинівська, 4 в с. Надбузьке Миколаївського району Миколаївської області	59 455,3

1	2	3
122.	Реконструкція будівлі з улаштуванням ліфту Миколаївського обласного центру паліативної допомоги та інтегрованих послуг Миколаївської обласної ради за адресою: вул. Потьомкінська, 138-Б у м. Миколаєві	11 000,0
123.	Капітальний ремонт будівлі поліклініки КНП «Миколаївський обласний центр онкології (приміщення хіміотерапевтичного відділення, покрівля, фасад, перехід та благоустрій)	84 314,6
124.	Капітальний ремонт будівлі хірургічного корпусу КП «КНП «Вознесенська багатoproфільна лікарня» ВМР	4 300,0
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ		
125.	Капітальний ремонт з утеплення будівлі Лупаревського психоневрологічного інтернату по вул. Проїзжа, 33 в с. Лупареве Жовтневого району	3 500,0
КУЛЬТУРА		
126.	Реконструкція будівлі театру по вул. Дунаєва, 59 в м. Миколаєві Миколаївської області	4 672,9
127.	Реставрація будівлі Миколаївського художнього російського драматичного театру по вул. Адміральська, 27 у м. Миколаєві	38 672,6
128.	Капітальний ремонт планшету сцени Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру (вул. Адміральська, 25)	7 150,0
129.	Санація будівлі Комунального закладу культури «Обласний палац культури» за адресою: пл. Суднобудівників, 3 в м. Миколаєві (капітальний ремонт)». Коригування	8 587,1
130.	Капітальний ремонт приміщень КЗК «Обласний палац культури» (м. Миколаїв, пл. Суднобудівників, 3), фонтану-градірні, площі біля фонтану та площі біля будівлі	36 972,5
131.	Навчальний корпус вищого музичного училища, м. Миколаїв, - реконструкція (реконструкція житлового будинку для розміщення навчального корпусу Миколаївського Державного вищого музичного училища за адресою вул. Соборна, 10 а у м. Миколаєві)	31 988,9

1	2	3
132.	Комплексна реставрація будівлі Миколаївського коледжу музичного мистецтва (м. Миколаїв, вул. Севастопольська, 2)	245 090,0
133.	Капітальний ремонт гуртожитку Миколаївського коледжу культури і мистецтв по пр. Миру, 16, м. Миколаїв	28 583,9
134.	Капітальний ремонт покрівлі та системи опалення навчального корпусу № 1 Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв (вул. Фалєєвська, 5, м. Миколаїв)	4 418,4
135.	Капітальний ремонт студентського гуртожитку, Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв (просп. Миру, 16, м. Миколаїв)	29 375,9
136.	Реставрація 2 казарми із комплексу Старофлотські казарми, яка є пам'яткою архітектури національного значення, та завершення реалізації проєкту «Музейне містечко» (м. Миколаїв, вул. Набережна, 29)	279 243,0
137.	Капітальний ремонт внутрішніх комунікацій та приміщень Миколаївського обласного художнього музею ім. В.В. Верещагіна (м. Миколаїв, вул. Велика Морська, 47)	73 775,0
138.	Реставрація адміністративної будівлі Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій по вул. Шевченка, 64 у м. Миколаєві	21 990,3
139.	Капітальний ремонт відділу документів з питань культури та мистецтв Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки, вул. Московська, 9, м. Миколаїв	12 100,0
140.	Капітальний ремонт відділу зберігання та реставрації бібліотечних фондів Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В.О. Лягіна, м. Миколаїв	1 000,0
141.	Капітальний ремонт глядачевої зали Миколаївського академічного обласного театру ляльок м. Миколаїв, вул. Потьомкінська, 53	5 790,0
142.	Реконструкція сільського клубу по вул. Заводській, 1-в, с. Кам'яний Міст Первомайського району	6 000,0

1	2	3
143.	Капітальний ремонт приміщення Явкинського сільського культурного центру (центр дозвілля) по вул. Грушевського, 48, с. Явкіне Баштанського району Миколаївської області	1 982,855
144.	Капітальний ремонт Пісківського сільського будинку культури по вул. Центральна, 46, с. Піски Баштанського району	1 285,734
145.	Капітальний ремонт Баштанського краєзнавчого музею, вул. М. Аркаса, 1, м. Баштанка Миколаївської області	1 400,00
146.	Капітальний ремонт сільського будинку по вул. Приінгульська, 114, с. Христофорівка Баштанського району Миколаївської області	400,00
147.	Капітальний ремонт частини приміщень будинку культури в с. Широке по вул. Шкільній, 15 Снігурівського району Миколаївської області	1 260,7
148.	Капітальний ремонт будівлі (будівельні роботи) Сергіївського сільського Будинку культури Сергіївської сільської ради Братського району Миколаївської області	15 883,9
149.	Капітальний ремонт центру культури та дозвілля по вул. Гагаріна, 4, с. Вільне Запоріжжя Новобузького району Миколаївської області	13505,6
150.	Капітальний ремонт будівлі Дитячої школи мистецтв № 2 за адресою: м. Миколаїв, проспект Богоявленський, 332	26739,120
151.	Реставрація Миколаївської гімназії № 2 (пам'ятки архітектури місцевого значення «Міське дівоче училище» (друга половина XIX ст.) по вул. Адміральській, 24 у м. Миколаєві	58760,630
ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ		
152.	Нове будівництво спортивного комплексу Миколаївської обласної школи вищої спортивної майстерності по вул. Спортивна, 17 в м. Миколаєві. Коригування проєкту	199 628,1
153.	Реконструкція стадіону «Артанія» за адресою: вул. Слобідська, 9 в м. Очакові Миколаївської області	19 999,8

1	2	3
154.	Капітальний ремонт стадіону «Колос» по вул. Миру, 96 у смт Березнегувате Березнегуватського району	18 227,6
155.	Реконструкція центрального стадіону ФСК «Колос» за адресою: вул. Молодіжна, 7, смт Казанка Казанківського району Миколаївської області	39 739,9
156.	Нове будівництво швидкокомонтованої споруди спортивної зали гімназії № 1 по бульвару Курчатова, 6 у м. Южноукраїнськ Миколаївської області	12870,5
157.	Капітальний ремонт басейну для плавання НВК «Сонечко» за адресою: вул. Будівельників, 29/4, м. Очаків Миколаївської області	6467,0

Примітка. Перелік інвестиційних проєктів, які планується реалізовувати у 2021 році, не є вичерпним та можливе уточнення вартості цих проєктів.

Виконувач обов'язків директора
департаменту економічного розвитку
та регіональної політики облдержадміністрації

Оксана ГЕЙКО

ВСТУП

Програму економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік (далі – Програма) розроблено обласною державною адміністрацією відповідно до вимог Законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету», на підставі Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671, з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471, Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 534, послання Президента України Зеленського Володимира до Верховної Ради України про внутрішнє та зовнішнє становище України від 20 жовтня 2020 року, з урахуванням Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року, з метою створення умов для стабільного економічного зростання та поліпшення якості життя населення.

Програму розроблено на основі аналітичних висновків структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних органів міністерств, відомств та інших органів виконавчої влади, даних Головного управління статистики у Миколаївській області, інших місцевих органів виконавчої влади з метою узгодження дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємницької діяльності та громадян щодо реалізації єдиної політики розвитку області.

Програма визначає основні завдання розвитку галузей (сфер) діяльності області, що відповідають стратегічним напрямкам розвитку і заходам обласних цільових програм.

Розділ 1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗА ПОПЕРЕДНІЙ ПЕРІОД

1.1. Структура економіки

Миколаївська область має багатогалузеву економіку. Ключову роль у структурі економіки мають сільське господарство та промисловість. На загальні тенденції формування валового регіонального продукту (далі - ВРП) області також впливають результати капітальних інвестицій, експорту товарів і послуг та роздрібної торгівлі.

За попередніми даними індекс ВРП області у 2019 році розрахований на рівні 104,3 %. За підсумками 2019 року індекси основних соціально-економічних показників становлять: у галузі сільського господарства - 107 %, промислової продукції - 98,3 %, у тому числі: добувна промисловість - 110,7 %, переробна промисловість 96,7 %, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 102,5 %, обсяг капітальних інвестицій - 140,1 %, обсяг експорту товарів і послуг - 102,6 %, оборот роздрібної торгівлі - 106,2 %.

У 2020 році економіка області зазнала значних змін, у тому числі через поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та вжитими, у зв'язку з цим, обмежувальними заходами.

За статистичною інформацією з березня 2020 року відстежується падіння за основними показниками економічного розвитку області. Проте такий напрямок руху відображає загальнодержавні та світові тенденції економічної активності.

За підсумками 2020 року зафіксовано таке значне зниження показників до відповідного періоду попереднього року (дані Головного управління статистики у Миколаївській області): продукція сільського господарства (січень-липень) - мінус 21,9 %, капітальні інвестиції (січень-червень) - мінус 47,0 %, будівельна продукція – мінус 18,2 % (січень-липень), промислова продукція (січень – жовтень) – мінус 3,0 %, експорт товарів (січень-червень) – мінус 7,4 %, експорт послуг (січень-червень) - мінус 17,0 %.

Водночас, з урахуванням пом'якшення карантинних заходів, економічна активність почала поступово відновлюватись. Зокрема, роздрібний товарооборот у липні 2020 року порівняно з червнем зріс на 14,6 %, а порівняно з липнем 2019 року – на 7,8 %; вантажообіг підприємств автомобільного транспорту у травні становив 85,3 % до відповідного періоду попереднього року, у липні – 88,2 %, пасажирообіг підприємств транспорту - у травні - 59,5 % до відповідного періоду попереднього року, у липні – 73,8 % відповідно.

Враховуючи вплив у перспективі внутрішніх та зовнішніх чинників на основні галузі економіки області, такі як несприятливі кліматичні умови для розвитку аграрного сектору (зона ризикованого землеробства), зниження споживчого внутрішнього та зовнішнього попиту на промислову продукцію, пов'язані із карантинними обмеженнями у деяких видах економічної діяльності

тощо, за підсумками 2020 року очікується збереження існуючого тренду економічного розвитку з індексом ВРП 93,4 відсотки.

1.1.1. Розвиток промислового комплексу та інноваційної діяльності

На промислових підприємствах працює 13% зайнятих в економіці області та створюється 20,7 % валової доданої вартості області.

В структурі промислового виробництва області переважає виробництво харчової продукції, енергетика, металургійне виробництво, машинобудування, промисловість будматеріалів.

Структура обсягів реалізованої промислової продукції за основними видами діяльності

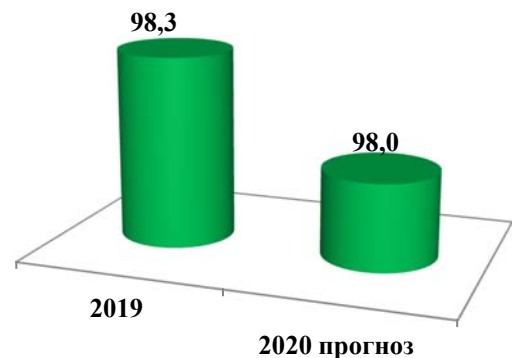

Сумарна частка продукції зазначених видів діяльності становить понад 90 % від промислового виробництва області.

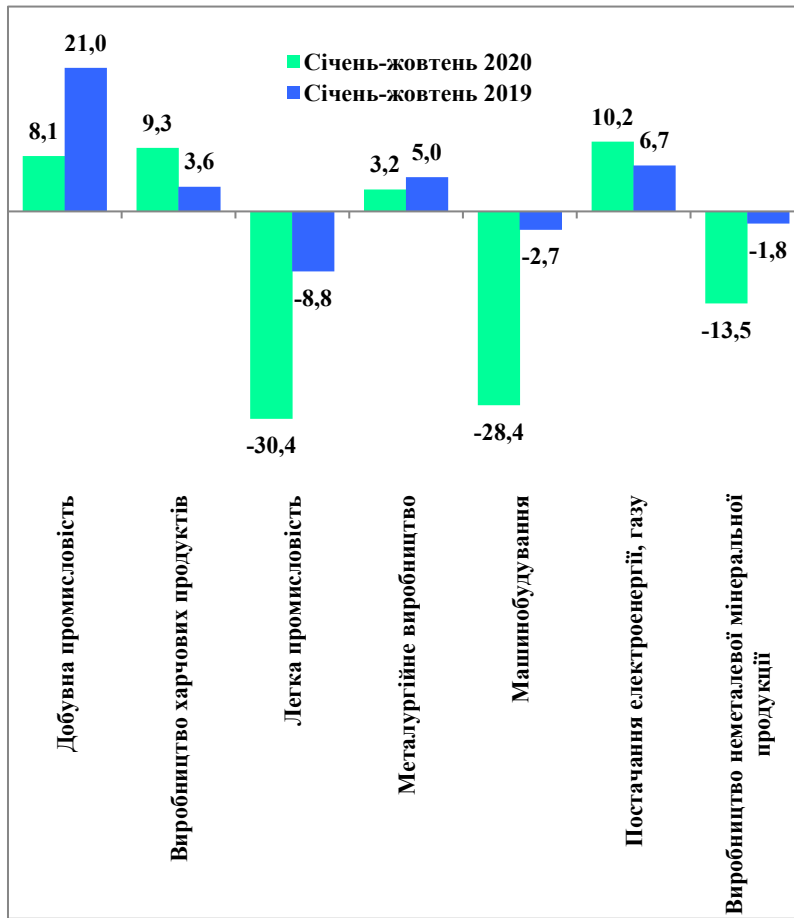
У 2019 році відбулося падіння промислового виробництва в області на 1,7 % внаслідок зменшення обсягів виробництва машинобудівної продукції та обсягів виконаних робіт з ремонту машин та обладнання, виробництва продукції підприємствами легкої промисловості та промисловості будматеріалів.

Мінімізувати зменшення обсягів виробництва вдалося за рахунок нарощування виробництва в інших галузях промисловості (харчовій, металургійній, енергетики, добувній промисловості).

Індекси промислової продукції, %

**Темпи приросту (зниження) обсягів промислової продукції
(за основними видами, %)**

За підсумками січня-жовтня 2020 року зменшення становило 0,9 %, що пояснюється загальнодержавним введенням обмежень у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції.

Очікується, що за підсумками 2020 року індекс промислового виробництва в області становитиме на рівні 98,0 %.

В енергетичній галузі п'ятий рік поспіль спостерігається нарощування обсягів промислового виробництва до аналогічного періоду попереднього року. За січень-жовтень 2020 року виробництво електроенергії також зросло на 10,2 % за рахунок стабільної роботи ВП «Южно-Українська АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» та нарощування виробництва підприємствами альтернативної енергетики, а саме: вітроенергетики (ПрАТ «Вітряний парк Очаківський», ТОВ «Вітряний парк Причорноморський», ТОВ «Вітряний парк Благодатненський») та геліоелектростанціями (ПрАТ «Нептун Солар», ТОВ «Восход Солар»).

Щорічне зростання обсягів виробництва відбувається і на підприємствах **харчової промисловості**. У січні-жовтні 2020 року ріст становив 9,3 %, зокрема з приростом виробництва працювали ТОВ «Сандора», ПрАТ «Лакталіс-Миколаїв», ТДВ «Баштанський сирзавод», ПрАТ «Веселівський завод сухого знежиреного молока», ТОВ «Бандурський олійноекстракційний завод», ПП «Люкс-Ойл» та ін.

Збільшився обсяг виробництва і в **металургійній галузі**. За підсумками 10 місяців поточного року, порівняно з аналогічним періодом 2019 року, приріст становив 3,2 %. Такого показника досягнуто за рахунок стабільної роботи ТОВ «Миколаївський глиноземний завод», що забезпечує виробництво понад 90% продукції галузі. Крім того, збільшили виробництво

металоконструкцій ПАТ «Завод «Фрегат», ТОВ «Миколаївський завод залізобетонних виробів» та ін.

Водночас у машинобудівній галузі, в тому числі суднобудуванні, спостерігається скорочення обсягів виробництва з 2014 року. За підсумками січня-вересня 2020 року, порівняно з аналогічним періодом 2019 року, падіння становило 28,4 %.

Такий стан справ у галузі викликано насамперед тим, що лівова частка машинобудівної продукції експортувалася до Російської Федерації. Підприємства здійснюють пошук нових ринків збуту продукції, однак нові ринки збуту поки що не можуть забезпечити підприємства достатньою кількістю замовлень. Крім того, недостатньо завантажені виробничі потужності суднобудівних підприємств (за винятком суднобудівного заводу ТОВ СП «Нібулон»), які переважно виконують роботи із судноремонту.

Інноваційна діяльність

Для інтенсивного розвитку економіки загалом, і промисловості зокрема, необхідно використання нових наукових знань та інновацій. Однак, останніми роками в області відстежується зменшення інноваційної активності підприємств промисловості.

Протягом 2015-2019 років зменшилася частка інноваційно-активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств - з 31,2% до 23,2%. Найбільш активно інноваційною діяльністю займаються підприємства машинобудівної галузі та харчової промисловості.

Зменшилася і кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації, частка таких підприємств у загальній кількості промислових підприємств становила 2019 року лише 9,5%. Відповідно значно скоротилася, порівняно з попереднім звітним періодом (2017 рік), кількість впроваджених у виробництво нових технологічних процесів - у 2,2 рази та видів інноваційної продукції (товарів, послуг) – на 15,8%. Більшість інновацій впроваджували підприємства харчової промисловості: майже 54% технологічних процесів та 75% - інноваційних видів продукції (товарів, послуг).

Разом з тим значно збільшився обсяг витрат на інновації і становив у 2019 році 931,6 млн грн, що на 609,7 млн грн, або майже утричі більше ніж у попередній звітний період (2017 рік). У структурі витрат на інновації переважають витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (87,7%), витрати на наукові дослідження і розробки становлять лише 108,7 млн грн (11,7%).

Така ситуація свідчить про низький рівень співпраці науково-дослідних установ та підприємств. Підприємства віддають перевагу придбанню готових інноваційних продуктів, а не вкладанню коштів у розробку нових.

Інновації стають успішними, коли відбувається їх ефективна комерціалізація. У 2019 році, порівняно з 2017 роком, в області суттєво зросла частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) промислових підприємств (у 2,4 рази) і становила 2,4 %, що в 1,8 рази більше середнього показника по державі. Крім того, це найвищий показник по області з 2013 року.

Розвитку промислового комплексу області перешкоджає низка проблем, найактуальнішими з яких є:

відсутність фінансування Державної цільової оборонної програми будівництва кораблів класу «корвет» за проектом 58250;

низька спроможність бізнесу в докорінному оновленні виробничих потужностей через високі ризики інвестування (питання захисту прав власності, контролюючих та силових органів);

відтік висококваліфікованих кадрів у всіх сферах діяльності;

недостатня конкурентоспроможність промислової продукції, що виробляється підприємствами області через високу енергоємність її виробництва;

високий рівень «тінізації», насамперед у легкій промисловості;

слабкі коопераційні зв'язки між установами, які здійснюють науково-дослідні розробки, та виробничими підприємствами;

високий ступінь ризику та велика вартість упровадження інноваційних проєктів.

Пріоритетами галузі є:

збільшення обсягу виробництва промислової продукції за рахунок введення в дію нових виробництв, шляхом реалізації інвестиційно-інноваційних проєктів;

розвиток відновлюваної енергетики та збільшення частки енергоносіїв, вироблених з відновлюваних джерел енергії, у структурі загального кінцевого енергоспоживання;

впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій;

створення нових індустріальних парків та облаштування існуючих;

сприяння налагодженню зв'язків між вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами та виробничими підприємствами.

1.1.2. Агропромисловий комплекс

Агропромисловий комплекс Миколаївщини створює понад 21 % валової доданої вартості економіки регіону та майже 4 % валової доданої вартості економіки держави.

Землі сільськогосподарського призначення

Миколаївщина є регіоном інтенсивного землеробства і має великий земельний фонд, що характеризується високим ступенем освоєння. Загальна площа сільськогосподарських угідь перевищує 2,0 млн га (близько 5 % площ України), з яких 1,7 млн га становить рілля (84,7 % у загальній структурі), на яких створюється майже 4 % загальнодержавного обсягу валової сільськогосподарської продукції.

За особливостями природних умов Миколаївська область розташована у зоні недостатнього зволоження і є територією ризикованого землеробства, тому стає нагальною потреба в зрошенні обсягів виробництва сільськогосподарської продукції можливе лише за умов штучного зрошення сільгоспугідь.

Зрошувані землі Миколаївської області займають 190,3 тис. га, що становить 10 % від загальної площі сільськогосподарських угідь області, з яких поливається в середньому 30 тис. га; 115,8 тис. га не використовуються як

зрошувані з причини незадовільного технічного стану внутрішньогосподарської меліоративної мережі; списанню та переведенню в богарні землі підлягають 47,0 тис. га зрошуваних земель.

75 % меліоративних систем експлуатуються понад 40 років при нормативному терміні експлуатації трубопроводів, залізобетонних конструкцій, обладнання 30-40 років. Внаслідок реформування агропромислових підприємств, інфраструктура внутрішньогосподарських меліоративних систем залишилася без господаря, що негативно впливає на її технічний стан.

За результатами агрохімічного обстеження ґрунтів області якісні показники їх родючості погіршилися, вміст гумусу зменшився на 0,04 % і становить 3,24 %. Застосування на практиці екологічних та економічних обґрунтувань енерго- та ресурсозберігаючих технологій відтворення родючості ґрунтів і ведення землеробства, а також їх адаптованості до соціально-економічних і ґрунтово-кліматичних умов господарств, є реальною можливістю зупинки процесу деградації ґрунтів.

Рослинництво є стратегічною галуззю економіки області, що визначає обсяги, пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій. Виробництво продукції рослинництва є базою та джерелом сталого розвитку більшості галузей агропромислового комплексу та основою аграрного експорту.

Машинно-тракторний парк сільськогосподарських підприємств області налічує тракторів – 10,3 тис. од., зернозбиральних комбайнів – 3,2 тис. од., вантажних автомобілів – 5,6 тис. од., дощувальних машин – 0,3 тис. од., культиваторів – 5,5 тис. од., сівалок – 5,7 тис. од., інші – 22,0 тис. од.

Під урожай 2020 року було посіяно: 655,9 тис. га озимих зернових культур та 91,6 тис. га озимого ріпаку, 243,1 тис. га ярих зернових культур, в т.ч. кукурудзи на зерно – 116,3 тис. га, 590,5 тис. га технічних культур, в т.ч. соняшнику – 501,8 тис. га.

Сільгосптоваровиробниками області завершено збирання ранніх сільськогосподарських культур. Згідно зі статистичною звітністю за станом на 01.09.2020 аграріями області з площі 747,5 тис. га отримано 2,0 млн тонн ранніх зернових культур, що на 21,3 % менше, ніж на відповідну дату минулого року, при середній урожайності 27,4 ц/га (2019 рік – 34,2 ц/га).

Окрім того, ріпаку зібрано з площі 77,8 тис. га, валовий збір становить 134,9 тис. тонн (на 30,7 % менше, ніж торік) при середній врожайності – 17,3 ц/га (2019 рік – 22,7 ц/га).

Несприятливі погодні умови в зимовий та весняний періоди (критичні запаси продуктивної вологи в ґрунті, посуха, заморозки у березні-квітні) негативно вплинули на озимі культури, внаслідок чого відбулась часткова їх загибель та зниження урожайності від потенційної можливості рослини.

Повітряно-ґрунтова посуха літнього періоду не сприяла формуванню урожаю пізніх сільськогосподарських культур, зокрема кукурудзи на зерно та соняшнику.

Вищезазначені умови також негативно вплинули на обсяг виробництва овочевих культур, який зменшився на 8,2 % і становить 209,7 тис. тонн при урожайності – 194,0 ц/га (2019 рік – 262,9 ц/га).

Весняні заморозки співпали з масовим цвітінням багаторічних насаджень, внаслідок чого зменшився обсяг виробництва плодових та ягідних культур на 14,4 % і становить 14,4 тис. тонн.

Через відсутність продуктивної вологи в орному шарі ґрунту стримується сівба озимих зернових культур врожаю 2021 року. Посівні площі озимих зернових культур очікуються в межах 600,0 тис. га та озимого ріпаку – 35,0 тис. га.

Тваринництво – невід’ємна, споріднена з рослинництвом галузь, яка є джерелом забезпечення населення такими важливими продуктами харчування, як м’ясо, молоко, яйця, дає сировину для промисловості та забезпечує можливість експорту.

Основними напрямками галузі є скотарство, свинарство, птахівництво, бджільництво і вівчарство.

Мережа племінних підприємств в області налічує 9 господарств, які мають 14 статусів суб’єктів племінної справи.

Спад виробництва продукції тваринницької галузі протягом поточного року зумовлено суттєвими змінами, які відбулися в структурі поголів’я худоби та птиці як в сільськогосподарських підприємствах, так і в господарствах населення. Спостерігається чітка тенденція зменшення поголів’я всіх видів худоби та птиці. Через надмірну збитковість галузі відбувається занепад молочного та м’ясного скотарства в сільськогосподарських підприємствах. За цей період поголів’я великої рогатої худоби скоротилося на 5,4 % (в т. ч. корів – на 11,1 %), свиней – на 4,4 %, овець та кіз – на 4,4 %, птиці – на 12,0 %.

Як наслідок, відбулося зменшення виробництва тваринницької продукції, а саме: м’яса – на 12,7 %, молока – на 5,9 %, яєць – на 23,5 %, вовни – на 11,8 %.

Незважаючи на зменшення обсягів виробництва продукції тваринництва в усіх категоріях господарств, у великотоварних господарствах, завдяки поліпшенню селекційно-племінної роботи відбулися суттєві зрушення популяції в бік підвищення продуктивності.

Надій молока на 1 корову в сільськогосподарських підприємствах за 8 місяців 2020 року, у порівнянні з відповідним періодом 2019 року, збільшився на 681 кг, або на 13,7 % і становить 5646 кг.

Завдяки наявності цінного генофонду поголів’я великої рогатої худоби в СТОВ «Промінь» Первомайського району область має найвищу продуктивність корів серед господарств по Україні, що становить майже 9500 тонн молока на корову в рік.

У галузі свинарства, завдяки впровадженню новітніх технологій виробництва та науковому супроводженню, отримано високі прирости свиней на відгодівлі у СВК «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Миколаївського району та СТОВ «Промінь» Первомайського району (до 780 г).

Виробництво харчових продуктів

Виробництво харчових продуктів, напоїв – одна з найбільш впливових галузей промисловості області.

На території області діють 158 підприємств переробної та харчової галузі, діяльність яких охоплює майже всі напрями споживчого ринку.

Харчова промисловість області забезпечує населення широким асортиментом м'ясної, молочної, борошно-круп'яної, хлібопекарської продукції, кондитерськими виробами, напоями та інше.

За січень-липень 2020 року обсяг реалізованої продукції галузі становить 11,9 млрд грн, або 34,1 % від загальнообласного обсягу реалізованої промислової продукції (2019 рік – 11,4 млрд грн, або 31,7 %).

Більшу частку (56 %) обсягу реалізації продукції галузі сформовано 7 потужними виробниками: ТОВ «Сандора» (виробництво соків, безалкогольних напоїв, снєків, чіпсів), ТОВ «Європейська транспортна стивідорна компанія» (виробництво нерафінованої соняшникової олії), Миколаївське відділення ПрАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС Україна» (виробництво пива), ФГ «Органік Системс» (виробництво томатної пасты), ПрАТ «Лакталіс-Миколаїв», ПрАТ «Первомайський молочноконсервний комбінат», ТДВ «Баштанський сирзавод» (виробництво молочної продукції).

Саме ці підприємства визначають структуру продукції галузі. Вагомі частки в обсязі реалізованої продукції за 7 місяців 2020 року становило виробництво молочних продуктів – 9,5 % (3,3 млрд грн), напоїв – 9,8 % (3,4 млрд грн) і продукція з переробки та консервування фруктів і овочів – 9,5 % (3,3 млрд грн).

Індекс промислової продукції з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів по Миколаївській області за 7 місяців 2020 року становив за 110,6 % (по Україні – 100,1 %).

За цей період, у порівнянні з відповідним періодом минулого року, більше випущено картоплі приготовленої чи консервованої (в тому числі чіпси) – у 3,5 рази, виробів макаронних неварених – на 92,3 %, печива солодкого – на 60,9 %, молока та вершків незгущених без додавання цукру чи інших підсолоджувальних речовин – на 32,6 %, олії соняшникової та сафлорової та їх фракції, нерафінованої – на 26,9 %, соку ананасового – на 16,9 %, виробів здобних – на 12,7 %, крупи та борошна грубого помелу з м'якої пшениці та полби – на 5,0 %, сиру свіжого неферментованого – на 3,1 %, готових кормів для годівлі великої рогатої худоби – на 25,2 %.

Пріоритетними напрямками галузі на наступний період є:

відновлення та реконструкція зрошення;

підвищення родючості ґрунтів, поліпшення гумусового стану території;

забезпечення сталого виробництва продукції рослинництва;

сприяння розвитку малих форм господарювання та кооперації на селі, зокрема тих, що спеціалізуються на виробництві тепличної продукції, вирощуванні овочів, ягід, продукції тваринництва, переробці сільськогосподарської продукції;

сприяння у виробництві продукції з високою доданою вартістю і забезпечення населення якісними та безпечними продуктами харчування;

збільшення обсягів виробництва всіх видів тваринницької продукції, особливо молока, яловичини, свинини, м'яса птиці;

підтримка розвитку органічного виробництва.

У пріоритеті є також заходи з популяризації аграрної галузі - відзначення *кращих механізаторів області у номінації «Кращий механізатор Миколаївщини»*.

Рішенням обласної ради від 16 жовтня 2009 року № 16 «Про обласну премію імені Федора Іванова – Героя України» (зі змінами) засновано обласну премію імені Федора Іванова – Героя України за номінацією «Кращий механізатор Миколаївщини».

Премія є відзнакою, якою нагороджуються та стимулюються кращі механізатори, які працюють в агропромисловому комплексі області, за вагомий внесок у підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, високі досягнення у виконанні сільськогосподарських робіт, впровадження сучасних технологій у процес сільськогосподарського виробництва.

Премія встановлюється у номінації «Кращий механізатор Миколаївщини» та присуджується щороку.

Організація та представлення експозиції Миколаївщини на Міжнародній агропромисловій виставці «Агро».

1.1.3. Капітальні інвестиції та розвиток будівництва. Впровадження інвестиційних проєктів

За статистичними даними протягом 2019 року у розвиток економіки Миколаївської області спрямовано 12,3 млрд грн (без урахування податку на додану вартість). Індекс капітальних інвестицій становить 140,1 % порівняно з 2018 роком.

У розрахунку на одну особу постійного населення в області за цей період освоєно 10,827 тис. грн капітальних інвестицій, за цим показником область посіла 7 місце серед регіонів України.

Протягом 2019 року головним джерелом фінансування капітальних інвестицій були власні кошти підприємств і організацій, за рахунок яких освоєно 73,2 % від загального обсягу, або 9,0 млрд грн, та кредитні кошти, що становили 8,6 %, або 1,1 млрд гривень.

Вкладення держави та органів місцевого самоврядування у розвиток економіки області за цей період склали 14,4 % від загального обсягу інвестицій, або 1,8 млрд гривень.

Майже всі капітальні інвестиції (99,4 % загального обсягу) спрямовано у матеріальні активи, зокрема у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 61,6 % , у будівлі й інженерні споруди – 35,1 %.

За видами економічної діяльності найбільшу частку капітальних інвестицій вкладено у промисловість – 33,9 % від загальнообласного обсягу інвестицій, в оптову і роздрібну торгівлю – 25,3 %; у сільське господарство – 16,3 %; транспортне господарство – 4 %; соціальну сферу (освіта, культура, охорона здоров'я та соцзахист) – 3,2 % від загального обсягу.

Впродовж 2019 року інвестиції в розвиток економіки області вкладались підприємствами: ТОВ СП «Нібулон», ПАТ «Миколаївський комбінат хлібопродуктів», ТОВ «Миколаївський завод залізобетонних виробів», СП ТОВ «Промінь», ФГ «Органік Системс», ТОВ «Зоря-Південь», ТОВ «Термінал Південно-Бузький», ТОВ «Компанія «Євронешторг» та іншими.

За січень-вересень 2020 року у розвиток економіки Миколаївської області спрямовано 5,2 млрд грн (без урахування податку на додану вартість), що на 3,0 млрд грн менше, ніж за відповідний період минулого року (у січні-вересні 2019 року – 8,2 млрд грн). Індекс капітальних інвестицій порівняно з відповідним періодом 2019 року становить лише 53,8 %.

Індекс капітальних інвестицій у житлове будівництво – 83,3 %.

За підсумками січня - вересня 2020 року головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств і організацій, за рахунок яких освоєно 63,0 % від загального обсягу або 3,2 млрд грн, що на 3,4 млрд грн менше, ніж за відповідний період минулого року (у січні - вересні 2019 році – 6,6 млрд грн), кредитні кошти скоротились до 5 %, що становить 260,1 млн грн (598,5 млн грн – у січні - вересні 2019 року).

Вкладення держави та органів місцевого самоврядування у розвиток економіки області за 9 місяців 2020 року становить 28,8 % від загального обсягу інвестицій, або 1 486,7 млн грн. За відповідний період 2019 року ці показники були меншими та становили лише 8,7 %, або 718,8 млн гривень.

Майже всі капітальні інвестиції (99,4 % загального обсягу), як і в 2019 році, спрямовано у матеріальні активи, зокрема у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 41,5 % та у будівлі та інженерні споруди – 31,5 %.

За видами економічної діяльності найбільшу частку капітальних інвестицій вкладено: у державне управління й оборону – 26,9 % від загальнообласного обсягу інвестицій (1384,2 млн грн); оптову і роздрібну торгівлю – 24,7 % (або 1272,3 млн грн); промисловість – 22,9 % (або 1179,5 млн грн); сільське господарство – 16,2 % (або 833,4 млн грн); будівництво – 3,1 % (або 159,5 млн. грн); транспортне господарство – 1,5 % (або 77,7 млн грн); соціальну сферу (освіта, мистецтво, спорт, охорона здоров'я та соціальна допомога) – 0,9 % (або 53,8 млн грн).

Будівельна діяльність

В 2019 році підприємствами області виконано будівельних робіт на суму 4,3 млрд грн, індекс будівельної продукції порівняно з відповідним періодом 2018 року становив 150,2 %.

За характером будівництва обсяги робіт розподілились так: роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення - 70,8 %, поточний ремонт – 13 %, капітальний ремонт – 16,2 %.

Протягом 2019 року відбувалось значне зростання показників за всіма видами виробленої будівельної продукції: у будівництві житлових і нежитлових будівель - на 18,7 %, у будівництві інженерних споруд - на 79,3 %.

Протягом січня-вересня 2020 року підприємствами області виконано будівельних робіт на суму 1,9 млрд грн. У минулому році цей показник становить 2,4 млрд грн, індекс будівельної продукції порівняно з відповідним періодом 2019 року становить 78,4 %.

За характером будівництва обсяги робіт розподілились так: роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення - 66,4 %, ремонт (капітальний та поточний) – 33,6 %. Протягом 9 місяців 2019 року ці показники становили: роботи з нового будівництва, реконструкції та

технічного переоснащення - 71,1 %, ремонту (капітальний та поточний) – 28,9 %.

Протягом 2020 року збільшуються показники падіння порівняно з минулим роком: у будівництві інженерних споруд - на 28,9 %, у будівництві житлових будівель - на 39,8 % і нежитлових - на 4,1 %.

Негативна тенденція падіння показників індексу будівельної продукції в 2020 році головним чином пов'язана з кризовими явищами в економіці в цілому, зокрема, з відсутністю фінансування та нестачею замовлень на виконання будівельних робіт, припиненням фінансування державних програм забезпечення житлом громадян та логістичними обмеженнями внаслідок запровадження карантинних заходів, які стримують доставку матеріалів та робітників на будівельні об'єкти.

Актуальні проблеми:

обмежені можливості державного і місцевих бюджетів для фінансування капітальних видатків;

незадовільний технічний стан об'єктів комунального господарства, закладів соціальної сфери, насамперед у сільській місцевості;

низький рівень впровадження енергозберігаючих технологій; недостатнє фінансове забезпечення проведення енергоаудитів бюджетних установ, підприємств комунальної власності та житлово-комунального господарства;

відсутність системного підходу, єдиної науко-технологічної та інноваційної політики;

аварійний стан доріг області.

Пріоритетні напрями діяльності:

створення сприятливого інвестиційного середовища, популяризація інформації щодо інвестиційного потенціалу Миколаївської області на національному та міжнародному рівнях;

координація роботи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності, формування інвестиційних пропозицій та реалізації стратегічних інвестиційних проєктів розвитку території області;

реалізація інвестиційних проєктів у пріоритетних напрямках соціально-культурної сфери: охорони здоров'я, освіти, культури, соціального захисту, розбудови соціальної інфраструктури населених пунктів області, збереження історико - архітектурної спадщини за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, субвенцій з державного бюджету на соціально-економічний розвиток регіонів, обласного бюджету розвитку в межах наявного фінансового ресурсу та місцевих бюджетів;

забезпечення контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, які спрямовуватимуться на реалізацію інвестиційних та інноваційних проєктів в галузі енергозбереження та соціально-економічного розвитку області; коштів місцевих бюджетів - на соціально-економічний розвиток окремих населених пунктів;

впровадження інвестиційних проєктів у транспортно-логістичному, промисловому, сільськогосподарському, туристично-рекреаційному комплексах, житлово-комунальному господарстві;

забезпечення умов для збільшення використання альтернативних і відновлювальних джерел енергії;

виконання завдань з розвитку інформаційного супроводження та наповнення матеріалами вебсайту «Інвестиційні можливості Миколаївщини»;

організація та проведення в області бізнес-форумів, ділових зустрічей, круглих столів, конференцій, семінарів, виставкових заходів за участю представників ділових кіл України та зарубіжних країн.

1.1.4. Розвиток міжнародного співробітництва

Миколаївська область – експортно-орієнтований регіон із позитивним сальдо зовнішньої торгівлі. За обсягами експорту товарів Миколаївщина посідає 5-6 місця в Україні, випереджаючи всі сусідні області, крім Дніпропетровської; експорту послуг – 3-4 місця, поступаючись лише незмінним в останні роки лідерам – м. Київ, Одещині та Львівщині.

Суб'єкти господарювання Миколаївщини співпрацюють з партнерами із майже 150 країн світу, що свідчить про активну та диверсифіковану зовнішньоекономічну діяльність підприємств регіону.

Експорт, в середньому, перевищує імпорт в 2,5 - 3 рази. Цьому сприяють розвинута портова інфраструктура, оптимальне географічне місце розташування області з точки зору здійснення експортних поставок, наявність переважувальних комплексів, потужних промислових підприємств, що виготовляють експортно-орієнтовану продукцію: газові турбіни, глинозем, яхти «преміум» класу, овочеві та фруктові соки, томатну пасту та порошок тощо.

У січні-вересні 2020 року експорт товарів і послуг області становив 1 580,5 млн дол. США, що на 0,6 % менше за відповідний період попереднього року; імпорт зменшився на 18,9% до 592,5 млн дол. США.

Скорочення обсягів зовнішньої торгівлі відбулося за рахунок зменшення поставок на зовнішні ринки насіння олійних рослин (що пояснюється нижчим урожаєм і меншими запасами с/г культур) та глинозему.

Основу експорту товарів становить зерно (51,0 % від загального обсягу експорту товарів), глинозем (25,4%), насіння олійних рослин (6,1%), харчові продукти та рослинні олії (по 5,1%).

Найбільшим ринком збуту є Російська Федерація (25,7% від загального обсягу експорту товарів), торгівля з якою звузилась до поставок глинозему. До ТОП-5 також входять ЄС (11,3%), Єгипет (7,1%), Індія (6,1%) та Китай (5,7%). Все більш вагому роль в географії обласного експорту відіграють такі країни Південно-Східної Азії: Індонезія, Бангладеш та Республіка Корея.

В загальній структурі експорту сфера послуг становить майже 7,5 %. Її основу формують послуги ТОВ «Миколаївський глиноземний завод» з переробки матеріальних ресурсів, транспортні послуги, ремонтні та ділові. Понад 85% експорту послуг припадає на Швейцарію та країни ЄС.

З метою сприяння налагодженню контактів з іноземними партнерами облдержадміністрацією здійснюється інформаційна підтримка підприємств регіону, у т.ч. у співпраці із ДУ «Офіс з просування експорту України» (далі - Офіс). Суб'єктам господарювання Миколаївщини надається інформація щодо

участі у міжнародних виставково-ярмаркових заходах, комерційних пропозицій іноземних компаній, торговельних місій Офісу за кордон тощо.

Імпорт товарів має інвестиційний характер: руди (28,2%), механічне та електричне обладнання (24,0%), транспортні засоби (12,1%), продукція харчової (9,1%) та хімічної промисловості (4,5%) тощо. Майже третину товарів імпортовано із ЄС. Значні обсяги продукції надійшли з Гвінеї, Китаю, Туреччини, Білорусі та Бразилії.

Імпортна торгівля послугами має невеликі обсяги (14,1 млн дол. США) та складається з транспортних послуг, пов'язаних з подорожами, ділових, роялті, комп'ютерних та інформаційних з країн ЄС та Туреччини.

Важливе значення для економічного розвитку області має **залучення іноземного капіталу** до підприємств регіону.

За інформацією Національного банку України за станом на 30.06.2020 іноземними інвесторами внесено 273,4 млн дол США прямих інвестицій в економіку області, майже 90% з них – до підприємств складського господарства, промисловості, з адміністративного та допоміжного обслуговування. Основними країнами-інвесторами є Кіпр, Нідерланди та Сінгапур.

Статистичні дані не відображають реального стану справ в інвестиційній сфері. Протягом 5 років міжнародними компаніями реалізовано проєктів на суму майже 450 млн дол. США. Поряд із існуючими інвесторами, які продовжили інвестувати у розвиток бізнесу на території Миколаївщини (Bunge, PepsiCo), в області реалізують проєкти нові інвестори – китайська Cofco, литовська BT Invest, корейська Posco.

У 2020 р. катарській компанії QTerminals W.L.L. надано в концесію майно державних підприємств «Стивідорна компанія «Ольвія» та «АМПУ». Очікуваний обсяг інвестицій у розвиток портової галузі у 3,4 млрд грн – найбільший показник за історію України. Триває будівництво третьої черги терміналу «Євронешторг» (BT Invest) в СМП «Ольвія» та однієї з найбільших сонячних електростанцій в Україні – «Прогресівка» в Миколаївському районі області (Scatec Solar, Норвегія).

Важливим для соціально-економічного розвитку регіону є **участь в реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД)**, залучення грантів та співпраця з міжнародними фінансовими організаціями.

В 2019 році установи області брали участь в реалізації 13 проєктів міжнародної технічної допомоги, 2 проєктів розвитку МФО (кредитних), 13 проєктів грантової підтримки та 1 проєкту секторальної бюджетної підтримки ЄС - загалом у 30 проєктах. Переважна більшість проєктів МТД надає технічну підтримку, зокрема: проведення семінарів, консультацій, навчання тощо. Без урахування технічної допомоги у 2019 році установами та організаціями області отримано фінансових коштів в розмірі 168,5 млн. гривень.

Наразі облдержадміністрація є бенефіціаром 2 проєктів технічної допомоги: Європейського Союзу – «Інтенсифікація торгівлі і модернізація сектору бджільництва, а також пов'язаних з ним секторів економіки у басейні

Чорного моря» та Уряду Канади – «Український проєкт бізнес-розвитку плодоовочівництва».

Крім того, в області реалізуються інші проєкти МТД, зареєстровані в Мінекономрозвитку, у сферах децентралізації, освіти, енергоефективності, сільського господарства, допомоги внутрішньо переміщеним особам та ветеранам АТО.

У 2020 році облдержадміністрацією продовжується робота із залучення в регіон коштів МТД. На конкурсний відбір проєктів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу (бюджетна секторальна підтримка), подано 27 регіональних проєктів.

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності Миколаївської області, а також збільшення притоку іноземних інвестицій стримують як національні, так і регіональні проблеми. До національних можна віднести неефективну державну підтримку експорту, зокрема відсутність належного фінансування для Експортно-кредитного агентства, низький рівень використання новітніх технологій та інноваційних процесів на підприємствах, погіршення ділового та політичного клімату в країні тощо.

Актуальними проблемами є:

сировинна спрямованість експорту, яка створює загрози для розвитку економіки регіону внаслідок залежності від кон'юнктури на світових товарних ринках,

пасивність суб'єктів господарювання області у представленні свого експортного та інвестиційного потенціалу на міжнародних заходах за кордоном, у т.ч. через нестачу фінансових ресурсів для цих цілей;

нестача інформації про умови виходу на зовнішні ринки, кваліфікованих кадрів і досвіду роботи у сфері експорту;

низька зацікавленість установ та організацій області щодо участі в конкурсах міжнародних донорів через брак коштів для співфінансування.

Одним із шляхів вирішення цих проблем є здійснення комплексу заходів, направлених на просування економічних інтересів області за кордоном, налагодження коопераційних зв'язків із іноземними партнерами, інформаційну підтримку суб'єктів господарювання, диверсифікації структури експорту.

За сучасних умов розвитку міжнародної торгівлі знання та інформація – головний капітал успішного бізнесу. Опановуючи нові знання, отримуючи корисні поради для ведення господарської діяльності від провідних фахівців у питаннях експорту, підприємці готують бізнес та продукт до виходу на нові ринки.

Важливу роль у збільшенні експортного потенціалу регіону належить іноземним інвесторам, які створюють сучасні, високотехнологічні підприємства з метою включення місцевих компаній в глобальні ланцюжки доданої вартості для обслуговування зовнішніх ринків і наповнення внутрішніх. Збільшення питомої ваги послуг також сприятиме вдосконаленню загальної структури експорту області та зменшенню залежності економіки регіону від коливань кон'юнктури на світових товарних ринках.

Пріоритети діяльності:

відновлення економіки від негативного впливу карантинних обмежень, запроваджених для запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, та повернення показників зовнішньої торгівлі до докризового рівня;

розвиток міжрегіонального співробітництва, збільшення поінформованості іноземних партнерів про економічний та інвестиційний потенціал регіону;

інформаційна підтримка підприємств області щодо торговельних можливостей за кордоном;

участь підприємств, установ та організацій області у міжнародних заходах та проєктах, у тому числі проєктах транскордонного співробітництва.

1.1.5. Розвиток внутрішнього ринку

Значну роль у формуванні загального економічного потенціалу області та забезпеченні потреб населення в товарах і послугах відіграють такі складові споживчого ринку, як підприємства торгівлі, ресторанного господарства та ринки.

Протягом 2020 року, в зв'язку із запровадженими в Україні карантинних заходів щодо запобігання поширенню захворювання на COVID-19, в області, як і в цілому по Україні, спостерігалось уповільнення зростання обороту роздрібної торгівлі. Якщо, у січні 2020 року оборот роздрібної торгівлі по області збільшився до відповідного періоду минулого року на 12,3 %, у січні-лютому – на 11,9 %, у I кварталі 2020 року – на 9,9 %, то за січень-квітень лише на 0,3 %.

Сповільнення зростання обороту відбулося за рахунок закриття у березні-квітні поточного року підприємств торгівлі з продажу непродовольчих товарів, ринків, торговельних центрів. В наслідок цього деякі торговельні об'єкти остаточно припинили свою діяльність.

Завдяки повільному відновленню роботи підприємств сфери торгівлі з травня поточного року в області спостерігалось поступове зростання показників внутрішньої торгівлі. Так, оборот роздрібної торгівлі за січень-травень 2020 року по області збільшився до відповідного періоду попереднього року на 1,1%; за січень-червень – на 1,1%, за січень-липень – на 3,2%, січень-серпень – на 4,7%.

За січень-вересень оборот роздрібної торгівлі зріс до попереднього року на 4,7% і становить 19 274,3 млн грн. Індекс обороту роздрібної торгівлі менше індексу обороту по Україні на 2 відсоткових пункти.

В структурі роздрібного товарообороту області традиційно більшу частку займають непродовольчі товари. В I півріччі 2020 року частка непродовольчих товарів становила 52,4%, що менше порівняно з відповідним періодом 2019 року, на 5 відсоткових пунктів.

Сфера нефінансових послуг на початку 2020 року також зазнала негативних змін через введення карантинних заходів. Так, обсяг реалізованих послуг протягом I кварталу 2020 року зменшився до відповідного періоду

попереднього року на 158,8 млн грн і становив 4 490,5 млн грн, протягом II кварталу поточного року - на 319,5 млн грн і становив 4 002,6 млн гривень.

В структурі загального обсягу реалізованих послуг майже 74 % займають послуги транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, які найбільше постраждали від запровадження карантинних заходів.

Індекс споживчих цін по області, як і в цілому по Україні, з початку 2020 року поступово зростає.

Так, в січні поточного року до грудня 2019 року він становив по області 100,1 % (по Україні – 100,2 %), січень-березень – 101,1 % (по Україні – 100,7 %), січень-червень – 102,3 % (по Україні – 102,0 %), січень-вересень - 101,4 % (по Україні – 101,7 %), січень-жовтень – 102,8% (по Україні – 102,7%), за цим показником область займає 12 місце серед інших регіонів України.

В січні-жовтні 2020 року в області більш, ніж в середньому по Україні, подорожчали цукор, яйця, олія соняшникова, макаронні вироби, безалкогольні напої, сир і м'який сир (творог), масло вершкове, послуги освіти, житлово-комунальні, охорони здоров'я, ресторанів та готелів.

Повільніше за загальнодержавне зафіксовано зростання в області цін на фрукти, алкогольні напої та тютюнові вироби, хліб, рибу та продукти з риби, предмети домашнього вжитку, побутову техніку та поточне утримання житла, а також на послуги зв'язку.

Подешевшали овочі, молоко, одяг і взуття, послуги транспорту.

З метою забезпечення населення продовольчими ресурсами, в т.ч. сільськогосподарською продукцією, за доступною ціною, підтримки місцевих виробників продовольчої продукції, зменшення посередників, в області проводиться робота щодо сприяння розширенню ринків збуту продукції на внутрішньому ринку шляхом укладення підприємствами мережевої торгівлі прямих договорів із товаровиробниками області; виділення їм місць на місцевих ринках для реалізації власної продукції.

За даними моніторингових спостережень, які проводяться органами державного контролю за цінами по регіонах України, в Миколаївській області за станом на 01.11.2020 рівень роздрібних цін знаходиться в межах середніх по Україні на: рис, хліб пшеничний з борошна I гатунку, хліб житньо-пшеничний, яловичину, сало, борошно, макаронні вироби, крупи гречані, молоко, сметану, цукор, олію соняшкову, яйця курячі, моркву, буряк та цибулю.

Аналіз індексів обсягу товарообороту підприємств свідчить про те, що протягом 2020 року зростання роздрібного товарообороту сповільнилося, але все ж відбулося завдяки збільшенню продажу освітлювального приладдя, санітарно-технічного, водопровідного та опалювального устаткування і приладдя, шкіряних виробів та дорожніх приналежностей, квітів, рослин та насіння.

Пріоритетні напрями діяльності:

реалізація заходів із забезпечення населення області продуктами харчування місцевого виробництва за рахунок укладання прямих договорів між підприємствами мережевої торгівлі та місцевими товаровиробниками продовольчої та сільськогосподарської продукції, розширення їх фірмової

торговельної мережі, виділення їм місць на ринках для реалізації власної продукції;

сприяння розвитку мережі підприємств торгівлі, ресторанного господарства з урахуванням комплексної забудови міст і районів, впровадженню в них прогресивних форм і методів обслуговування, організації в місцях, де відсутня стаціонарна торгівля, виїзної та виносної торгівлі товарами першої необхідності;

посилення протидії несанкціонованій стихійної торгівлі, упорядкування розміщення малих архітектурних форм і тимчасових споруд у сфері торгівлі;

проведення аналізу цінової ситуації на споживчому ринку області на підставі статистичних даних щодо рівня цін на соціально значущі продовольчі товари; лікарські засоби, пально-мастильні матеріали, засоби індивідуального захисту.

1.1.6. Підприємницька діяльність

Важливим напрямом економічного розвитку регіонів є створення умов для розвитку ефективного підприємництва.

За станом на 01.10.2020 в області зареєстровано 99397 суб'єктів підприємницької діяльності, що на 1,4 % більше, ніж у відповідному періоді минулого року. Кількість зареєстрованих юридичних осіб-підприємців збільшилась на 2,5 %, кількість фізичних осіб збільшилась на 0,3 % у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Малі та середні підприємства займають значну частку в обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) – 63,7 %.

Спостерігається збільшення надходжень коштів до бюджету (єдиний податок) юридичних та фізичних осіб-підприємців. За станом на 01.10.2020 надходження збільшились на 38,902 млн грн, або на 6,9 % у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

Основним механізмом сприяння розвитку підприємництва в області є Програма розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області (далі – Програма), заходи якої спрямовано на розвиток підприємництва.

В рамках реалізації Програми запроваджено часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами, що надаються державними та комерційними банками на реалізацію проєктів суб'єктам малого і середнього підприємництва для створення нових робочих місць. До кінця року 12 підприємців отримають майже 1,3 млн грн компенсації для створення 28 нових робочих місць.

З січня 2020 року в дію вступила довготривала державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». Всього по Миколаївській області фактично надано кредитів на суму 35,705 млн грн (1,6 % від загальної суми наданої в кредит). Підприємцями області подано заявки на отримання кредитних коштів у розмірі 896,309 млн грн (2,7%).

З метою залучення безробітних до підприємницької діяльності службою зайнятості Миколаївської області проводиться низка заходів. Особи, які виявили намір відкрити власну справу, залучаються до участі в тематичних семінарах. Протягом першого півріччя 2020 року проведено

43 семінари з орієнтації на підприємництво, в яких взяли участь 432 особи. Після опанування основ підприємництва та участі у відповідних семінарах 17 безробітних отримали одноразову допомогу по безробіттю для організації підприємницької діяльності.

3 квітня 2020 року з метою підтримки представників малого та середнього підприємництва розпочато ініціативу #КупуйНаМиколаївщині, на відеохостингу YouTube розпочав роботу «Антикризовий канал». На цей час в області триває реалізація проєкту «Інноваційний кластер «Регіональний інноваційний HUB» «RIInnoHUB». Проєкт розраховано на три роки, а загальний бюджет становить 5,5 млн грн, у тому числі на 2020 рік – 2,5 млн гривень.

Актуальними проблемами розвитку підприємництва є:

відсутність доступного та довготривалого фінансування суб'єктів підприємницької діяльності;

поширення нелегального працевлаштування та часткової зайнятості шляхом оформлення найманих працівників на неповний робочий день;

низький рівень підтримки підприємців з боку влади, непередбачувані зміни в законодавстві.

В області затверджено головою облдержадміністрації План заходів з мінімізації негативних економічно-соціальних наслідків від епідемії коронавірусу COVID-19 та відновлення економіки Миколаївської області. Одним з розділів Плану заходів є «Розвиток підприємництва».

1.1.7. Туризм

Розвиток туризму став одним із основним напрямів розвитку економіки в Україні. Зазначена сфера пов'язана з діяльністю понад 50 галузей, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, збереженню та розвитку історико-культурного потенціалу, збереженню екологічного безпечного навколишнього середовища, розвитку міжнародного співробітництва, а також підвищує рівень інноваційності економіки регіону.

Миколаївська область володіє потужним рекреаційно-туристичним потенціалом, вигідним географічним розташуванням, історико-культурними пам'ятками, неповторними краєвидами, багатою спадщиною, безцінними рекреаційними ресурсами та має всі умови для успішного розвитку туризму і відпочинку.

Основу потужного туристично - рекреаційного та оздоровчо-лікувального комплексу складають рекреаційні території населених пунктів Коблеве, Рибаківка, Чорноморка та Очаків.

Розвитку мережі туристичних маршрутів та екскурсійних програм в області сприяє велика кількість археологічних, історико-культурних та туристично-рекреаційних об'єктів, таких як: найкращий в Україні Миколаївський зоопарк, найстаріший в Україні яхт-клуб, музей ракетних військ стратегічного призначення, яких є лише два у світі (один у Миколаївській області, другий – у США), найперша в Україні Миколаївська астрономічна

обсерваторія, єдиний в Україні музей суднобудування і флоту, Миколаївський обласний краєзнавчий музей «Старофлотські казарми», національний історико-археологічний заповідник «Ольвія» та острів Березань (залишки поселень стародавніх греків) та багато інших історичних пам'яток, які забезпечують постійний туристичний інтерес до нашого регіону.

Наявний туристично-рекреаційний потенціал області створює умови для формування якісних туристичних послуг, що надаються ліцензованими суб'єктами туристичної діяльності та туристичними агентами.

На цей час Миколаївська область лише формує імідж туристично-привабливого регіону, тому туристична галузь має незначний позитивний вплив на соціально-економічний і культурний розвиток громади. Відсутність законодавчо врегульованої сталої системи достовірних статистичних чи соціологічних даних та муніципальної системи моніторингу й оцінки показників туристичної діяльності унеможлиблюють проведення кількісного та якісного аналізу галузі.

Основними перешкодами на шляху до перетворення туристичної сфери у сучасну галузь економіки є:

- недосконалість нормативно-правової бази у сфері туризму;
- недостатня промоція регіону;
- недостатній рівень туристично-рекреаційної інфраструктури;
- недостатність туристичних продуктів та маршрутів;
- відсутність туристично-інформаційного центру.

Задля розвитку туризму основними напрямками вирішення проблем повинні стати: збереження туристичних ресурсів; вдосконалення нормативної бази; створення економічних умов для стимулювання розвитку туризму; залучення інвестицій в розвиток туристичної індустрії; сприяння розвитку конкуренції; забезпечення безпеки туристів; діджіталізація туризму; участь у міжнародних програмах розвитку туризму.

1.1.8. Транспортна інфраструктура

Транспортний комплекс є важливою складовою у структурі економіки Миколаївської області. Він забезпечує потреби народного господарства та населення і є важливим фактором реалізації значного і вигідного геостратегічного потенціалу області.

Область має розгалужену транспортну систему, в структурі якої функціонує 1 міжнародний аеропорт, 3 морських порти, 1 річковий порт, підрозділи залізниці, кілька тисяч автоперевізників різних форм власності, які працюють на ринку автотранспортних перевезень.

Вантажний транспорт

У 2019 році вантажообіг підприємств транспорту становив 1,2 млрд ткм, що на 7,9 % більше, ніж у 2018 році. Підприємствами транспорту у 2019 році перевезено 7,7 млн.тонн вантажів, що на 58,2 % більше ніж у 2018 році. Обсяги вантажообороту зросли завдяки дальності відправлення вантажів автомобільним транспортом.

У січні–серпні 2020 року вантажообіг підприємств транспорту становив 664,8 млн ткм, що на 15,9 % менше, ніж у січні–серпні 2019 року.

Підприємствами транспорту перевезено 4,5 млн тонн вантажів, що на 9 % менше ніж у січні–серпні 2019 року.

Основним позитивним фактором у вантажному сегменті був попит на дальні транспортні перевезення з боку підприємств реального сектору економіки для задоволення високого внутрішнього інвестиційного та споживчого, а також зовнішнього попиту.

Пасажирські перевезення

В Миколаївській області для перевезення пасажирів використовується понад 2,2 тисячі автобусів різної місткості, які виконують рейси на 517 автобусних маршрутах загального користування, замовником на яких є облдержадміністрація, в тому числі на 92 - приміського сполучення та 294 - міжміського внутрішньообласного сполучення, а також на 131 міському автобусному маршруті, замовником на яких є виконавчі комітети міських рад. Перевезенням пасажирів займаються 43 автотранспортних підприємства різної форми власності з урахуванням міських перевізників.

Перевезення пасажирів здійснюється автотранспортом малої, середньої та великої місткості. Середній вік транспортних засобів становить майже 10 років.

У 2019 році усіма видами транспорту виконано пасажирообіг обсягом 1,4 млрд пас. км, що на 8,5 % менше ніж за 2018 рік. Послугами пасажирського транспорту скористалися 128,6 млн пасажирів, що на 4,8 % менше, ніж у 2018 році.

У січні–серпні 2020 року усіма видами транспорту виконано пасажирообіг обсягом 721,8 млн пас. км, що на 23,9 % менше, ніж у січні–серпні 2019 році. Послугами пасажирського транспорту скористалися 60,5 млн. пасажирів, що на 29,7% менше, ніж у січні–серпні 2019 року.

Миколаївська область має вдале територіально-географічне розташування зі значним транзитним потенціалом. Наявної мережі автомобільних та залізничних магістралей в основному достатньо для забезпечення вантажних і пасажирських перевезень. Однак, технічний стан доріг неповною мірою відповідає потребам області, оскільки більшість доріг потребують ремонту покриття проїзної частини, 60% приміських автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі району, де організатором перевезень є районні державні адміністрації, мають збитковий характер через низький пасажиропотік.

Мережа доріг

Географічне розташування Миколаївського транспортного вузла на шляху транспортування вантажів із заходу на схід обумовлює його роль, як інтермодального центру з економічно вигідними схемами пересування вантажних потоків.

Мережа доріг загального користування Миколаївської області становить 4819,2 км, з яких: дороги державного значення -1504,8 км, з них: міжнародні – 214,8 км, національні – 410,9 км, регіональні – 367,6 км, територіальні – 511,5 км; дороги місцевого значення – 3314,4 км, з них: обласні –2669,4 км, районні – 645 км.

В області на автомобільних дорогах загального користування нараховується 261 міст і шляхопроводів загальною протяжністю 6,7 тис м, в їх числі 13 шляхопроводів протяжністю 0,7 тис м.

Через область проходять три міжнародні автомобільні транспортні коридори та шість автомобільних шляхів державного значення.

З 2014 року показник щільності автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям державного та місцевого значення по Миколаївській області залишився незмінним, і становить 194,5 кілометрів на тис. кв. кілометрів, що є одним з найменших показників серед інших регіонів України.

Інфраструктура автомобільних доріг області дозволяє здійснювати автобусне сполучення практично з усіма населеними пунктами області та доставку туристичних груп до будь-яких зон відпочинку і пам'ятних місць.

Система залізниць

Щільність залізничних шляхів Миколаївської області (29 км на 1 тис. км² території) перевищує показник Київської області (28 км на 1 тис. км² території) та майже вдвічі перевищує показник сусідньої Херсонської області (16 км на 1 тис. км² території).

Експлуатаційна довжина магістралей залізничних шляхів загального користування становить 700 км, із них 37 % - електрифікованих.

На території області знаходиться 46 залізничних станцій. Основним залізничним вузлом області є обласний центр м. Миколаїв.

Через пасажирський залізничний вокзал Миколаїв щороку здійснюються перевезення майже 2,0 млн пасажирів.

Розгалужена залізнична мережа має підходи до портів, терміналів та промислових підприємств, що надає широкі можливості для прийняття, переробки, доставки вантажів, організації транзитних перевезень.

Повітряний транспорт

Миколаївський міжнародний аеропорт є одним з наймасштабніших інфраструктурних об'єктів області та включений до Національної програми Президента України «Велике будівництво».

Враховуючи географічне розташування аеропорту - центру повітряних трас, що з'єднують Західну Європу з Центральною Азією і Близьким Сходом, та наявність розвиненої транспортної інфраструктури в регіоні, «Миколаївський міжнародний аеропорт» повинен стати сервісним вузлом з прийому, відправки жителів і гостей області авіатранспортом до великих міст України та Європи, центром транспортної логістики в регіоні.

Аеропорт входить до числа найбільш великих аеропортів півдня України. Протягом деякого часу аеропорт з різних причин не працював, але з жовтня 2018 року Миколаївський міжнародний аеропорт відновив всі необхідні сертифікати для обслуговування пасажирських літаків та розпочав обслуговування міжнародного та внутрішнього рейсів.

У 2019 року аеропорт прийняв та відправив майже 9 тис. пасажирів. Протягом 2020 року за маршрутом «Миколаїв - Київ» аеропорт прийняв 1 200 пасажирів та відправив 1 000 пасажирів.

Морський/річковий транспорт

Географічне положення області, наявність судноплавних артерій сприяють розвитку водного транспорту. Миколаїв є могутнім портовим містом не тільки області, а й України, де функціонують три морські й один річковий порти, які входять до єдиного Бузько-Дніпровського морського транспортного вузла. Також, до підприємств морегосподарського комплексу входять ТОВ СП «НІБУЛОН» та ТОВ «Миколаївський спеціалізований порт «НІКА-ТЕРА».

За даними державного підприємства «Адміністрація морських портів України» за п'ять місяців 2020 року портові оператори у морських портах України обробили 68,1 млн тонн вантажів, що на 6,7 млн тонн або на 11 % більше, ніж за аналогічний період минулого року.

За обсягами перевалки лідерами є п'ять морських портів, які загалом обробили 62,1 млн тонн вантажів, що становить 91 % від загальних показників обробки в морських портах України. Друге місце вже традиційно займає морський порт Миколаїв.

За статистичними даними портовими операторами, що ведуть свою господарську діяльність в акваторії Миколаївського морського порту, за січень-травень 2020 року перевалено 12,5 млн тонн вантажу, що свідчить про стабільну роботу порту, незважаючи на епідеміологічну ситуацію в країні.

Перевалка рослинної олії показала найвищий показник серед морських портів України і становить 1,34 млн тонн, що на 25,8 % вище, ніж за аналогічний період попереднього року. Дещо менше, ніж в 2019 році, перевалили зернових культур - 5,7 млн тонн (92,0%). За п'ять місяців порт «Миколаїв» прийняв 106,3 тис. тонн нафтопродуктів, що на 60% перевищує обсяг поставок аналогічного періоду 2019 року (66 тис. тонн). Збільшилась також перевалка вугілля - до 117,34 тис. тонн та чавуну - 481,94 тис. тонн.

За січень - травень 2020 року Миколаївським морським портом оброблено 768 суден та 56,142 тис. вагонів. Із загального обсягу оброблених вантажів експортні становлять 9,8 млн тонн, імпорتنі – 2,2 млн тонн, каботажні -392,7 тис. тонн.

Невизначення на законодавчому рівні засад організації пасажирських перевезень водним транспортом негативно впливає на забезпечення умов перевезень та безпеку судноплавства. Обласні державні адміністрації не мають повноважень щодо регулювання пасажирських перевезень водним транспортом, унаслідок чого неможливо визначити умови перевезень, здійснити відбір на конкурентних засадах юридичних або фізичних осіб, які забезпечуватимуть необхідні обсяги та якість перевезень водним транспортом на маршрутах у межах області з дотриманням вимог безпеки судноплавства.

Логістика та логістичні мережі

В умовах структурної перебудови світового господарства і розвитку процесів інтеграції України до європейського і світового ринку в Україні актуалізуються завдання, пов'язані з посиленням конкурентоспроможності на вітчизняному і світовому ринках. Миколаївська область має унікально вигідне географічне розташування (на перехресті торговельних шляхів), тому завдяки зростанню транснаціональних потоків потенційно може одержувати більше

переваг від глобалізації світового ринку. Досягти цього можна за рахунок ефективної логістичної мережі.

В основі логістичних систем області знаходиться зернова логістика, яка включає транспортне та складське господарство. Портові зернові термінали стали ключовим суб'єктом транспортно-логістичної системи.

У найближчі роки логістику ТОВ СП «НІБУЛОН» практично повністю буде переорієнтовано на водний транспорт. Запланована частка до 2 %, що припадає на автомобільні перевезення, – це переміщення продукції з елеваторних комплексів на перевантажувальні термінали, які розташовані на річках. З цією метою ТОВ СП «НІБУЛОН» сформував найсучасніший в Україні автопарк вантажного транспорту, що дозволить підвищити ефективність не тільки автомобільної, але і річкової логістики вантажних перевезень компанії. Структура транспортної логістики компанії ТОВ СП «НІБУЛОН» у 2019-2020 маркетингових роках становить: автомобільний транспорт – 2%, водний транспорт – 62%, залізничний транспорт – 36%.

У 2019 маркетинговому році судноплавна компанія ТОВ СП «НІБУЛОН» транспортувала внутрішніми водними шляхами країни понад 3,5 млн тонн вантажів, виконавши 873 рейси.

На сьогодні флот компанії становить 77 суден. У планах ТОВ СП «НІБУЛОН» на найближчі роки – збудувати флот, який буде складатися зі 100 суден, щоб транспортувати річками до 6 млн тонн вантажів на рік.

У 2019 році ТОВ СП «НІБУЛОН» під час **робочого** сезону було перевезено майже 22 тис. пасажирів, із них понад 13 тис. за маршрутом Миколаїв – Кінбурнська коса – Очаків.

Наявність в області усіх видів транспорту, проходження через її територію міжнародних транспортних коридорів створює передумови щодо закріплення за областю позицій транспортного хабу.

Інфраструктура зв'язку

Послуги електрозв'язку в Миколаївській області надає Миколаївська філія ВАТ «Укртелеком». Нині по області стабільно працюють 469 телефонні станції загальною ємністю 304,5 тис. номерів. Забезпеченість населення основними домашніми телефонними апаратами на 100 сімей у міських поселеннях становила 77 одиниць, у сільській місцевості – 25.

Підприємства галузі зв'язку Миколаївської області протягом останніх років зберігають тенденцію підвищення ефективності діяльності. Постійно зростають обсяги наданих послуг зв'язку та поліпшується їх якість. Широкого розвитку набула сфера цифрових інформаційних технологій та мережа Інтернет.

Триває розвиток мережі Інтернету. Основними провайдерами надання послуг доступу до Інтернету в Миколаївській області є компанії: «Дикий Сад», «TENET», «Трион», ПрАТ «Датагруп», оператор кабельного телебачення «НКТВ», телефонна компанія «Vega telecom» та мобільний оператор «Київстар».

Аналіз стану підключення домогосподарств до мережі Інтернет свідчить, що найбільша кількість із домашнім підключенням до мережі Інтернет спостерігається у міських домогосподарствах. Загалом частка домогосподарств,

які мають доступ до Інтернету вдома, у III кварталі 2020 року становить до 71 % від загальної кількості домогосподарств (у 2019 році – 70 %).

Актуальними проблемами транспортної галузі залишиються:

незадовільний стан доріг та недостатній рівень забезпечення інформаційно-комунікаційною інфраструктурою, насамперед у сільській місцевості;

відсутність будівництва нових автошляхів та об'єктів дорожньої інфраструктури;

розповсюджена практика перевищення максимального навантаження при вантажних перевезеннях;

невідповідність норм державного фінансування дорожньої галузі із державного бюджету відповідно до існуючої потреби щодо виконання дорожніх робіт та відсутність передбачення фінансування виконання дорожніх робіт за рахунок позабюджетних трансферів;

недостатній розвиток інфраструктури аеропорту.

Пріоритети:

поліпшення транспортно-експлуатаційного стану доріг місцевого значення та мостів і поліпшення логістично-транспортної інфраструктури;

оновлення рухомого складу пасажирського транспорту загального користування, залучення до роботи автобусів, пристосованих для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями;

розбудова та подальший розвиток аеропорту;

залучення приватних та іноземних інвестицій;

модернізація портової транспортної інфраструктури.

1.2. Соціальна сфера. Якість життя людини

1.2.1. Система галузі охорони здоров'я

Роботу галузі охорони здоров'я спрямовано на поліпшення стану здоров'я населення, а саме – забезпечення безперервної, доступної та якісної медичної допомоги, створення правових, економічних та організаційних умов надання медичних послуг, орієнтація системи охорони здоров'я на людину в умовах реформування, запобігання захворюванням, насамперед інфекційним та хронічним неінфекційним, зниження рівня інвалідизації та смертності населення, забезпечення заходів з профілактики та лікування соціально значимих хвороб, що відображено в Стратегії розвитку галузі охорони здоров'я Миколаївської області на 2019-2021 роки, яку затверджено рішенням Миколаївської обласної ради від 21 грудня 2018 року № 32.

Відповідно до визначених напрямів в Миколаївській області успішно проведено реформування первинної медичної допомоги.

В ході реформ затверджено спроможну мережу надання первинної медичної допомоги у сільській місцевості, яка здатна надавати якісну, комплексну, безперервну та орієнтовану на пацієнта медичну допомогу. Всі заклади первинної мережі перетворено у комунальні некомерційні

підприємства (далі – КНП) та розпочали роботу з Національною службою здоров'я України (далі – НСЗУ) з 01.01.2019 року.

Первинну медичну допомогу населенню надають 35 центрів первинної медико-санітарної допомоги (далі – ЦПМСД) та 1 амбулаторія з надання первинної медико-санітарної допомоги Михайлівської сільської ради, як юридична особа.

До структури ЦПМСД належать: 191 амбулаторія ЗПСМ, 128 ФАПів та 131 пункт здоров'я.

За станом на 04.12.2020 з населенням області укладено 826104 декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, що становить 73,82% від усього населення області (Україна – 73,64%).

В області сформовано та затверджено план спроможних мереж надавачів первинної медичної допомоги з урахуванням перспектив розвитку територій на 5-10 років.

Завершено перехід підприємств, що забезпечують вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу населенню, на нову систему фінансування. Завершено процес автономізації підприємств охорони здоров'я вторинного та третинного рівнів надання медичної допомоги населенню.

В області створено КНП «Миколаївський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» (далі – Центр ЕМД), до складу якого входить 5 станцій екстреної (швидкої) медичної допомоги, яким підпорядковано 4 відділення та 29 пунктів постійного базування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги.

Запроваджено систему «Централь» для інтеграції КНП «Миколаївський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» Миколаївської обласної ради в єдину систему даних про надання екстреної медичної допомоги.

Апаратно – програмний комплекс оперативно-диспетчерської служби включає автоматизовані робочі місця диспетчерів з приймання екстрених викликів «103». Оснащеність оперативно-диспетчерської служби дає можливість обслуговувати до 1 500 викликів цілодобово.

Центром ЕМД за 2018-2019 роки отримано 25 автомобілів, що дає можливість значно поліпшити якість та вчасність надання екстреної допомоги населенню Миколаївської області і, в першу чергу, сільському населенню.

Медична реформа для сільської місцевості

В області забезпечено реалізацію Закону України «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості».

За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості в

Миколаївській області у 2018-2020 роках завершено будівництво 14 амбулаторій в сільській місцевості. Наказами Міністерства розвитку громад та територій України затверджено будівництво ще 8 амбулаторій, капітальний ремонт 1 амбулаторії та реконструкцію 1 амбулаторії. Відповідно до наказів Мінрегіону від 30.05.2019 № 123 та № 124 закуплено 3 автомобілі та 46 комплектів телемедичного обладнання для 41 сільської амбулаторії.

Госпітальний округ Миколаївської області створено відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1074 «Деякі питання створення госпітальних округів». Видано розпорядження голови облдержадміністрації від 15.01.2020 № 6 «Про створення госпітальної ради та затвердження Положення про госпітальну раду Миколаївського госпітального округу». Розроблено проєкт Плану розвитку Миколаївського госпітального округу на період 2020-2023 років.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 23-р «Про затвердження переліку опорних закладів охорони здоров'я у госпітальних округах на період до 2023 року» в області затверджено шість опорних закладів, а саме:

КП «Комунальне некомерційне підприємство Вознесенська багатопрофільна лікарня» Вознесенської міської ради (БЛІЛ І рівня);

КНП «Первомайська центральна міська багатопрофільна лікарня» Первомайської міської ради (БЛІЛ І рівня);

КНП «Миколаївська обласна клінічна лікарня» Миколаївської обласної ради (БЛІЛ ІІ рівня);

КНП Миколаївської міської ради «Міська лікарня швидкої медичної допомоги» (БЛІЛ ІІ рівня);

КНП Миколаївської міської ради «Міська лікарня № 3» (БЛІЛ ІІ рівня);

КНП «Багатопрофільна лікарня Баштанського району» Баштанської районної ради Миколаївської області (БЛІЛ І рівня).

У 2020 році розпочато реалізацію проєкту «Велике будівництво» у галузі охорони здоров'я Миколаївської області (EMERGENCY), який буде реалізовано шляхом проведення ремонту та дооснащення приймальних відділень опорних закладів.

Кадрове забезпечення

У галузі охорони здоров'я працюють 2974 лікарі та 6781 середній медичний працівник. Забезпеченість лікарями в розрахунку на 10 тисяч населення становить 28,4, молодшими спеціалістами з медичною освітою – 64,3 (забезпеченість лікарями по Україні за 2019 рік – 37,0; молодшими спеціалістами з медичною освітою – 70,9).

Укомплектованість лікарями закладів охорони здоров'я/комунальних некомерційних підприємств Миколаївської області становить 69 %, лікарями, які надають первинну медичну допомогу, становить 71,1 %, спеціалізовану медичну допомогу – 66,7 %, високоспеціалізовану медичну допомогу – 71,5 %.

Укомплектованість середнім медичним персоналом становить 81 %.

Недостатнє забезпечення медичними кадрами на всіх рівнях медичної допомоги населенню є одним з проблемних питань, які потребують вирішення на місцевому рівні. За останні роки в цілому у мережі закладів охорони здоров'я України та області спостерігається дефіцит лікарів та середнього медичного персоналу, який не покривається щорічними випусками навчальних закладів медичного профілю.

З метою поліпшення кадрового забезпечення медичної галузі в районах області вирішується питання укладання тристоронніх угод на рівні

райдержадміністрацій для навчання молоді у закладах вищої медичної освіти за рахунок замовників.

Для закріплення медичних кадрів в області пріоритетними напрямками залишається створення належних житлово-побутових умов, надання соціальних гарантій медичним працівникам, насамперед у сільській місцевості.

Робота з мінімізації негативних економічно-соціальних наслідків від гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом COVID-19

Розпорядженням керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня, пов'язаної із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), від 30 листопада 2020 року № 143, розпорядженням керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру, пов'язаної з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19 на території Миколаївської області, від 19.10.2020 № 37 (зі змінами від 17.11.2020 № 39) та наказом управління охорони здоров'я облдержадміністрації від 23.10.2020 № 849-Л «Про перепрофілювання закладів охорони здоров'я, які внесені до Переліку закладів охорони здоров'я, що визначені для госпіталізації пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2» затверджено перелік закладів охорони здоров'я та їх ліжковий фонд, що підлягає повному перепрофілюванню для госпіталізації пацієнтів з підозрою та підтвердженням COVID-19.

Вживаються заходи щодо забезпечення лікарень, визначених для госпіталізації пацієнтів з підтвердженням випадком COVID-19. Так, відповідно до даних дашборду КМУ, за станом на 09.12.2020 забезпеченість обладнанням лікарень, визначених для госпіталізації пацієнтів з підтвердженням випадком COVID-19 у Миколаївській області, становить 88,98 % (по Україні – 86,42 %); забезпеченість засобами індивідуального захисту у розрахунку на 30 діб – 66,72 % (по Україні – 65,9 %).

Підприємствами/закладами охорони здоров'я області укладаються договори з НСЗУ про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій щодо надання медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному вебсайті НСЗУ, за станом на 09.12.2020 – 43 закладами/КНП надано до НСЗУ 53 пропозиції щодо укладання договорів з НСЗУ за пакетами відповідних послуг.

Підписано 51 договір, з них:

34 – медична допомога, яка надається мобільними медичними бригадами, що утворені для реагування на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2;

16 – стаціонарна допомога пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, також 2 пропозиції знаходяться на розгляді;

1 – екстрена медична допомога пацієнтам з підозрою або встановленим захворюванням на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2.

Наказом управління охорони здоров'я облдержадміністрації від 27.03.2020 № 272-Л «Про посилення заходів щодо запобігання занесенню і поширенню на території області випадків COVID-19 та організацію мобільних бригад» в області організовано роботу 62 мобільних бригад для проведення заборів зразків біологічних матеріалів для пацієнтів з підозрою на COVID-19.

Налагоджено інформування населення через засоби масової інформації щодо ситуації з поширення на території Миколаївської області гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом COVID-19, заходів профілактики та безпечної поведінки.

На постійній основі працюють 2 гарячі лінії.

Соціально-значимі хвороби

Захворюваність на туберкульоз

Захворюваність на туберкульоз за 9 місяців 2020 року становить – 34,3, за аналогічний період 2019 року – 44,1 на 100 тисяч населення.

Смертність від туберкульозу на 100 тисяч населення становить за 9 місяців 2020 року – 5,7, за 9 місяців 2019 року – 5,1.

Онкологічна захворюваність

Показник онкологічної захворюваності населення області за 9 місяців 2020 року зменшився порівняно з аналогічним періодом минулого року і становить: 2020 рік – 232,4, 2019 рік – 288,7 на 100 тисяч населення.

Рівень смертності від злоякісних новоутворень за 9 місяців 2020 року також зменшився і становить: 2020 рік – 93,2, 2019 рік – 118,5 на 100 тисяч населення.

Дорічна летальність хворих із злоякісними новоутвореннями становить за 9 місяців 2020 року – 18,2 %, за 9 місяців 2019 року – 19,2 %.

Захворюваність на ВІЛ/СНІД

Показник захворюваності на ВІЛ/СНІД за 9 місяців 2020 року становить 47,8, за 9 місяців 2019 року – 49,0 на 100 тисяч населення.

Показник смертності від СНІДу за 9 місяців 2020 року зменшився порівняно з аналогічним періодом минулого року і становить: за 9 місяців 2020 року – 7,6, за 9 місяців 2019 року – 9,3 на 100 тисяч населення.

Серед актуальних проблем медичної галузі також є:

недостатнє забезпечення медичними кадрами на всіх рівнях медичної допомоги;

недостатній рівень доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

недостатня мережа закладів охорони здоров'я, в яких функціонують паліативні ліжка;

низька забезпеченість імунізації серед всіх вікових груп для максимального захисту від контрольованих інфекцій;

необхідність оптимізації системи громадського здоров'я області;

застаріла матеріально-технічна база та потреба у дооснащенні закладів охорони здоров'я області сучасним медичним обладнанням;

потреба у впровадженні енергозберігаючих заходів, термосанації закладів охорони здоров'я області.

Цілі та пріоритети подальшої роботи:

забезпечення реалізації права громадян на отримання медичних послуг відповідно до Закону України від 19 жовтня 2017 року «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», зокрема:

екстреної медичної допомоги; первинної медичної допомоги; вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги; третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги; паліативної медичної допомоги; медичної реабілітації; медичної допомоги дітям до 16 років; медичної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

1.2.2. Освіта

Дошкільна освіта

У 2020 році в області функціонують 554 заклади дошкільної освіти (38,5 тис. дітей). Із загальної кількості 543 заклади дошкільної освіти (98 %) комунальної форми власності, 5 (0,9 %) - державної, 6 (1,1 %) - приватної.

У порівнянні з минулим роком на 1,5 % збільшився показник охоплення дітей дошкільного віку закладами дошкільної освіти та становить 95 %.

Усіма формами дошкільної освіти в області охоплено 98,3 % дітей дошкільного віку від 3 до 6 (7) років (збільшення у порівнянні з минулим роком – на 0,3 %).

Упродовж 2017-2019 років у закладах дошкільної освіти в області додатково створено 943 місця (в тому числі у 2019 – 274 місця).

Чисельність дітей з розрахунку на 100 місць за 2019 рік в середньому по області становить 106 дітей (зменшення у порівнянні з минулим роком на 5 дітей).

Загальна середня освіта

У 2019/2020 навчальному році функціонувало 484 заклади загальної середньої освіти, в яких навчалася 119 111 здобувачів освіти, з них: 114 (23,6 %) - заклади загальної середньої освіти з малою чисельністю учнів: 86 (75 %) - заклади загальної середньої освіти I-III ступенів з наповненням до 100 учнів, 25 (22 %) - заклади I-II ступенів з наповненням до 40 учнів і 3 (3 %) – заклади I ступеня з чисельністю до 10 учнів. Усі школи з малою чисельністю учнів розташовано у сільській місцевості.

В 2020 році в області функціонує 21 опорний заклад та 43 філії, в яких навчаються 10 449 учнів (з них у філіях – 2 102 дитини).

Для забезпечення доступу до якісної освіти в області створюються належні умови для безпечного, регулярного і безоплатного перевезення учнів та педагогічних працівників. За останні два роки на оновлення автобусного парку виділено 78,5 млн грн, (2019 рік - 50 млн грн, 2020 рік – 28,5 млн грн) та придбано 40 автобусів (2019 - 25, 2020 - 15).

Актуальним є питання забезпечення якісного дорожнього покриття для організації перевезення учнів, вихованців та педагогічних працівників.

Забезпечення швидкісним Інтернетом (30 мбіт/с, 100 мбіт/с) закладів загальної середньої освіти у містах обласного значення становить 100 %, районах - 69,2 %, закладах загальної середньої освіти територіальних громад

- 69,3 %. Найгірші показники залишаються в усіх містах обласного значення. Їх забезпечення комп'ютерною технікою у співвідношенні 1/10 становить лише - 53 % (середній показник - 18 учнів на 1 ПК).

У середньому по області забезпеченість закладів загальної середньої освіти комп'ютерною технікою у співвідношенні 1/10 становить 82 % (2019 рік - 73 %).

Позашкільна освіта

В області функціонує 41 заклад позашкільної освіти, із них: 28 центрів, палаців, будинків художньо-естетичної творчості учнівської молоді; 6 центрів і станцій юних техніків; 4 центри і станції юних натуралістів; 1 центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді; 1 дитяча флотилія юних моряків; 1 обласний будинок художньої творчості, в яких працюють 2317 гуртків (35339 вихованців).

У 2019/2020 навчальному році різними формами позашкільної освіти охоплено 105 785 дітей (90,6 % від загальної кількості учнів закладів загальної середньої освіти).

Інклюзивна освіта

У 2020/2021 навчальному році інклюзивним навчанням охоплено 755 дітей з особливими освітніми потребами (на 179 осіб збільшення у порівнянні з минулим роком), з них 238 - у закладах дошкільної освіти, 517 - у закладах загальної середньої освіти.

Для дітей із затримкою психічного розвитку 2020/2021 навчального року у закладах загальної середньої освіти області створено 27 спеціальних класів (м. Миколаїв, м. Южноукраїнськ, Веселинівська ТГ).

В області функціонують 23 інклюзивно-ресурсних центри, в яких працюють 130 педагогічних працівників та ще 40 посад є вакантними (через відсутність фахівців зі спеціальною освітою).

Забезпечення потреби у висококваліфікованих кадрах для розвитку інноваційних виробництв забезпечується шляхом функціонування систем професійної та вищої освіти.

Професійна (професійно-технічна) освіта

Підготовку кваліфікованих робітників для потреб економіки регіону у Миколаївській області забезпечують 28 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, з них 2 професійно-технічних училища; 21 професійний ліцей (та 2 філії); 4 вищих професійних училища; 1 навчальний центр при кримінально-виконавчих установах закритого типу. Відповідно до галузевого спрямування 12 закладів професійної (професійно-технічної) освіти готують кваліфікованих робітників для сільського господарства, 11 – промисловості, 2 – сфери громадського харчування, 2 – сфери послуг.

Вища освіта

Мережа вищої освіти представлена 37 закладами вищої та фахової передвищої освіти:

14 закладів вищої освіти, з них: 4 - національних, 2 - приватних, 7 відокремлених структурних підрозділів (інститути, філії, центри, пункти, факультети тощо, з яких 5 державних, 2 приватних) та 1 інститут післядипломної педагогічної освіти;

23 заклади фахової перед вищої освіти, з них: 11 – державних, 5 – приватних, 7 – комунальних.

Актуальними проблемами галузі залишаються:

перевантаження у закладах дошкільної освіти міст обласного значення, окремих районів та об'єднаних територіальних громад; черга для влаштування у заклади дошкільної освіти м. Миколаєва;

неоптимізованість мережі закладів загальної середньої освіти;

велика кількість закладів з малою чисельністю учнів;

відсутність якісного дорожнього покриття для організації перевезення учнів, вихованців та педагогічних працівників;

застаріла база комп'ютерної техніки, відставання в інформатизації та комп'ютеризації від сучасних вимог; низький рівень забезпечення сільських шкіл якісною мережею Інтернет;

недостатність кваліфікованих кадрів для функціонування інклюзивно-ресурсних центрів та впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами;

застаріла матеріально-технічна база в окремих закладах професійної (професійно-технічної) освіти/професіях у сільськогосподарській галузі та промисловості;

відсутність достовірних даних про актуальний стан потреби ринку праці у кваліфікованих робітниках;

невідповідність (за деякими професіями – відсутність) державного освітнього стандарту потребам роботодавців регіону;

відтік педагогічних кадрів на виробництво та за межі області.

Цілі та пріоритети:

розвиток мережі закладів дошкільної освіти з урахуванням демографічного стану; забезпечення місцями дітей у дитячих садках; максимальне охоплення дітей від 3 до 6 (7) років дошкільною освітою;

формування спроможної мережі закладів загальної середньої освіти, академічних ліцеїв для створення необхідних умов для надання учням якісної освіти шляхом більш ефективного використання матеріально-технічних, кадрових, фінансових та управлінських ресурсів шкіл з урахуванням реальних умов;

діджиталізація освітньої галузі області як системного процесу створення інформаційно-освітнього простору;

впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти області та зменшення направлень дітей до спеціальних закладів інституційного догляду;

поліпшення матеріально-технічної бази та комплексного методичного забезпечення професій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

виконання державного та регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів та фахівців;

розширення спектру професій, які відповідають потребам роботодавців регіону.

Очікувані результати:

формування спроможної мережі закладів освіти для створення необхідних умов для надання учням якісної освіти шляхом більш ефективного використання матеріально-технічних, кадрових, фінансових та управлінських ресурсів з урахуванням реальних умов;

придбання шкільних автобусів для підвезення учнів;

підвищення якості надання освітніх послуг;

подолання диспропорції в якості освіти між міськими та сільськими школами, забезпечення рівних можливостей учнів;

ефективне використання матеріально-технічних, кадрових, фінансових та управлінських ресурсів закладів освіти;

створення умов для навчання дітей з порушеннями розвитку у закладах освіти за місцем проживання, надання якісних корекційно-розвиткових послуг, консультацій та здійснення виїзних комплексних оцінок розвитку дітей з тяжкими порушеннями розвитку;

створення центрів професійної досконалості на базі Вищого професійного училища № 21 м. Миколаєва, Новоодеського професійного аграрного ліцею та Державного навчального закладу «Южноукраїнський професійний ліцей»;

створення навчально-практичних центрів промислового напрямку на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

1.2.3. Соціальний захист населення

Сфера зайнятості

За статистичними даними у 2019 року чисельність зайнятого населення віком 15–70 років зросла з 496,2 тис. осіб у 2018 році до 499,6 тис. осіб у 2019 році, рівень зайнятості зріс з 58,1% до 59,1% (по Україні - з 57,1% до 58,2%). Серед регіонів країни за рівнем зайнятості область посіла сьоме місце. Рівень зайнятості серед працездатних осіб становить 69,4%.

Чисельність безробітних осіб віком 15 – 70 років зменшилась з 52,8 тис. осіб за 2018 рік до 51,1 тис. осіб за 2019 рік, рівень безробіття (за методологією МОП) за цей період знизився з 9,6% до 9,3% (по Україні зменшився з 8,8% до 8,2%). Серед осіб працездатного віку рівень безробіття дорівнював 9,6%.

У першому півріччі 2020 року чисельність зайнятого населення віком 15–70 років зменшилась до 485,0 тис. осіб (за статистичними даними), рівень зайнятості - до 57,9% (по Україні зниження до 56,7%).

Чисельність безробітних осіб віком 15–70 років збільшилась з 53,4 тис. осіб у першому півріччі 2019 році до 55,8 тис. осіб у першому півріччі 2020 року, рівень безробіття (за методологією МОП) за цей період зріс з 9,7 % до 10,3% (по Україні - з 8,5% до 9,2%). Серед осіб працездатного віку рівень безробіття становив 10,7%.

За 2019 рік в усіх сферах економічної діяльності та за рахунок різних джерел фінансування в області створено 13,7 тис. нових робочих місць, у т.ч. юридичними особами (підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності та організаційно - правових форм господарювання) –

5,4 тис., фізичними особами-підприємцями – 8,3 тис. Річний прогнозний показник Програми зайнятості виконано на 142,6%.

У січні-липні 2020 року створено 7,4 тис. нових робочих місць, у т.ч. 2,7 тис. - юридичними особами, 4,7 тис. - фізичними особами-підприємцями, що становить 80,1% від річного завдання.

Розвиток соціального діалогу в області

Одним з основних напрямів роботи є розвиток соціального діалогу в Миколаївській області, вирішення проблем, що виникають в соціально-економічній сфері і стосуються прав та інтересів працівників і роботодавців.

Сторонами соціального діалогу розроблено положення про тристоронню раду, склад якої сформовано з рівної кількості представників органів виконавчої влади, обласної організації роботодавців «Промисловці та підприємці Миколаївщини» та Миколаївської обласної ради профспілок. В усіх районах (19) та трьох містах обласного значення області створені та діють територіальні тристоронні соціально-економічні ради.

Одним із результатів ведення процесу соціального діалогу в області є укладання Угоди між Миколаївською обласною державною адміністрацією, Миколаївською обласною радою, Миколаївською обласною організацією роботодавців «Промисловці та підприємці Миколаївщини» і Миколаївською обласною радою профспілок з регулювання соціально-економічних питань на 2017-2020 роки (далі – Угода).

Угода є правовим актом соціального діалогу, який визначає узгоджені норми діяльності сторін соціального діалогу щодо соціально-економічного розвитку області, удосконалення соціально-трудових відносин для забезпечення продуктивної зайнятості, справедливої оцінки та оплати праці, охорони праці, соціального захисту та реалізації соціальних прав і гарантій працюючих і всього населення регіону.

Установами соціального захисту населення відповідно до повноважень постійно здійснюється моніторинг стану укладання колективних договорів підприємствами, установами та організаціями.

За даними моніторингу за станом на 01.07.2020 в області діє 4278 колективних договорів (на 01.07.2019 – 4282 договорів), укладених між роботодавцями та найманими працівниками, які пройшли повідомну реєстрацію в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування. Діючими колективними договорами охоплено 254,7 тис. працюючих. Стовідсоткове укладення договорів забезпечено в усіх районах та містах області.

За перше півріччя 2020 року в рай(міськ) управліннях соціального захисту населення пройшли повідомну реєстрацію та перевірку щодо відповідності положень чинному законодавству 1028 договорів, що становить 24,0 % від загальної кількості укладених договорів (за перше півріччя 2019 року - 1416 договорів, що становить 33,0 % від загальної кількості укладених).

Забезпечення державних соціальних гарантій

Для забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав та державних соціальних гарантій ведеться відповідна робота, а саме щодо призначення:

державної допомоги сім'ям з дітьми, тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям та державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства; допомоги по догляду за інвалідом 1 чи 2 групи внаслідок психічного розладу, відшкодування послуги «Муніципальна няня»; допомоги особі, яка доглядає за хворою дитиною, допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях. Протягом першого півріччя 2020 року призначено державну допомогу на загальну суму 857,1 млн гривень;

державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною» (отримують 140 прийомних сімей на 251 дитину та 44 дитячі будинки сімейного типу на 272 дитини);

субсидії на оплату житлово-комунальних послуг (отримують 39,2 тис. сімей). Протягом січня-червня громадянам виплачено субсидій на загальну суму 250,8 млн гривень;

субсидії для відшкодування витрат на придбання твердого палива та скрапленого газу (виплачено 10958 сім'ям на загальну суму 38,8 млн гривень). Підтримується в актуальному стані Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги, до якого внесено інформацію про 286056 осіб пільгових категорій.

Щомісяця протягом 2020 року пільги на житлово-комунальні послуги нараховуються майже 56,5 тис. осіб.

За період з січня 2020 року до червня 2020 року пільги в грошовій готівковій формі на придбання твердого палива і скрапленого газу нараховано 6245 особам на загальну суму 12506,71 тис. гривень.

Соціальна підтримка учасників бойових дій та членів їх сімей. Забезпечення житлом

У 2020 році відповідно до Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на період до 2020 року, затвердженої рішенням Миколаївської обласної ради від 22.12.2016 № 5, в обласному бюджеті на 2020 рік для придбання житла учасникам бойових дій з числа військовослужбовців, які брали участь у антитерористичній операції, та потребують поліпшення житлових умов, передбачено кошти в сумі 10,0 млн грн на умовах співфінансування з бюджетів міст, сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад та районів області.

Відповідні кошти передбачаються у районних (міських) бюджетах.

У 2020 році прийнято 1 рішення про купівлю-продаж житла для родини учасника антитерористичної операції на сході України.

Оздоровлення та відпочинок учасників антитерористичної операції (ООС)

За рахунок коштів обласного бюджету на виконання заходів Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» на період до 2020 року передбачено оздоровлення та відпочинок на базах відпочинку, в санаторно-курортних закладах учасників антитерористичної операції на сході України та

членів їх сімей. У 2020 році виділено кошти у сумі 4,0 млн грн. За станом на 01.09.2020 оздоровлено 1000 осіб на загальну суму 4,0 млн гривень.

Матеріальна допомога учасникам бойових дій, членам їх сімей та іншим категоріям населення

Заходами Комплексної програми соціального захисту населення «Турбота» передбачено надання щомісячної матеріальної допомоги учасникам бойових дій у роки Другої світової війни.

Крім того, з 2020 року учасникам бойових дій у роки Другої світової війни передбачено кошти на виплату одноразової грошової допомоги до Дня Перемоги. За станом на 01.10.2020 зазначену допомогу отримали 180 ветеранів війни на загальну суму 10 366,0 тис. гривень.

Також передбачено матеріальну допомогу: учасникам визволення Миколаївської області від фашистських загарбників, сім'ям загиблих учасників бойових дій, які брали участь в антитерористичній операції на сході України, дітям військовослужбовців, які загинули або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних при виконанні службових обов'язків під час участі в антитерористичній операції (АТО) на сході України, сім'ям загиблих та померлих учасників бойових дій в Афганістані, інвалідам війни в Афганістані та відшкодування витрат на поховання учасників бойових дій та особам з інвалідністю внаслідок війни.

Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

За станом на 01.07.2020 в області проживає 5931 особа, постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Збільшено розмір одноразової матеріальної допомоги громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (I категорії), та дітям-інвалідам, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи (2019 – 2000 грн, 2020 – 2600 грн.)

За станом на 01.10.2020 зазначену одноразову виплату отримали 335 осіб на загальну суму 863, 2 тис. грн (2019 – 668,0 тис. грн , 326 осіб по 2 000,0 грн).

Щороку обласним бюджетом передбачаються видатки на виконання Програми «Медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» для забезпечення придбання громадянами в аптечних закладах безкоштовних ліків за рецептами лікарів при амбулаторному лікуванні та безкоштовного зубопротезування.

Реалізація сімейної політики, протидія дискримінації за ознакою статі, торгівлі людьми та запобігання домашньому насильству

На території Миколаївської області спостерігається збільшення кількості багатодітних сімей. За станом на 01.07.2020 проживає 9 771 багатодітна сім'я, що на 395 сімей більше, ніж за станом на 01.07.2019, в яких виховується 33391 дитина.

У I півріччі 2020 року почесне звання України «Мати-героїня» присвоєно 16 багатодітним жінкам, що у 4 рази більше, ніж у I півріччі 2019 року. На цей час на розгляді в Офісі Президента України та Міністерства соціальної політики України перебуває 19 комплектів документів.

Попередження домашнього насильства

У Миколаївській області у I півріччі 2020 року зареєстровано 2003 звернення про домашнє насильство, що на 424 звернення більше, ніж за такий період 2019 року, з них 84 % звернень надійшло від жінок, 1% – від дітей.

На обліку з приводу вчинення насильства в сім'ї в правоохоронних органах перебуває 1864 особи. У переважній більшості це громадяни чоловічої статі (1726).

Протидія торгівлі людьми

2019 року статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, встановлено 13 громадянам, з них 4 жінки та 9 чоловіків. У 2 випадках була сексуальна експлуатація, в 1 – трудова, в 10 – трудова та втягнення в злочинну діяльність.

За станом на 01.07.2020 у Миколаївській області статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, не встановлено через низьке виявлення таких осіб.

Оздоровлення дітей

З метою забезпечення державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей у 2020 році, створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, збереження і розвитку мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку розпорядженням голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 27 березня 2020 року № 111-р «Про затвердження заходів щодо реалізації в 2020 році Програми оздоровлення та відпочинку дітей Миколаївської області на 2019-2023 роки» утворено регіональний штаб з організації оздоровлення та відпочинку дітей в літній період 2020 року, а також створено обласну комісію з обстеження на предмет готовності та дотримання умов безпеки життєдіяльності дітей в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку області. До складу обласної комісії та регіонального штабу увійшли всі представники зацікавлених органів, які в межах повноважень здійснюють заходи нагляду (контролю), зокрема, ДСНС, Держпраці, Держпродспоживслужби тощо.

Протягом червня-липня 2020 року у зв'язку із введенням в дію карантинних обмежень з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку Миколаївської області послуги з оздоровлення дітей не надавали.

Протягом серпня 2020 року в області функціонували 8 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які до початку роботи були обстежені обласною комісією та отримали відповідні дозвільні документи. Крім того, у функціонуючих закладах здійснювався постійний контроль за якістю надання послуг, дотриманням санітарно-епідеміологічних норм, медичного забезпечення, безпечним перебуванням дітей відповідно до рекомендацій, наданих Міністерством охорони здоров'я України.

В дитячих закладах оздоровлення та відпочинку створено умови для профілактики захворювань на «COVID-19», відповідно до постанови головного державного санітарного лікаря від 30.07.2020 № 43 «Про затвердження тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у дитячих

зкладах оздоровлення та відпочинку на період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)».

Соціальна підтримка та надання соціальних послуг населенню

Будинки-інтернати

У сфері управління департаменту соціального захисту населення Миколаївської облдержадміністрації функціонують 10 будинків-інтернатів, з них; 2 – геріатричного профілю, 8 – психоневрологічних, у тому числі 1 – для дітей з інвалідністю III – IV профілю.

За станом на 01.09.2020 на повному державному утриманні в інтернатних закладах області перебувало 1349 підопічних/вихованців.

Протягом 2020 року забезпечено стабільну роботу інтернатних установ, належні умови проживання підопічних та вихованців. Нових інтернатних установ та закладів не створено, не перепрофільовано та не ліквідовано.

Територіальні центри соціального обслуговування

За станом на 01.09.2020 у Миколаївській області діяло 26 територіальних центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та 4 центри надання соціальних послуг ТГ, які на місцях вирішують питання організації надання різних видів соціальних послуг потребуючим особам, з них: 19 - територіальних центри та 4 центри знаходяться у сільській місцевості.

Кількість відділень 113, у тому числі, у структурі територіальних центрів – 103 та 10 відділень у структурі центрів надання соціальних послуг сільських та селищних рад соціального обслуговування, зокрема: 34 відділення допомоги вдома; 20 відділень стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання; 25 відділень денного перебування, що розраховано на 19 ліжко-місць; 28 відділень з організації надання адресної грошової та натуральної допомоги.

У складі територіальних центрів та центрів також функціонують 6 інших (відділень) підрозділів територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг): 4 відділення соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, 1 відділення оздоровчо-реабілітаційних послуг, 1 - стаціонарного паліативного догляду.

Для надання соціальних послуг у громадах укладаються угоди між територіальними центрами та територіальними громадами.

На утримання 20 стаціонарних відділень для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів з початку 2020 року використано бюджетних та позабюджетних коштів на загальну суму 16 303,4 тис. грн, що дало змогу підтримувати належні умови проживання підопічним та забезпечити поліпшення якості надання соціальних послуг. Вартість обслуговування в місяць на одного підопічного становить 8 061,5 гривень.

Важливим питанням є забезпечення підопічних належним харчуванням відповідно до норм споживання та з урахуванням дієтичного харчування.

На якість обслуговування підопічних вдома впливає матеріально-технічне забезпечення соціальних робітників велосипедами, одягом та взуттям.

Створення підрозділів соціального захисту населення в територіальних громадах

На цей час в 21 територіальній громаді створено відділи та сектор з питань соціального захисту населення, які на місцях вирішують питання надання соціальних послуг.

Водночас в умовах децентралізації державної влади виникає потреба в організації ефективної роботи щодо передачі територіальним громадам повноважень у сфері соціального захисту населення, зокрема в частині недопущення зменшення обсягів соціальних послуг, що надавались мешканцям територіальної громади до адміністративних змін, проведення навчання фахівців і запровадження нових моделей надання послуг населенню, створення соціальних, у т.ч. інноваційних, послуг з урахуванням потреб громади в умовах децентралізації.

Реформування установ соціального захисту населення в умовах децентралізації передбачає з 2021 року утворення такої системи в регіонах, яка направлена на стовідсоткове охоплення своєчасними та якісними соціальними послугами осіб з числа соціально незахищених категорій населення, які цього потребують: Головне управління Національної сервісної служби України в Миколаївській області; 4 районні підрозділи Головного управління Національної сервісної служби України; 52 структурні підрозділи соціального захисту населення та 52 центри надання соціальних послуг (або договори про співробітництво у цій сфері) в кожній територіальній громаді; служби перевезення / соціально-транспортні служби «Соціальне таксі».

Соціальний захист осіб з інвалідністю. Створення безперешкодного доступу

Надання реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю є одним з напрямів роботи органів соціального захисту населення.

В області для надання реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю функціонують 8 центрів та 5 відділень соціальної реабілітації дітей з інвалідністю.

Протягом I півріччя 2020 року реабілітаційні послуги в центрах та відділеннях отримали 483 дитини з інвалідністю.

На обліку для забезпечення спецавтотранспортом перебуває 1027 осіб з інвалідністю усіх категорій. Протягом 2020 року особи з інвалідністю не забезпечувались автотранспортом.

З початку 2020 року за рахунок коштів державного бюджету видано 4830 одиниць технічних та протезно-ортопедичних засобів на загальну суму 17113,5 тис. гривень.

В районних та міських управліннях соціального захисту населення на обліку для забезпечення санаторно-курортним лікуванням перебуває 3788 осіб з інвалідністю та ветерана війни.

Санаторно-курортним лікуванням протягом I півріччя 2020 року забезпечено 29 ветеранів війни.

Одним з пріоритетних напрямів роботи є моніторинг стану створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

За станом на 01.07.2020 служби перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення діють у Миколаївському районі, містах

Миколаєві, Южноукраїнську та Новій Одесі, Доманівській, Веселинівській, Коблівській, Казанківській та Чорноморській територіальних громадах. Діючими службами з початку 2020 року надано послуги 1889 особам з інвалідністю.

На початку 2020 року територіальні громади Миколаївської області. а саме: Веселинівська селищна рада, Коблівська сільська рада, Казанківська селищна рада, Чорноморська сільська рада отримали 4 спеціально обладнаних автомобіля для перевезення осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату (наказ Міністерства соціальної політики України від 11 листопада 2019 року № 1624).

Розвиток системи соціальних послуг

Однією з функцій соціальної політики на регіональному рівні є недопущення зростання соціальної напруги в суспільстві шляхом моніторингу найважливіших соціально-економічних питань, що потребують невідкладного прийняття управлінських рішень, аналізу наслідків їх впливу на розвиток соціальних відносин, умов життя та праці, а також шляхів удосконалення регіональної політики в сфері надання соціальних послуг з урахуванням думки громадськості.

Розвиток демократичних процесів в Україні, реформування системи державного управління на основі європейських принципів належного урядування потребують налагодження постійного зв'язку між органами влади і громадянами, посилення координації й організації заходів для оперативного задоволення суспільних потреб, захисту законних прав та інтересів громадян, забезпечення їх своєчасною та актуальною інформацією, захисту систем життєдіяльності регіону від негативних наслідків.

Одним зі шляхів вирішення нагальних проблем на регіональному рівні є впровадження механізму електронного урядування, оперативного реагування на проблемні питання соціально-економічного життя громадян Миколаївської області, координації дій органів влади, підвищення якості управлінських рішень з урахуванням думки громадськості, проведення всебічного моніторингу, ґрунтовного аналізу, консолідації змісту звернень громадян та підвищення соціальних стандартів.

Виконання заходів з функціонування контактного центру сприятиме:

спрощенню умов подання звернень заявників усіх категорій, які потребують вирішення невідкладних питань, за принципом «єдиного вікна» без електронного підпису;

підвищенню соціальних стандартів шляхом імплементації новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, що направлені на розвиток соціальних послуг.

Головні проблеми та пріоритети

Обмежувальні заходи, які були застосовані з другого кварталу 2020 року Урядом для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19 (SARS-CoV-2), значно вплинули на зниження рівня зайнятості та зростання рівня безробіття.

Недостатній рівень додаткових доплат з державного бюджету до заробітної плати для соціальних працівників, які надають соціальні послуги незахищеним верствам населення в умовах пандемії та мають ризик захворіти на гостру респіраторну хворобу COVID-19, впливає на недостатній рівень кадрового забезпечення установ соціального захисту населення.

Реформування органів соціального захисту населення в умовах децентралізації передбачає створення в кожній територіальній громаді структурного підрозділу соціального захисту населення (центру надання соціальних послуг). За станом на 01.11.2020 в територіальних громадах діє 21 структурний підрозділ соціального захисту населення та 10 центрів надання соціальних послуг.

Суперечність або нечітка регламентація виконання завдань щодо реформування системи соціального захисту населення області у відповідних нормативно-правових актах призводить до того, що територіальні громади не виявляють бажання, не бачать доцільності щодо утворення відповідних структурних підрозділів, покладаючись цілком на районні управління соціального захисту населення при райдержадміністраціях (які перестануть існувати з липня 2021 року).

Неукомплектованість кадрами установ соціального захисту населення (плинність кадрів, відсутня можливість проводити конкурси на посади державних службовців у зв'язку з карантинними обмеженнями щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19 (SARS-CoV-2).

Неналежне ресурсне, матеріально-технічне забезпечення працівників установ соціального захисту населення.

Основні пріоритети розвитку галузі соціального захисту населення:

забезпечення реалізації державної політики у сферах соціально-трудова відносин, оплати і належних умов праці, зайнятості населення;

забезпечення реалізації державної політики у сфері забезпечення державних соціальних гарантій окремим категоріям громадян, надання всіх видів державної соціальної допомоги, пільг, субсидій в умовах реформування (децентралізації) системи соціального захисту населення області;

забезпечення реалізації державної політики у сфері соціальної підтримки та надання соціальних послуг вразливим верствам населення, соціальної адаптації осіб з інвалідністю в умовах реформування (децентралізації) системи соціального захисту населення області;

забезпечення реалізації державної сімейної політики, забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей, забезпечення рівних прав і можливостей для участі жінок і чоловіків у політичному, економічному та культурному житті, протидії дискримінації за ознакою статі, торгівлі людьми та запобігання домашньому насильству в умовах реформування (децентралізації) системи соціального захисту населення області.

1.2.4. Сфера надання адміністративних послуг

З метою створення максимально зручних і доступних умов для отримання адміністративних послуг громадянами і суб'єктами господарювання у Миколаївській області, відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» створено та повноцінно працюють 28 центрів надання адміністративних послуг: 5 – у містах обласного значення, 17 - на рівні районів, 6 - у територіальних громадах.

У порівнянні з попередніми роками на 23 відсотки збільшилась кількість адміністраторів центрів надання адміністративних послуг області (з 93 до 115).

Середня кількість видів адміністративних послуг, що надаються в центрах надання адміністративних послуг, становить 182 види.

З початку року центрами надання адміністративних послуг надано 261511 послуг.

Наразі в області реалізується процес трансформації ЦНАП райдержадміністрацій в ЦНАП територіальної громади. Планом передбачено, що в адміністративних центрах територіальних громад будуть створені центри надання адміністративних послуг, а ЦНАПи, створені при районних державних адміністраціях, буде ліквідовано за умови забезпечення надання адміністративних послуг на територіях відповідних адміністративно-територіальних одиниць в обсягах та у спосіб, передбачений чинним законодавством. За станом на жовтень 2020 року ЦНАПи при Вознесенській та Доманівській райдержадміністраціях ліквідовано.

З 2017 року в Миколаївській області працює Портал адміністративних послуг Миколаївської області. Адреса зовнішнього вебсайту в мережі Інтернет: <http://e-admin.mk.gov.ua>.

Портал є офіційним джерелом інформації, який забезпечує висвітлення інформації про надання адміністративних послуг, електронну систему документообігу між центрами та суб'єктами надання адміністративних послуг, посилення на нормативно-правові акти, які регулюють надання адміністративних послуг, про процедури одержання адміністративних послуг, в тому числі: вичерпні переліки необхідних документів, строки надання послуг, підстави для відмов тощо.

Ситуація, що склалася у сфері надання адміністративних (публічних) послуг і публічного управління, свідчить про їх низку ефективність, непрозорість та закритість для фізичних і юридичних осіб та потребує поліпшення шляхом реформування. Розширення мережі центрів надання адміністративних послуг, запровадження інструментів електронного урядування є найкращим шляхом такого реформування.

У зв'язку з цим необхідно забезпечити удосконалення порядку надання адміністративних (публічних) послуг і здійснення публічного управління шляхом запровадження інструментів електронного урядування, децентралізації публічних послуг, розширення існуючої мережі центрів надання адміністративних послуг області за рахунок створення ЦНАПів у кожній громаді.

Продовження роботи з впровадження електронного урядування в області надасть можливість перевести взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування з організаціями та громадянами в електронний вигляд, що дозволить скоротити час надання державної послуги та знизити витрати, пов'язані з особистим зверненням людини та громадянина до цих органів.

1.2.5. Підтримка дітей та молоді

Захист дітей

Чисельність наявного населення у Миколаївській області, за оцінкою на 01 серпня 2020 року, становила 1 114,2 тис. осіб.

Упродовж січня–липня 2020 року чисельність населення зменшилась на 5,7 тис. осіб (на 0,5 %).

Залишається значним перевищення кількості померлих над кількістю живонароджених: на 100 померлих – 46 живонароджених.

У результаті падіння народжуваності та зростання смертності сформувалася структура населення, для якої характерна достатньо висока питома вага осіб старших вікових груп і значно менша – дітей.

За станом на 01.09.2020 загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області становить 2829 осіб.

Приросту до попереднього року питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання, не відбулося.

Сімейними формами виховання охоплено 2443 дитини, що становить 86,4 % від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У порівнянні з 2019 роком цей показник зменшився (2498 дітей, або 87,4 % відповідно) через призупинку прийому громадян – кандидатів в усиновлювачі, опікуни (піклувальники), прийомні батьки та батьки-вихователі у зв'язку з карантинном.

Під опікою та піклуванням перебуває 1890 дітей, що становить 67% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У порівнянні з 2019 роком цей показник зменшився (2019 року – 1936 дітей, або 68% відповідно).

Актуальною проблемою є низький показник влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання.

Молодіжна політика

Спосіб життя кожної людини формується в молодому віці. Запровадження здорового способу життя позитивно впливає на стан здоров'я не лише дітей і молоді, а й усього населення. З метою формування приверженості до здорового способу життя, раннього виявлення та лікування, у першу чергу – соціально небезпечних хвороб, а саме – ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, профілактики та лікування наркотичної та алкогольної залежностей, паління в області працюють 16 «Клінік, дружніх до молоді».

У закладах освіти області забезпечуються організаційні заходи, підготовка педагогічних працівників з питань профілактики наркоманії,

ВІЛ-інфекції, інформаційно-просвітницька робота з учнями щодо питань здорового способу життя та відповідальної поведінки. Педагогічні колективи шкіл спрямовують роботу на забезпечення прав людини, подолання проявів упередженості стосовно дорослих людей та дітей, які живуть з ВІЛ, профілактику наркоманії, туберкульозу та захворювань, які передаються статевим шляхом.

У закладах освіти області стовідсотково забезпечено вчителів, студентів та учнів необхідними навчально-методичними матеріалами, у тому числі відеоматеріалами, для впровадження інтерактивного підходу до підвищення рівня знань з питань профілактики інфікування ВІЛ та впровадження здорового способу життя.

Проводяться заходи та інформаційні кампанії, спрямовані на промоцію здорового способу життя, профілактику шкідливих звичок. З січня до липня 2020 року включно проведено 13 успішних інформаційних кампаній з дотриманням діючих карантинних обмежень.

Потреби регіонального ринку праці у молодих фахівцях та робітничих кадрах у Миколаївській області забезпечують 14 закладів вищої освіти, 23 заклади фахової передвищої освіти та 27 закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Задоволення культурних потреб, організацію відпочинку та творчий розвиток підлітків в Миколаївській області забезпечують 508 клубних закладів. З метою організації змістовного дозвілля, виявлення талановитої молоді, підтримки та розвитку їх творчих здібностей, виховання естетичних смаків на кращих зразках народного мистецтва в області працюють аматорські колективи за різними жанрами: вокально-хорові – 221, хореографічні – 216, театральні – 118, оркестри – 23, інші – 430.

Миколаївські обласні музеї з метою розвитку творчої і пізнавальної активності молодого покоління продовжують залучати юнацтво до музейної культури. Обласний краєзнавчий музей відвідало майже 270 тис. підлітків. Для них на базі музею постійно проводились оглядові та тематичні екскурсії, майстер-класи, різноманітні заходи. Було проведено цикли майстер-класів до новорічних та різдвяних свят, Великодня, інтерактивні екскурсії, народні святкові заходи.

З метою підтримки молодих митців закладами культури протягом звітнього періоду проводились різноманітні пленери, виставки, конкурси, фестивалі, презентації авторських проєктів.

З метою виховання патріотичного настрою у молоді щорічно з 2016 року у жовтні на головній площі Миколаєва за участю виконавців та колективів закладів культури і мистецтв відбуваються урочистості та марш силових структур з нагоди відзначення Дня захисника України з представленням виставки військової техніки та озброєння ВСУ, техніки Національної поліції та ДСНС. Також в ці дні у Каштановому сквері проводиться обласне свято козацької творчості «На Покрова», в рамках якого проводяться концертні програми та тематичні свята: майстер-класи, карбування сувенірних монет, стрільба з лука, частування справжніми козацькими стравами тощо. Завершає

цикл святкових заходів великий святковий концерт за участю всеукраїнських та місцевих знаменитостей.

В закладах культури і мистецтв до Дня захисника України відбуваються тематичні, інформаційно-просвітницькі та культурно-мистецькі заходи, присвячені історії української державності, традиціям Української революції 1917-1921 років, створенню війська Української повстанської армії, а також нинішнім захисникам України. Протягом жовтня в бібліотеках області оформлено тематичні виставки та огляди літератури, які висвітлюють героїчне минуле українського народу та сьогодення Збройних Сил України: «Сила нескорених», «Сотворімо молитву за Україну». Також в бібліотечних закладах успішно проходять такі заходи: зустрічі з військовослужбовцями, презентації книжок, історичні панорами, бібліотечні інсталяції, літературно-ігрові програми «Козацькі витівки», голосні читання, вуличні акції.

Щороку у серпні до Дня Державного Прапора України у м. Миколаєві на Соборній площі та біля адміністративного будинку облдержадміністрації відбувається урочиста церемонія підняття Державного Прапора України відповідно з військовим ритуалом. Цього ж дня в Миколаївському академічному українському театрі драми та музичної комедії проходять урочисті збори з нагоди незалежності України та відродження української державності.

Проблеми, ризики та загрози економічного і соціального розвитку молодіжної політики:

- недостатнє використання потенціалу неформальної освіти;
- високий рівень захворюваності молоді, слабка мотивація до ведення безпечного способу життя;
- низький рівень організації молодіжного дозвілля;
- низький рівень «інформаційної гігієни» та інформаційної безпеки підлітків.

Подальше формування молодіжної політики буде спрямовано на: формування громадянської позиції та національно-патріотичне виховання; розвиток мережі молодіжних центрів та центрів національно-патріотичного виховання молоді; зайнятість молоді та розвиток молодіжного підприємництва; розвиток неформальної освіти.

1.2.6. Культурне і духовне середовище

Мережа установ, що створюють умови для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури та задоволення культурних потреб жителів Миколаївської області, включає 1064 заклади системи Міністерства культури та інформаційної політики України: 497 клубних закладів, 480 бібліотек, 2 заклади фахової передвищої освіти сфери культури; 46 мистецьких шкіл; 17 музеїв; 3 театри, обласна філармонія; державна інспекція по охороні пам'яток культури в Миколаївській області та обласний методичний кабінет навчальних закладів культури та мистецтв, 2 парки, Миколаївський зоопарк, дитяче містечко «Казка» та 7 інших закладів культури та мистецтва.

Кіномережа Миколаївської області складається з 6 кінотеатрів приватної форми власності.

За станом на 01.09.2020 на державному обліку в Миколаївській області перебуває 5877 нерухомих пам'яток, з них: 4490 пам'яток археології, 1181 – історії, 48 – монументального мистецтва, 145 – архітектури, 11 – садово-паркового мистецтва, 1 – ландшафтна, 1 – науки і техніки. 43 пам'ятки мають статус національного значення, 35 об'єктів культурної спадщини занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (30 пам'яток національного значення та 5 пам'яток місцевого значення).

Охорона культурної спадщини

Протягом 2020 року проведено інвентаризацію історичних та археологічних об'єктів у Первомайському, Миколаївському та Вознесенському районах, здійснено науково-методичний та практичний супровід передачі об'єктів культурної спадщини територіальним громадам у Вознесенському, Миколаївському та Баштанському районах. Загалом обстежено 291 об'єкт культурної спадщини. За результатами проведеної роботи виявлено 7 нових об'єктів, уточнено та узагальнено інформацію про наявні пам'ятки, виправлено та доповнено картографічні матеріали в облікових картках.

Забезпечення дозвілля населення під час карантину

У зв'язку з запровадженням карантину через COVID-19 з березня до червня 2020 року заклади культури та мистецтв обмежили проведення заходів, переважну більшість яких проведено дистанційно або перенесено. Разом з тим, закладами культури, бібліотечними закладами освоєно нову форму надання культурно-розважальних послуг – через вебсайти та сторінки у соціальних мережах.

Заклади освіти в сфері культури і мистецтв Миколаївської області впроваджували в свою роботу форми дистанційного навчання. Миколаївський обласний методичний кабінет навчальних закладів культури і мистецтв у 2020 році проводив обласні конкурси серед учнів мистецьких шкіл в дистанційному режимі.

Залишаються проблемними такі питання:

недостатнє фінансування потреб закладів культури на місцях, що призводить до зниження якості та обсягів надання культурно-освітніх послуг населенню, зокрема у сільській місцевості;

необхідність здійснення ремонтно-реставраційних робіт будівель обласних закладів культури, капітальних та поточних ремонтів приміщень закладів культури у районах та містах області, зокрема у сільській місцевості, покращення їх матеріально-технічної бази;

недостатня кількість та зношеність музичних інструментів у закладах фахової передвищої освіти сфери культури та мистецьких школах області;

недостатня забезпеченість новою книжковою літературою бібліотек, зокрема в територіальних громадах, низький рівень комп'ютеризації бібліотек; незадовільний стан низки пам'яток культурної спадщини.

Нагальною та довготривалою проблемою залишається зняття з балансу

нерухомого майна цілісного майнового комплексу кінотеатру «Іскра» та приміщення за адресою вул. Маршала Василевського, 55, які перебувають на балансі Миколаївської обласної філармонії, а також придбання власного приміщення для забезпечення діяльності обласної філармонії.

Основні пріоритети розвитку галузі:

формування іміджу Миколаївщини шляхом організації культурно-мистецьких заходів, презентації творчих проєктів на всеукраїнському та міжнародному рівнях;

розвиток культурно-мистецьких закладів та створення умов для творчого самовираження жителів області;

збереження базової мережі закладів культури та запровадження нових моделей діяльності закладів культури з метою збагачення духовного життя мешканців сіл та малих міст;

збереження і розвиток історико-культурної та духовної спадщини;

підтримка та розвиток обдарованих дітей і молоді.

1.2.7. Фізична культура і спорт

На Миколаївщині розвивається 35 літніх олімпійських видів спорту, 15 видів з яких є пріоритетними для області, 60 неолімпійських видів спорту, 18 видів спорту для осіб з інвалідністю.

Пріоритетними видами спорту є бадмінтон, баскетбол, бокс, боротьба греко-римська, важка атлетика, велоспорт, вітрильний спорт, академічне веслування, фехтування, веслування на байдарках і каное, стрибки у воду, гандбол, легка атлетика, стрибки на батуті, змішані єдиноборства, кікбоксинг, рукопашний бій.

За результатами виступу спортсменів у 2019 році Миколаївська область посіла I місце в II групі областей та VI місце у загальному заліку Всеукраїнського рейтингу областей.

До складу національних збірних команд України з олімпійських та неолімпійських видів спорту увійшли 407 спортсменів Миколаївської області: з олімпійських – 249 спортсменів (основний склад – 75, кандидати – 87, резерв – 87 спортсменів); з неолімпійських видів спорту – 168 спортсменів (основний склад – 59, кандидати – 56, резерв – 53 спортсмени).

Мережа спортивних закладів Миколаївської області складається з: 42 ДЮСШ; 11 СДЮШОР; 2 Центри олімпійської підготовки; 2 школи вищої спортивної майстерності (міська та обласна); 3 центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»; Регіональний центр спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт»; 4 обласних фізкультурно-спортивних товариства: «Динамо» України, «Спартак», «Колос», «України».

Загальний відсотковий еквівалент дітей, що займаються в ДЮСШ, до загальної кількості дітей шкільного віку Миколаївської області становить 14,1 %.

В області функціонує 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, засновниками яких є фізкультурно-спортивні товариства.

Фізкультурно-реабілітаційна робота ведеться серед людей з інвалідністю 4 нозологій: з ураженням опорно-рухового апарату, з вадами розумового та фізичного розвитку, з вадами слуху, з вадами зору.

У 2020 році продовжено виплату стипендій облдержадміністрації та обласної ради кращим спортсменам та їх тренерам на загальну суму 1,45 млн грн, стипендію отримують 69 спортсменів. Передбачено також виплату винагород кращим спортсменам за результатами спортивного року на загальну суму 675,0 тис. гривень.

В рамках національного проєкту «Велике будівництво» здійснюється реконструкція та будівництво 5 спортивних об'єктів:

«Реконструкція спортивного комплексу, розташованого за адресою: Миколаївська область Миколаївський район смт Ольшанське»;

«Капітальний ремонт спортивного майданчика загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 61 за адресою: м. Миколаїв, вул. Матросова, 2, в т.ч. проєктно-вишукувальні роботи та експертиза»;

«Капітальний ремонт футбольного поля зі штучним покриттям Миколаївської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 48 за адресою: вул. Генерала Попеля, 164 у м. Миколаєві»;

«Реконструкція спортивних майданчиків із штучним покриттям ОСДЮСШОР з вітрильного спорту «Обласний яхт-клуб»;

«Капітальний ремонт спортивного залу Миколаївської обласної комунальної комплексної дитячо-юнацької спортивної школи по вулиці Лазурній, 18-В у м. Миколаїв».

Ці проєкти передбачають реконструкцію та капітальний ремонт 4 спортивних майданчиків - комплексів високого якісного рівня з біговими доріжками та з іншими спортивними спорудами.

Однією з основних проблем є знижені обсяги фінансування галузі, оскільки існує потреба в придбанні вартісного обладнання та інвентарю, екіпіровки, яка потребує значних коштів.

Наступною проблемою є відсутність структури працівників галузі: при скороченні в райдержадміністраціях посади спеціалістів з питань молоді та спорту, в територіальних громадах відповідні посади не створені.

Основні пріоритети розвитку галузі фізичної культури і спорту:

забезпечення належного функціонування та надання якісних послуг спортивними закладами обласного підпорядкування;

забезпечення якісної підготовки та участі спортсменів Миколаївської області в офіційних всеукраїнських змаганнях;

збереження контингенту провідних спортсменів Миколаївської області;

придбання спортивного інвентаря, екіпіровки та обладнання відповідно до сучасних вимог і потреб підготовки спортсменів високого класу та збірних команд Миколаївської області;

будівництво нових та модернізація існуючих спортивних споруд;

передача з державної у комунальну власність Палацу спорту, що розташований за адресою: м. Миколаїв, пр. Героїв України, 4;

збільшення рухової активності населення Миколаївської області шляхом збільшення проведення масових спортивних заходів.

1.2.8. Забезпечення населення якісними послугами.

Житлово-комунальне господарство

Для задоволення потреб населення області в послугах житлово-комунального господарства на сучасному етапі задіяно такі основні фонди:

5775 багатоквартирних житлових будинків площею 10,3 млн кв. м, з яких 916 житлових будинків обладнано 2475 ліфтами та 252,6 тис. приватних житлових будинків садибного типу площею 15,6 млн кв. м;

1138 котелень, з яких 103 котельні комунальної теплоенергетики, 37 - ОСББ, 998 котелень і топкових бюджетної сфери та 378,2 км теплових мереж у двоохтрубному обчисленні;

6595,9 км мереж водопостачання, 7 поверхневих водозаборів, обладнаних очисними спорудами, 995 артезіанських свердловин;

1502,6 км мереж водовідведення, 46 очисних споруд.

За основними підгалузями житлово-комунального господарства знос основних фондів становить: житловий фонд - 62 %; водопровідно-каналізаційне господарство - 69,3 %; комунальна теплоенергетика - 63 %.

Процеси фізичного зносу житлового фонду та інженерної інфраструктури потребують подальшої консолідації фінансового ресурсу за всіма джерелами: для технічного переоснащення, модернізації та реконструкції базових підгалузей житлово-комунального господарства.

Житлове господарство

Житлове господарство Миколаївської області як підгалузь житлово-комунального господарства за рахунок суттєвого розвитку майнових відносин та реформування форм управління набуло значних перетворень.

До основних позитивних структурних перетворень в житловому господарстві необхідно віднести стрімку динаміку впровадження нових форм утримання житлового фонду за рахунок створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків, яких в області за станом на 01.09.2020 налічується 1620 од. або 28 % від загальної кількості багатоквартирних будинків, співвласниками яких утримується 4,85 млн кв. м або 47 % від загальної площі багатоквартирних будинків. З урахуванням утримання загальної площі багатоквартирних житлових будинків ОСББ, ЖБК, органами самоорганізації населення (ОСН) рівень самостійного утримання житла співвласниками будинків, за показниками загальної площі, становить 72,5 %.

За станом на 01.09.2020 багатоквартирний житловий фонд обслуговують 38 суб'єктів господарювання різних форм власності.

За формою власності зазначені підприємства надають послуги з управління багатоквартирним будинком в таких обсягах: 16 комунальних підприємств – 774 житлових будинків; 22 приватних підприємства – 2060 житлових будинків.

Обслуговування 2849 житлових будинків загальною площею 7473,03 тис. м² (72,5 %) здійснюється різними формами самоорганізації населення, зокрема:

ОСББ – 1620 житлових будинків загальною площею 4848,39 тис. м² (47 %), у тому числі у 2020 році створено 23 ОСББ;

ЖБК – 56 житлових будинків загальною площею 205,48 тис. м² (2 %);

ОСН – 40 житлових будинків загальною площею 239,4 тис. м² (2,3 %);

самостійне утримання (без створення юридичної особи) – 1133 житлових будинків загальною площею 2179,76 тис. м² (21 %).

За станом на 01.09.2020 з метою забезпечення ефективного утримання багатоквартирних будинків співвласниками 1176 багатоквартирних житлових будинків загальною площею 1306,51 тис. м² самостійно обрано управителя.

Виконавчими комітетами м. Миколаїв та Врадіївської селищної ради проведено конкурс на визначення виконавців послуг з призначення управителя багатоквартирних будинків, співвласниками яких не створено об'єднання співвласників багатоквартирних будинків та не обрано управителя. За результатами конкурсу визначено переможців, якими на цей час обслуговується 546 багатоквартирних житлових будинків загальною площею 1 522,82 тис. м². Отже, частка багатоквартирних будинків, які перебувають в управлінні ОСББ та управлінні управителя, становить 78 % за кількістю (4513 буд.), або 98,9 % (10186,76 тис. м²) у відношенні до загальної площі багатоквартирних житлових будинків області.

Важливим стимулом підвищення активності власників житла до створення нових форм самоорганізації з утримання і обслуговування житла є орієнтована на вирішення нагальних питань підвищення технічного стану і енергоефективності житла державна політика пріоритетного спрямування коштів на реконструкцію, капітальний ремонт і заходи з енергозбереження як за рахунок коштів місцевих бюджетів, так і державного бюджету та пільгового кредитування з боку уповноважених державних банківських установ.

Зокрема, у 2020 році за рахунок пільгового кредитування населення та ОСББ, ЖБК в рамках реалізації Постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056 «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження» на реалізацію заходів з енергозбереження в житловому фонді отримано: 200 фізичними особами - 6,8 млн грн, 32 ОСББ (1600 домогосподарств) - 23,8 млн грн. Компенсацію з обласного бюджету на заходи з енергозбереження у 2020 році отримали 27 ОСББ (700 власників житла) на суму 1,3 млн грн. Додатково з місцевого бюджету (міський бюджет м. Миколаєва) отримали компенсацію 11 фізичних осіб на суму 0,1 млн грн та 14 ОСББ (700 власників житла) на загальну суму 1,8 млн гривень.

З метою сприяння співвласникам багатоквартирних будинків в організації діяльності ОСББ в м. Вознесенськ діє револьверний фонд підтримки ОСББ при громадській організації «Агентство економічного розвитку» з метою надання фінансової допомоги ОСББ та ЖБК для проведення поточних і капітальних ремонтів, впровадження енергозберігаючих заходів, проведення робіт з благоустрою, сприяння інституційному розвитку об'єднань шляхом надання безкоштовної методичної та консультативної допомоги в розбудові організаційної спроможності об'єднань.

Для представлення спільних інтересів і реалізації завдань об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у містах Миколаїв, Первомайськ, Баштанка створено асоціації ОСББ, які проводять консультації з ініціативними групами з питань створення ОСББ.

В м. Миколаїв великою популярністю і зацікавленістю користується міська програма підтримки ОСББ з механізмом залучення коштів 90 % (міський бюджет) і 10 % (співвласники).

Процеси фінансової децентралізації місцевих бюджетів дозволили майже вдвічі (до 166 млн грн) збільшити видатки на капітальний ремонт і реконструкцію житлового фонду, основною часткою якого є застарілий житловий фонд.

За рахунок інвестиційних програм ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ» та фінансового ресурсу Миколаївської міської ради в 2020 році суттєво поліпшено рівень оснащення багатоквартирного житлового фонду лічильниками обліку теплової енергії - до 98,6 % за кількістю будинків і 99,5 % - за опалювальною площею.

В цілому рівень комерційного обліку енергоресурсів в житловому фонді становить: тепlopостачання – 98,6 %; водопостачання – 98 % (за показниками квартирних і будинкових в приватному секторі лічильників обліку води); газопостачання – 90 %; електропостачання – 100 %.

Комунальна теплоенергетика

Теплове господарство Миколаївської області налічує 1138 одиниць котелень та топкових загальною потужністю 3099 МВт/год. та 329,4 км теплових мереж. Автономні теплогерела – 1035 одиниць, котельні централізованого тепlopостачання – м. Миколаїв, м. Вознесенськ – 103 одиниці.

В області продовжуються процеси з упровадження автономного і індивідуального опалення закладів бюджетної сфери та квартир житлового фонду з децентралізацією систем тепlopостачання.

На сучасному етапі розвинуті системи централізованого тепlopостачання залишаються в містах Миколаїв і Южноукраїнськ, де відповідно налічується 151,2 тис. особових рахунків власників багатоквартирного житлового фонду, з яких 134,8 тис. од., або 90 %, перебуває в м. Миколаїв.

В м. Миколаїв простежується достатньо оптимізована схема поєднання централізованого і децентралізованого тепlopостачання (58 % багатоквартирного житлового фонду (за показниками чисельності) переведено на індивідуальне опалення).

До пріоритетів стратегії розвитку централізованого тепlopостачання належить продовження реалізації інвестиційного проєкту «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України», до якого залучено ОКП «Миколаївоблтеплоенерго».

Стратегію розвитку системи централізованого тепlopостачання м. Миколаїв пов'язано з вирішенням проблемних питань реконструкції теплових мереж ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», технічний стан яких протягом останніх 5 років має тенденцію до стійкого погіршення.

В м. Вознесенськ практично завершено децентралізацію опалення багатоквартирних житлових будинків, централізовані послуги отримують лише 4 будівлі гуртожитків.

В м. Южноукраїнськ в якості теплоносія використовується покупне тепло відокремленого підрозділу Національної акціонерної компанії «Енергоатом» «Южноукраїнська АЕС». Через відсутність використання для потреб виробництва теплової енергії природного газу і низьку вартість покупної енергії заходи з модернізації системи теплопостачання у місті в основному стосуються проблемних питань транспортування теплоносія, його розподілу та впровадження 100 % обліку теплової енергії, а також забезпечення розрахунків з ВП «Южноукраїнська АЕС» за спожиті обсяги теплової енергії, водопостачання та водовідведення.

В інших населених пунктах області експлуатуються автономні й індивідуальні системи опалення у житловому фонді та автономні джерела теплопостачання закладів бюджетної сфери.

Поряд з цим в області набуває розвитку впровадження технологій альтернативного виробництва теплової енергії шляхом реконструкції інвестиційними компаніями існуючих котелень закладів бюджетної сфери.

За період 2015-2020 років до зазначеної роботи залучено 9 приватних інвестиційних компаній, якими реконструйовано та збудовано 54 теплових джерела на альтернативному паливі.

З урахуванням вищезазначених заходів, а також ініціативи райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування з розвитку електроопалення бюджетних установ та використання для цих потреб твердого палива 54 % бюджетних установи області забезпечують виробництво теплової енергії без використання природного газу.

Водопостачання

З 911 населених пунктів області 538 або 59% забезпечено централізованими системами водопостачання з охопленням понад 800 тис. осіб.

Без системи централізованого водопостачання залишається смт Єланець та 372 населених пункти сільської місцевості з населенням майже 300 тис. осіб, де для потреб водозабезпечення використовуються громадські колодязі, а також привозна вода з приватних резервуарів.

Водночас за природними гідрогеологічними факторами простежується погіршення якості як поверхневих, так і підземних вод, що потребує подальших заходів з реконструкції діючих очисних споруд, будівництва нових об'єктів очистки питної води для доведення її показників до вимог безпечного вживання людиною, заміни і реконструкції мереж водопостачання, з яких 1,7 тис. км, або 25,7 %, перебувають в незадовільному стані.

Для підвищення рівня доступу населення до якісної питної води в закладах освіти, охорони здоров'я області та громадських місцях встановлено 261 колективну установку очистки питної води загальною потужністю майже 1000 куб.м. на добу, що задовольняє щоденні потреби майже 200 тис. осіб з розрахунку 5 л на особу.

Серед найбільш актуальних проєктів у сфері модернізації і розвитку централізованих систем водопостачання є проєкт «Розвиток системи

водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв» за участю кредитних ресурсів Європейського інвестиційного банку; проєкти «Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області» та «Будівництво групового водоводу для потреб водопостачання населених пунктів Єланецького району та смт Єланець», ініціатором реалізації яких є Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області. Це дозволить забезпечити питним водопостачанням 43,2 тис. жителів 79 сільських населених пунктів вищезазначених районів області.

Водовідведення

В населених пунктах області наявне суттєве відставання розвитку систем водовідведення та очистки стоків. Тільки 45 населених пункти області, серед яких 9 міст, 17 селищ міського типу, 19 сільських населених пунктів мають системи централізованого водовідведення з охопленням майже 600 тис. осіб.

До основних завдань перспективного розвитку систем водовідведення населених пунктів області належать: будівництво очисних споруд і розвідних мереж водовідведення в м. Новий Буг, реконструкція очисних споруд каналізації в м. Вознесенськ, м. Первомайськ, м. Очаків, м. Нова Одеса, смт Криве Озеро, розвиток систем централізованого водовідведення в рекреаційній зоні Чорноморського узбережжя та селищах і селах області.

Поводження з твердими побутовими відходами

Вирішення нагальних питань з зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище нерозривно пов'язано з упровадженням сучасних технологій сміттесортування та сміттєпереробки.

В Миколаївській області налічується 267 організованих місць складування (зберігання) твердих побутових відходів (ТПВ) загальною площею 524,4 га.

Середньорічні обсяги вивезення ТПВ становлять 1,0-1,2 млн тонн.

Середня наповненість сміттєзвалищ 53 %, в тому числі по містах обласного значення 80 %.

Високий рівень використання потужностей полігонів ТПВ простежується в містах: Миколаїв, Вознесенськ, Первомайськ, Южноукраїнськ.

Для обслуговування сміттєзвалищ задіяно 42 підприємства різної форми власності, які обрані на конкурсних засадах.

В сільські місцевості організацію збирання, вивезення ТПВ, утримання сміттєзвалищ в переважній більшості здійснюють сільські ради.

Відносно більшості полігонів ТПВ органами місцевого самоврядування не завершено роботу з питань державної реєстрації права земельного користування та складання санітарно-технічних паспортів.

Зазначену роботу майже завершено відносно найбільших полігонів ТПВ міст обласного значення, питома вага яких в обсягах накопичення ТПВ становить 67 %.

На сучасному етапі розвитку в сфері поводження з твердими побутовими відходами є вирішення питань впорядкування землевідведення, дозвільної документації на місця видалення відходів, а також підтримки ініціативи органів

місцевого самоврядування щодо будівництва комплексів із переробки та сортування твердих побутових відходів.

Енергоефективність та енергозбереження

Основний обсяг енергетичних ресурсів в соціальній сфері області споживається населенням в побуті, підприємствами житлово-комунального господарства та установами і закладами бюджетної сфери.

Споживачі енергетичних ресурсів		Споживання за станом на 01.08.2020	
		природного газу,	електроенергії,
		млн куб. м	млн кВт год
населення		127,53	626,3
підприємства	комунальної	50,78	31,5
теплоенергетики			
установи і заклади бюджетної сфери		1,7	114,5

Таким чином, створення умов та реалізація заходів зі скорочення енергоспоживання в соціальній сфері області позитивно впливатиме на зниження витрат населенням на оплату житлово-комунальних послуг, стримування зростання тарифів на житлово-комунальні послуги, в структурі яких основна питома вага припадає на енергоносії та скорочення витрат місцевих бюджетів на оплату енергоресурсів.

Враховуючи, що витрати на енергоносії вже зараз є великим тягарем для бюджетів місцевого самоврядування, в останні роки спостерігається тенденція до організації системного підходу до вирішення питань енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності.

Для комплексної реалізації заходів у сфері енергоефективності рішенням обласної ради від 21.12.2018 № 30 затверджено обласну Програму енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії на період до 2025 року.

З використанням законодавчо врегульованих умов з державно-приватного партнерства в області активізувалась діяльність приватних інвестиційних компаній, спрямована на диверсифікацію джерел виробництва теплової енергії за рахунок її виробництва з альтернативних джерел енергії.

За період 2015 - 2020 років в області 9 інвестиційними компаніями реалізовано 54 подібних проекти будівництва нових та реконструкції діючих джерел теплової енергії закладів бюджетної сфери, які дозволяють замінити майже 8,4 млн куб. м природного газу в розрахунку на рік.

До найбільш масштабних проектів як з підвищення технічного рівня основних фондів, так і з точки зору енергоефективності є реалізація інвестиційних проектів за участю міжнародних фінансових організацій на ОКП «Миколаївоблтеплоенерго» та МКП «Миколаївводоканал».

Зокрема, за підсумками реалізації інвестпроекту «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України», до якого залучено ОКП «Миколаївоблтеплоенерго», прогнозується щорічна економія споживання природного газу обсягом 8,1 млн куб. м та електричної енергії - 6,0 млн кВт/ год.

Завершення реалізації інвестиційного проєкту «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв» з реконструкцією і модернізацією основних фондів МКП «Миколаївводоканал» дозволить досягти розрахунково щорічного скорочення споживання електроенергії на 8-10 млн кВт/ год.

Системна робота органів місцевого самоврядування з реконструкції систем зовнішнього освітлення дозволила за 2015-2020 роки суттєво підвищити рівень використання сучасних енергозберігаючих джерел освітлення, питома вага яких становить 59,6 %.

Для комплексного підходу в екологічному оздоровленні регіону, зменшення викидів парникових газів, враховуючи унікальні природні умови області з домінуючою кількістю сонячних днів протягом року та сприятливі вітри, доцільно подальше впровадження сучасних технологій використання відновлювальної енергетики.

До основних проблемних питань в галузі житлово-комунального господарства належить:

- значний фізичний знос житлового фонду та інженерних мереж комунального господарства;

- необхідність завершення процесу оснащення багатоквартирного житлового фонду приладами обліку природного газу, теплової енергії, води;

- недостатній рівень розвитку централізованих систем водопостачання в населених пунктах сільської місцевості;

- відставання рівня розвитку централізованих систем водовідведення та очистки стоків від розвитку централізованого водопостачання;

- значні питомі витрати та втрати енергоресурсів під час виробництва і надання послуг централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення;

- необхідність будівництва в м. Миколаїв та інших містах обласного значення сміттєпереробних комплексів для зменшення частки твердих побутових відходів, які видаляються на полігони ТПВ;

- нерозвинутість системи енергосервісних взаємовідносин в бюджетній сфері;

- подальше залучення інвестиційних ресурсів на реалізацію капіталоемних проєктів в сфері відновлювальної енергетики та необхідність підвищення рівня використання природного потенціалу області в сфері відновлювальної енергетики.

Цілі і пріоритети розвитку житлово-комунального господарства області:

- оснащення багатоквартирного житлового фонду приладами комерційного обліку газо-, тепло-, водоспоживання з досягненням 100% показника;

- фінансова підтримка з місцевих бюджетів співвласників багатоквартирного житлового фонду у реалізації заходів з реконструкції і капітального ремонту житлового фонду з обов'язковими енергозберігаючими заходами;

будівництво, реконструкція, капітальний ремонт централізованих інженерних систем тепло-, водопостачання, водовідведення, споруд очистки питної води і стоків;

поетапна комплексна термомодернізація будівель житлового фонду та бюджетної сфери;

зменшення енергоємності виробництва послуг тепло-, водопостачання та водовідведення господарства;

скорочення непродуктивних втрат і витрат при наданні послуг комунального господарства;

поширення практики залучення фінансового ресурсу енергосервісних компаній для вирішення нагальних питань енергозбереження в бюджетній сфері;

продовження практики часткового відшкодування населенню, ОСББ, ЖБК вартості енергоефективного обладнання та/або матеріалів, а також відсотків по залучених кредитах на енергоефективні заходи;

завершення реалізації інвестиційних проєктів за участю міжнародних фінансових організацій для підвищення надійності і енергоефективності централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв: «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України» та «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв»;

популяризація серед населення переваг державної і місцевих програм залучення фінансового ресурсу уповноважених фінансових установ на заходи з енергозбереження за рахунок часткового відшкодування як вартості енергозберігаючого обладнання та/або матеріалів так і відсотків по залучених кредитах на їх придбання.

1.2.9. Містобудування та архітектура

Забезпечення громадян житлом

Житлова сфера суттєво впливає на всі галузі економіки. Незадовільні житлові умови є однією з умов міграційних процесів і відтоку з Миколаївської області висококваліфікованих фахівців та зниження рівня народжуваності, що в свою чергу негативно позначається на соціально-економічному розвитку області в цілому та спаду обсягів будівництва житла. Потреба забезпечення власним житлом у Миколаївській області становить майже 16 тис. громадян.

Реалізація державних житлових програм дозволить поліпшити житлові умови широкому колу громадян, що в свою чергу покращить економічну та соціально-демографічну ситуацію в області.

Головними проблемами є відсутність або недостатність фінансування житлових програм з державного та місцевих бюджетів, що призводить до міграції за кордон молоді, молодих фахівців, працівників будівельної галузі, лікарів, вчителів тощо та створює кризову ситуацію як в будівельній галузі, так і в інших галузях економіки (дефіцит кадрів). Житлова проблема молоді, учасників АТО/ООС та переселенців є визначальним негативним фактором, що змушує молодих спеціалістів залишати Україну.

Основним пріоритетом розвитку повинно стати забезпечення житлом громадян, що потребують поліпшення житлових умов, шляхом надання пільгових кредитів та державної підтримки.

Створення (функціонування) служби містобудівного кадастру Миколаївської облдержадміністрації

Основною метою створення та функціонування системи містобудівного кадастру є раціональне використання земельних ресурсів, збільшення доходної частини бюджету, забезпечення суб'єктів містобудівної та інвестиційної діяльності актуальною комплексною, достовірною інформацією про діючі на території Миколаївської області містобудівні регламенти, про містобудівну цінність різних територій, їх фактичний стан та використання, а також про зміни об'єктів нерухомості у процесі містобудівної та інвестиційної діяльності.

Містобудівний кадастр стане основним інструментом державного управління містобудівною діяльністю на території області.

Головними проблемами під час відсутності обласної служби містобудівного кадастру є:

- нераціональне використання територій усіх форм власності;
- відсутність моніторингу містобудівної цінності територій та сприяння їх включення до ринкового обігу;
- відсутність єдиної електронної інформаційної системи, для задоволення потреб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб.

Основні пріоритети створення служби містобудівного кадастру полягають у:

- формуванні і веденні бази даних про нормативно-правові акти у сфері містобудування, а також будівельні норми, державні стандарти і правила;
- переході у цифровий формат і введенні до бази даних містобудівного кадастру наявної картографічної та топографо-геодезичної інформації, затвердженої містобудівної документації, даних про адміністративно-територіальний устрій і забудову населених пунктів;
- формуванні програмно-технічного комплексу геопросторових даних містобудівного кадастру та системи захисту кадастрової інформації;
- фіксації результатів моніторингу стану розроблення і реалізації генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій (зонінгів) та детальних планів територій;
- створенні єдиного простору між суб'єктами інформаційного обміну містобудівного кадастру.

1.2.10. Безпечне довкілля та екологічна політика

Охорона атмосферного повітря

Миколаївська область не входить до переліку регіонів з високим забрудненням атмосфери, що зумовлено відсутністю підприємств хімічної та вугільної промисловості. Рівень техногенного навантаження на навколишнє природне середовище Миколаївської області нижчий, порівняно з середнім по

Україні. У 2019 році в розрахунку на 1 км² території регіону припадало 0,49 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин від стаціонарних джерел. В середньому по країні зазначені показники становили 4,27 т. Протягом 2019 року в атмосферне повітря області надійшло зі стаціонарних джерел забруднення 12,07 тис. т забруднюючих речовин, що на 1026 т, або на 7,8 % менше, порівняно з 2018 роком. Крім того, в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення викинуто 2,15 млн т діоксиду вуглецю (парникового газу), який впливає на зміну клімату. Порівняно з 2018 роком викиди діоксиду вуглецю збільшилися на 0,12 млн т, що на 6 % більше, порівняно з 2017 роком.

До найбільших забруднювачів атмосферного повітря належать такі підприємства: ТОВ «Миколаївський глиноземний завод», ПАТ «Миколаївгаз», «ЮГЦемент» філія ПрАТ «Дікергофф Цемент Україна», Миколаївське ЛВУМГ ПАТ «Укртрансгаз», сумарні викиди яких становлять 6,523 тис. т, або 54 %, від викидів усіх стаціонарних джерел.

Пересувні джерела є найбільшими забруднювачами атмосферного повітря в області, частка забруднюючих речовин в загальному обсягу викидів до 2016 року становила майже 60 %.

Серед усіх пересувних джерел забруднення автотранспорт був і залишається найбільшим забруднювачем атмосферного повітря в області.

Актуальними проблемами, що впливають на забруднення атмосферного повітря є:

- великий грузопотік автотранспорту, який надходить до портів області;
- відсутність (крім м. Миколаїв) пунктів спостережень за станом атмосферного повітря в населених пунктах області.

Питання зменшення впливу викидів від пересувних джерел на навколишнє середовище потребують вирішення на загальнодержавному та регіональному рівні. До національних можна віднести стимулювання розвитку водного, залізничного та електричного транспорту, а також будівництво об'їзних доріг.

Цілі та пріоритети:

- зменшення забруднення навколишнього природного середовища викидами від автотранспорту;

- виведення з міста Миколаєва та інших населених пунктів потоку транзитного транспорту, розвантаження діючих мостів через річки Південний Буг та Інгул;

- збільшення мережі пасажирського електротранспорту в м. Миколаїв;

- збільшення кількості стаціонарних постів спостережень за станом атмосферного повітря в області.

Охорона водних ресурсів

Миколаївська область має вище за середній показник по Україні процентного відношення площі, яка зайнята водними об'єктами до загальної площі області (5,2 %). Наявність виходу до Чорного моря і приналежність до найбільших річкових басейнів країни (басейни р. Південний Буг (59,5 %), р. Дніпро (23,5 %) та річок Причорномор'я (17 %)) створюють сприятливі

умови для розвитку водного транспортного сполучення (морського, річкового) та обумовлює перспективи залучення інвестицій у сфері розвитку рекреаційного і промислового потенціалу області.

Однак існує проблема забезпеченості населення водами питної якості.

Обсяги поверхневих вод питної якості становлять лише одну третину із загальної кількості водних об'єктів області. Таке становище обумовлене виходом території області до Чорного моря та впливом (фільтрація, масообмін) солоних вод на якість водних ресурсів загалом.

З поверхневих джерел (р. Дніпро, р. Південний Буг, р. Синюха, р. Інгул) здійснюється водопостачання лише п'яти міст області, більшість сільських та міських населених пунктів області для питних потреб користуються підземними водами, якість яких переважно не відповідає нормативним вимогам. Особливо гостро це питання стоїть для мешканців Миколаївського, Баштанського та Первомайського районів.

На території Миколаївської області налічується 112 малих річок, стан яких, під дією господарської діяльності, характеризується як нестабільний. Більшість малих річок в області, у зв'язку з тим, що замулені та заболочені, потребують проведення робіт з розчистки русл. Особливо це стосується таких водних об'єктів: р. Кодима, р. Синюха та р. Висунь, що використовуються для питних та господарсько-побутових потреб населення.

Однією з актуальніших проблем для області є забруднення водних ресурсів через скид стічних вод, що значно ускладнює відсутність мереж централізованого водовідведення та якісної очистки господарсько-побутових і виробничих стоків.

Щорічно скидається до 75,5 млн м³ зворотних вод, з яких, через неякісну роботу комунальних каналізаційних очисних споруд, до водних об'єктів області потрапляє до 22,5 млн м³ недостатньо очищених стічних вод, що класифікуються як забруднені стоки.

Комунальні очисні споруди каналізації існують переважно в обласному та районних центрах. Амортизація їх обладнання становить від 42 % до 62 %. Проблема очистки комунальних стоків у сільській місцевості, за відсутності централізованої системи водовідведення, стоїть особливо гостро для області.

Водогосподарська ситуація в області додатково ускладнюється через скид до р. Інгулець протягом тридцяти років високомінералізованих шахтних вод гірничорудних підприємств Кривбасу зі ставка-накопичувача у балці Свистунова Дніпропетровської області. Обсяг щорічного скиду за останні п'ять років становив близько 11 млн м³ шахтних вод.

Миколаївська область є передостанньою у схемі скиду та має на власній території 96 км протяжність току р. Інгулець (після скиду), потерпає від забруднення чи не найбільше за інші і, як наслідок, має значне погіршення якості води, що використовується для зрошення сільськогосподарських угідь, та ускладнення водогосподарської ситуації у прилеглих населених пунктах.

Запропонована ДП «Кривбасшафтозакриття» альтернативна схема управління високомінералізованими шахтними водами отримала негативний висновок з оцінки впливу діяльності на довкілля Мінприроди України.

Проблема вимагає комплексного рішення з урахуванням усіх вимог чинного природоохоронного законодавства.

Актуальні проблеми:

забруднення водних об'єктів через скид стічних вод комунальними підприємствами;

замулення малих річок;

забруднення р. Інгулець через скид високомінералізованих стоків гірничорудними підприємствами Кривбасу;

забезпечення населення системою водовідведення з відповідною очисткою стоків на очисних спорудах каналізації;

аварійний стан діючих комунальних очисних споруд каналізації;

відсутність виробничих очисних споруд каналізації, що впливає на якість роботи комунальних каналізаційних очисних споруд .

Досягнення головної цілі - збереження та відтворення природного стану водних об'єктів області буде відбуватися шляхом виконання таких завдань:

фінансування у повному обсязі реалізації заходів щодо будівництва та реконструкції каналізаційних очисних споруд, які передбачені в межах регіональних природоохоронних програм та заходів, спрямованих на захист і відтворення малих річок області;

участь у погодженні альтернативної схеми скиду високомінералізованих шахтних вод Кривбасу без залучення русла річки Інгулець;

будівництво локальних очисних споруд на підприємствах для здійснення очистки виробничих стоків перед їх скидом до комунальних очисних споруд каналізації.

Аналіз рівня утилізації відходів в області

За статистичними даними в м. Миколаєві та Миколаївській області обсяг утворення відходів за 2019 рік становить 2327,3 тис. т, що на 3,4 % більше, порівняно з 2018 р., у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 2177,4 тис. т (на 4,8 % менше), у домогосподарствах – 149, 9 тис. т (на 22,5 % більше).

Із загальної кількості утворених відходів протягом 2019 року утилізовано, оброблено (перероблено) 61,2 тис. т. Частка відходів, які були утилізовані, оброблені (перероблені) у загальному обсязі утворених відходів становила 2,6 %.

Для поводження з відходами на підприємствах області функціонувало 9 установок для утилізації (перероблення) відходів загальною потужністю 911,197 тис. т/рік, та 9 – для спалювання відходів з метою теплового перероблення (655 т/рік).

Протягом 2019 року підприємствами регіону утилізовано, оброблено (перероблено) 5,4 тис. т відходів I-III класів небезпеки. Відходи I класу небезпеки не оброблялися, а в кількості 30,706 т були передані спеціалізованим підприємствам на утилізацію. Відходи II класу небезпеки утилізовано в кількості - 135,964 т, передано для утилізації – 481,496 т. Відходи III класу небезпеки утилізовано – 5,2 тис. т, передано на утилізацію – 16,7 тис.т.

Актуальні проблеми:

відсутність на території області сміттесортувальних та сміттєпереробних підприємств з переробки твердих побутових відходів та роздільного збирання відходів, в тому числі небезпечних;

незначна кількість на території області підприємств, що мають потужності та мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами, в тому числі, що здійснюють утилізацію ртутьвмісних відходів;

високий рівень утворення відходів та низькі показники їх використання як вторинної сировини, у зв'язку з чим в промисловості та комунальному секторі нагромаджуються значні обсяги твердих відходів, з яких лише незначна частина застосовується як вторинні матеріальні ресурси, решта - потрапляють на звалища.

Природно-заповідний фонд області (ПЗФ)

На території Миколаївської області налічується 147 територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Фактична площа природно-заповідного фонду становить 76,1 тис. га, або 3,14 % від площі області.

Середньостатистичний показник площі ПЗФ по Україні становить 6,6 % та є однією з найнижчих в Україні, в сусідніх областях: Херсонській - 10,6 %, Одеській – 4,5 %, Дніпропетровській – 2,9 %.

В області функціонує 9 установ ПЗФ, з них 4 - утримуються за рахунок обласного бюджету, решта – з інших джерел фінансування.

Наразі цінні природні території, що не захищені природоохоронним законодавством, знаходяться під загрозою знищення або трансформації. На місцевості (в натуру) винесено 30 % меж територій ПЗФ, що є недостатнім для забезпечення дотримання природоохоронного режиму земель ПЗФ та уникнення конфліктних ситуацій під час відведення земель.

Щороку збільшується тривалість посушливого періоду та, відповідно, ризик виникнення та поширення пожеж у лісових насадженнях, у т.ч. що входять до складу ПЗФ.

До проблемних питань також належить низьке матеріально-технічне забезпечення регіональних ландшафтних парків в частині забезпечення автотранспортом, що не відповідає практичним потребам, низька популяризація знань про природу Миколаївщини внаслідок відсутності якісної поліграфічної продукції, сучасних експозицій, візит-центрів, масових еколого-просвітніх заходів не сприяє підвищенню рівня екологічної культури населення та відповідального ставлення до природних комплексів.

Головним завданням є збереження унікальних і типових природних комплексів на території області шляхом зменшення втрат біорізноманіття, розвитку об'єктів ПЗФ, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття; підвищення рівня екологічної освіти населення.

Лісове господарство

Загальна площа земель лісового фонду Миколаївської області становить 119,2 тис. га, з яких площа земель, вкрита лісовими насадженнями, – 101,1 тис. га. Лісистість Миколаївської області - 4,0 %. Ліси за своїми функціями належать до таких категорій: захисні ліси – 84%, ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – 13 %, рекреаційно-оздоровчі ліси – 3 %. Всі ліси області віднесено до лісів з особливим режимом користування.

Ліси степової зони відіграють істотну роль у сталому розвитку регіону. Ведення лісового господарства в області здійснюють 8 державних лісгосподарських підприємств, в постійному користуванні яких обліковується 84,36 тис. га земель лісгосподарського призначення державної власності, з яких 47,1 тис. га – вкриті лісом.

Метою сталого управління лісовим господарством області є підвищення екологічного потенціалу лісів на основі науково обґрунтованого раціонального, невичерпного й багатоцільового лісокористування, охорони, захисту й відтворення лісових насаджень, збереження їхнього біологічного різноманіття.

Актуальними проблемами є:

відсутність бюджетного фінансування заходів з ведення лісового господарства;

проблема з оновленням машинно-тракторного парку, що використовується в технологічних процесах господарської діяльності і, зокрема, в напрямі охорони лісів від пожеж;

відсутня можливість придбання засобів, необхідних для організації моніторингу за лісовими пожежами;

розповсюдження осередків шкідників та хвороб лісу, посилення процесів висихання лісових насаджень.

До стратегічних напрямів у частині використання, охорони та захисту лісового фонду та відновлення лісів належать:

розширення робіт із захисного лісорозведення;

облік, охорона, захист і відтворення лісів;

збереження біологічного різноманіття лісових земель як основи їхньої стійкості; підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісових насаджень;

науково обґрунтоване забезпечення раціонального, невичерпного й багатоцільового лісокористування;

підвищення та стимулювання екологічного й ресурсного потенціалу лісів;

задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах, збільшення соціальної складової ролі лісів

1.2.11. Цивільний захист, техногенна та пожежна безпека

Миколаївська область має значне техногенне навантаження, яке обумовлено великою кількістю потенційно небезпечних об'єктів

(1100 об'єктів). Протягом останніх п'яти років спостерігається стабільна тенденція щодо збільшення суб'єктів господарювання, які використовують у своїй виробничій діяльності небезпечні речовини. Водночас географічне положення області передбачає ймовірність виникнення низки небезпечних природних явищ.

Таке техногенне навантаження території області, а також наявність застарілого обладнання, яке використовується на об'єктах підвищеної небезпеки, відсутність систем раннього виявлення загроз виникнення надзвичайних ситуацій обумовлює високу ймовірність виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру регіонального і загальнодержавного рівня.

З початку 2020 року на території області зареєстровано 2071 пожежу, з яких 1491 пожежа (або 72 %) – виникла у районах сільської місцевості, внаслідок яких загинуло 42 особи. У третині випадків відстань до пожеж перевищувала нормативні показники, це - понад 10 км або 20 хв. Як наслідок, через втрачений час на подолання значних відстаней рятувальники не мали можливості вчасно надати кваліфіковану допомогу, що призвело до загибелі людей та значного збільшення площі пожеж.

Враховуючи процеси децентралізації влади, створення нових територіальних громад та реформи Державної служби з надзвичайних ситуацій, гостро постає питання створення та забезпечення функціонування місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування підрозділів місцевої пожежної охорони (команд).

Існуюча в Миколаївській області автоматизована система централізованого оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій складається з двох незалежних систем, які працюють у цілодобовому режимі.

В рамках модернізації територіальної автоматизованої системи централізованого оповіщення у 2021 році планується прокласти волоконно-оптичну лінію від автоматизованого робочого міста відповідального чергового управління з питань цивільного захисту облдержадміністрації до міжміської телефоно-телеграфної станції та телерадіокомпанії.

Розбудова інфраструктури пожежно-рятувальних підрозділів, у тому числі шляхом створення центрів безпеки

За станом на сьогодні в області функціонує 37 пожежно-рятувальних підрозділів, з них: 14 підрозділів фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, 23 - за рахунок інших джерел фінансування, в тому числі і суб'єктів господарювання. На озброєнні перебуває 42 одиниці пожежної і пристосованої техніки, при якій здійснює чергування 227 осіб.

Слід зазначити, що лише 7 підрозділів, які фінансуються за рахунок місцевих бюджетів, функціонують у режимі цілодобового чергування та виконують покладені на них завдання належним чином. Решта - функціонують лише в режимі денного чергування, що звісно, не дозволяє повноцінно забезпечувати пожежну безпеку в зоні реагування.

З початку 2020 року на території області створено лише 1 підрозділ місцевої пожежної охорони.

Актуальними проблемами є:

обмежене фінансування заходів щодо проектування та створення місцевих автоматизованих систем централізованого оповіщення в містах та районах Миколаївської області з місцевих бюджетів;

недостатня кількість пожежно-рятувальних підрозділів, центрів безпеки, добровільних пожежних підрозділів та дружин.

Завдання на наступний період:

вирішення органами місцевого самоврядування завдань, спрямованих на рятування життя та збереження здоров'я людей у надзвичайних ситуаціях воєнного, соціального, природного та техногенного характеру;

підвищення рівня пожежної безпеки на рівні територіальних громад, своєчасного реагування на пожежі та надання допомоги у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.

1.2.12. Інформаційний простір

Інформаційна сфера

Інформаційна сфера області динамічно розвивається. З року в рік збільшується кількість суб'єктів інформаційного простору.

У Миколаївській області на підставі ліцензій Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення діють 23 регіональні та місцеві телерадіоорганізації й провайдери програмної послуги: 4 цифрові ефірні телекомпанії, 3 аналогові ефірні телекомпанії, 1 телекомпанія, що веде мовлення в кабельній мережі, 5 ефірних радіокомпаній та 14 провайдерів програмної послуги.

В області встановлено 5 цифрових передавачів багатоканальних телемереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 стандарту DVB-T2 у містах Миколаїв, Вознесенськ, Первомайськ, Новий Буг та смт Березнегувате.

Ліцензії на право місцевого та регіонального мовлення у багатоканальній мережі МХ-5 у Миколаївській області мають чотири телерадіоорганізації: ТОВ «Коледж преси та телебачення», м. Миколаїв (5 передавачів), ТОВ «ТРК «НІС-ТВ» (3 передавачі), ТОВ «Телерадіокомпанія «Твій Всесвіт», м. Первомайськ (2 передавача), КП «Телерадіокомпанія «МАРТ», м. Миколаїв (1 передавач).

Крім того, на всіх 5 передавачах веде мовлення філія ПАТ «НСТУ «Миколаївська регіональна дирекція».

Територія Миколаївської області, яка покривається цифровим сигналом, становить орієнтовно до 70 %, де проживає приблизно 90 % населення.

У Миколаївській області систематичний випуск здійснюють 66 друкованих ЗМІ. Серед систематичних видань області: газети – 63, журнали – 3. Загальний тираж цих видань становить 329,8 тис. примірників.

Найбільшу кількість друкованих періодичних видань, що здійснюють систематичний випуск, засновано комерційними структурами – 36, приватними особами – 10, громадськими організаціями – 4, державними установами – 1, трудовими колективами підприємств – 2, навчальними закладами – 6, політичними партіями – 1, релігійними організаціями – 2, творчими спілками разом з трудовими колективами редакцій газет – 4.

За тематичною спрямованістю систематичні видання поділяються на: інформаційні, засновані державними установами – 1, інформаційні, засновані політичними, громадськими організаціями – 4, інші інформаційні

видання – 45, науково-популярні – 1, навчальні – 6, релігійні – 3, рекламні – 5 та 1 видання для дозвілля.

Із загальної кількості ЗМІ, що систематично виходять: двомовних видань - 28, україномовних періодичних видань – 23, російськомовних – 10 та 5 видань поряд з українською мовою використовує російську, англійську, французьку, німецьку та інші.

Відповідно до Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» 24 комунальних друкованих видання області пройшли перереєстрацію у Головному територіальному управлінні юстиції у Миколаївській області в зв'язку з виходом органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування із складу засновників (співзасновників) цих комунальних ЗМІ. Наразі ці видання отримали нові свідоцтва та є приватними підприємствами (за даними Головного територіального управління юстиції у Миколаївській області).

За станом на 01.09.2020 в області функціонує 1 комунальне аудіовізуальне ЗМІ – КП ТРК «МАРТ».

У регіональному медіапросторі Миколаївщини активно працюють понад 60 Інтернет-видань (інформаційні агенції, сайти новин тощо). Здебільшого це видання суспільно-політичного спрямування, користувачі яких різної вікової категорії.

З метою забезпечення права громадян на отримання інформації здійснюється всебічне інформування населення про актуальні питання суспільно-політичного та соціально-економічного життя області через вебсайти всеукраїнських інформаційних агентств та регіональних електронних ЗМІ, на сторінках друкованих засобів масової інформації області та в ефірі регіональних телеканалів.

На виконання вимог Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування укладено 70 договорів на висвітлення своєї діяльності з 23 засобами масової інформації Миколаївської області.

Реалізація державної політики в інформаційній сфері на території області, спрямована на забезпечення доступу громадян до інформації, повного задоволення потреб населення в інформаційній продукції, здійснюється у рамках обласної Програми підтримки засобів масової інформації та забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, яка реалізується з 2004 року.

Серед актуальних проблем:

укладення угод органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування з метою всебічного висвітлення своєї діяльності у місцевих мас-медіа;

відсутність цифрового ефірного мовлення у 4-х районах області (на території ліквідованих Березанського, Очаківського, Доманівського, Веселинівського, Братського, Єланецького, Кривоозерського, Арбузинського

районів, у м. Снігурівка та у м. Очаків) у зв'язку з відсутністю необхідної кількості передавачів мультіплекс МХ-5.

Основні пріоритети розвитку галузі:

оперативне висвітлення через засоби масової інформації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, питань внутрішньої та зовнішньої політики держави, подій, що відбуваються у соціально-економічному і суспільно-політичному житті України та області;

забезпечення стійкого покриття території Миколаївської області цифровим ефірним мовленням;

задоволення інформаційних потреб громадян усіх соціальних груп;

інформаційна відкритість органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та запровадження її як інструмента обов'язкового і активного інформування громадян про свою діяльність;

формування позитивного сприйняття важливих питань соціально-політичних подій у державі, аспектів реформування різноманітних сфер життя, соціальних ініціатив, відзначення на належному рівні державних свят, пам'ятних дат тощо.

Видавнича сфера

З метою забезпечення проведення державної політики у видавничій сфері в області реалізується обласна Програма підтримки вітчизняного книговидання, книгорозповсюдження та популяризації української книги у Миколаївській області на 2017-2021 роки.

За станом на 01.09.2020 в області видавничу діяльність здійснює 91 суб'єкт видавничої справи (24 фізичних особи, 67 юридичних осіб), внесених до Державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції.

Протягом першого півріччя 2020 року видано 19 назв книжкової продукції загальним накладом 6,3 тис. примірників. Переважна більшість книжкової продукції, що видається в області, – книги місцевих авторів краєзнавчої, історичної, навчально-методичної тематики.

З 2007 року запроваджено системну роботу з надання фінансової підтримки місцевим авторам на видання книг. За рахунок коштів обласного бюджету в рамках Програми у 2007 – 2020 роках видано 103 книги місцевих авторів загальним тиражем 96,336 тис. примірників та підготовлено 7 оригінал-макетів на загальну суму 3,461 млн грн, які поповнили бібліотечні фонди області.

На території Миколаївської області здійснюють свою діяльність 345 об'єктів книгорозповсюдження (39 магазинів, 259 прилавків та 47 кіосків).

Актуальні проблеми:

в області, як і в Україні в цілому, видається недостатня кількість україномовної книжкової продукції;

недостатній рівень забезпечення книжковою продукцією населення сільської місцевості.

Основні пріоритети розвитку:

видання та популяризація творів місцевих авторів;
 створення умов для розвитку видавничої сфери;
 здійснення аналізу місцевої мережі книгорозповсюдження;
 проведення системних заходів, спрямованих на популяризацію української книги та читання, зокрема, проведення виставок, конкурсів, пропагування української книги через засоби масової інформації.

1.2.13. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина, сприяння розвитку громадянського суспільства

Громадські об'єднання та їх участь у суспільному житті області

У Миколаївській області офіційно легалізовано 257 обласних організацій політичних партій. За станом на 01 січня 2018 року – 258, на 01 січня 2019 року – 262, на 01 січня 2020 року – 253. Зареєстровано 54 національно-культурні товариства та центри національних культур. Налічується 793 релігійні організації, 32 релігійних конфесії. Органами виконавчої влади та підрозділами Головного управління юстиції у Миколаївській області легалізовано понад 3000 громадських об'єднань.

Найбільш масовою і впливовою профспілковою організацією області залишається Миколаївська обласна рада профспілок (на 01 січня 2020 - майже 102 тис. осіб, на 01 січня 2019 - 115 тис., на 01 січня 2018 – 123 тис.). Укладено Угоду про співпрацю у вирішенні соціально-економічних питань між виконавчим комітетом Миколаївської міської ради, обласною організацією роботодавців та обласною радою профспілок. Угоди та тристоронні соціально-економічні ради також діють в містах і районах області, сільських і селищних радах.

Зростає роль та активність ветеранських організацій, громадських організацій, які допомагають сім'ям військових. В цьому напрямі розвивається практична співпраця місцевих громадських об'єднань та органів влади. Серед наймасштабніших прикладів співпраці - проєкт «Бізнес-інкубатор», будівництво в м. Миколаєві центру підтримки внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО. В 2020 році утворено ініціативну групу зі створення Ради ветеранів Миколаївської області, яка сприятиме інтеграції та об'єднанню ветеранської громадськості. До цієї ініціативи долучились представники місцевих громадських ветеранських організацій: ГО «Асоціація учасників і інвалідів АТО», ГО «Союз військових добровольців», ГО «Миколаївська обласна об'єднана організація учасників бойових дій, локальних конфліктів, інвалідів та волонтерів», ГО «Миколаївська обласна спілка воїнів-інтернаціоналістів та запасу (УСВА)», ГО «Миколаївська обласна Асоціація ветеранів Афганістану і АТО» та ГО «Миколаївська обласна організація воїнів прикордонників». Крім ветеранських громадських об'єднань ветеранський рух організовується у форматі громадських формувань з охорони громадського порядку. В м. Миколаєві з 15 таких громадських формувань 8 утворились у 2014-2019 роках.

Тенденція зростання реальної діяльності характерна і для інших громадських об'єднань області. Цьому сприяє співпраця з місцевими органами

влади в напрямі проведення конкурсів проєктів громадських об'єднань, які фінансуються з місцевих бюджетів. У 2018 році 2 обласні програми передбачали такі конкурси, у 2019-2020 – 4.

Органи влади також співпрацюють з громадськими об'єднаннями в контексті залучення їх до роботи в різноманітних комісіях, робочих групах тощо.

Органи влади співпрацюють з громадськими об'єднаннями також в контексті реалізації окремих проєктів, ініціатив. 2018 року помітною подією став «Миколаївський економічний форум - 2018» організований облдержадміністрацією та громадською організацією «Миколаївщина - надійний партнер». У 2018 році підписано Меморандум про співробітництво між облдержадміністрацією та Громадською організацією «Українська академія лідерства», яка плідно працює в м. Миколаєві протягом 2018-2020 років. У 2020 році з Громадською організацією «Форум розвитку громадянського суспільства» підписано Меморандум «Всеукраїнського громадського бюджету», який реалізується відповідно до Порядку підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку. «Всеукраїнський громадський бюджет» дозволяє мешканцям області та представникам громадянського суспільства пропонувати проєкти регіонального розвитку, що будуть втілені в життя коштом державного фонду регіонального розвитку.

Продовжується діалог з громадськістю у форматі консультацій, відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. У 2018 році облдержадміністрацією внесено на розгляд 29 актуальних питань, проєктів нормативних актів. У 2019 році – 24 питання, протягом трьох кварталів 2020 року – 43 питання. Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 27 серпня 2020 року відбулись установчі збори з формування складу громадської ради при облдержадміністрації, в яких взяв участь 41 представник інститутів громадянського суспільства. У ході зборів учасники шляхом рейтингового голосування обрали персональний склад громадської ради у кількості 19 членів, який в подальшому затверджено розпорядженням голови облдержадміністрації від 09.09.2020 № 352-р. Протягом 2020 року громадською радою було проведено 2 засідання.

Також при облдержадміністрації створено та діють низка інших консультативно-дорадчих органів, до складу яких входять представники інституту громадянського суспільства. Зокрема, координаційна рада сприяння розвитку громадянського суспільства в Миколаївській області, координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання при облдержадміністрації, рада підприємців Миколаївської області, рада з питань розвитку туризму та рекреаційно-курортної діяльності при облдержадміністрації, рада представників громадських організацій національних меншин області, координаційна рада з питань захисту прав дітей при облдержадміністрації, комітет забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури при облдержадміністрації, молодіжна рада при

облдержадміністрації, обласна координаційна рада з питань протидії туберкульозу, наркоманії та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Миколаївській області тощо.

Такий розвиток участі громадських об'єднань в суспільному житті області є елементом загального розвитку громадянського суспільства в Україні, в той же час наявні і певні проблеми.

Наразі діяльність інститутів громадянського суспільства в цілому характеризується недостатнім рівнем їх інституційної, фінансової та кадрової спроможності. Більшість зареєстрованих громадських об'єднань не здійснюють жодної публічної діяльності. В переважній більшості громадські об'єднання представлено невеликою кількістю активних осіб, діяльність яких обмежується одним населеним пунктом.

Також зберігаються окремі випадки непрозорості та закритості в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у налагодженні ефективного діалогу з суспільством.

Суттєвою перешкодою на шляху формування дієздатних суспільно впливових громадських об'єднань є низький рівень готовності самих громадян до участі в них.

Стратегічною метою у сфері сприяння розвитку громадянського суспільства є підтримка становлення громадянського суспільства як інституту ефективного захисту прав і свобод громадян, задоволення їхніх інтересів.

1.3. Збереження та розвиток територій

1.3.1. Сприяння розвитку територіальних громад в умовах децентралізації

З 2014 року в Україні розпочався процес децентралізації. Миколаївська область активно залучилась до цього процесу з 2015 року.

За станом на 01.09.2020 на території Миколаївської області було створено 43 об'єднані територіальні громади (далі - ОТГ), які об'єднали 150 з 313 існуючих сільських, селищних, міських рад (48% від загальнообласної кількості рад), з них: у 2015 створено 1 ОТГ, у 2016 - 18, у 2017 - 9, у 2018 - 13, у 2019 - 2.

Площа, охоплена громадами, становила 12 607,4 кв. км, чисельність населення ОТГ - 319,3 тис. осіб, або 28,5% від загальної чисельності населення області.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 77-р був затверджений план заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019-2021 роки.

Головною задачею цього процесу стало створення громад, якими охоплено всю територію області і які спроможні самостійно вирішувати питання місцевого значення та забезпечувати доступні і якісні послуги для населення на рівні громади, а також уникнення дублювання повноважень районних органів і органів самоврядування новостворених громад на одній території.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 480-р затверджено перспективний план формування територій громад Миколаївської області, згідно з яким в області утворено 52 спроможні територіальні громади та забезпечено охоплення громадами 100 відсотків території області; розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 719-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Миколаївської області» затверджено території громад області та визначено їх адміністративні центри; Верховною Радою України прийнято Постанову від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів», згідно з якою в Миколаївській області ліквідовано 19 районів та утворено чотири нові райони: Вознесенський, Миколаївський, Первомайський та Баштанський.

Ці документи підсумували завершення одного з важливих етапів децентралізації влади та реформування адміністративно-територіального устрою як базового, так і субрегіонального (районного) рівня. Тепер більшість повноважень перейшли і ще будуть додатково передані саме на рівень громад.

Децентралізація вже дала можливість збільшити бюджети тих сіл, селищ, міст, які об'єдналися.

За підсумками діяльності у січні - вересні 2020 року до загального фонду місцевих бюджетів ОТГ Миколаївської області надійшло 1,032 млрд грн, що на 60,2 млн грн, або 6,2 % більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Зростання забезпечено за всіма бюджетоутворюючими видами податків, у т.ч.: податок на доходи фізичних осіб – 8,1% (+ 44,3 млн грн); плата за землю – 0,6% (+1,1 млн грн); єдиний податок – 6,1% (+ 8,0 млн грн); акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів – 14,8% (+ 2,3 млн грн).

Це дало змогу спрямувати додаткові кошти на вирішення першочергових завдань соціально-економічного розвитку громад.

Новоутворені територіальні громади мають можливість користуватися перевагами переходу на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом України.

Фінансова підтримка територіальних громад

Важливим чинником у розвитку територіальних громад є їх фінансова підтримка.

У рамках державної фінансової підтримки розвитку ОТГ у 2019 році Миколаївська область отримала субвенції на формування інфраструктури громад на суму 81,0 млн гривень. З них використано 80,6 млн грн, що становить 99,5% від передбаченої суми (громадами реалізовано 103 інфраструктурні проекти).

У зв'язку з епідемією в країні гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, парламентом України у 2020 році внесено зміни до законодавства України про Державний бюджет та перерозподілено передбачені кошти вказаної субвенції на заходи для боротьби з хворобою.

Одним з джерел фінансової допомоги територіальним громадам для вирішення місцевих проблем є надання субвенції з обласного бюджету

місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку територіальних громад Миколаївської області згідно з рішенням обласної ради.

Субвенція надається на соціально значущі заходи та проєкти і спрямовується на комунальні заклади культури, охорони здоров'я, освіти, соціального захисту населення, фізичної культури та спорту, спортивної інфраструктури, розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад, вуличне освітлення, водозабезпечення та водовідведення, виконання екологічних заходів та благоустрій населених пунктів, розвиток житлово-комунальної сфери та дорожньої галузі, реалізацію проєктів з енергоефективності та енергозбереження, виготовлення проєктно-кошторисної документації за вищезазначеними напрямками.

У квітні 2020 року цей перелік було доповнено заходами, спрямованими на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемії та пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) на території Миколаївської області.

За 10 місяців 2020 року в рамках надання цієї субвенції з обласного бюджету до місцевих бюджетів ОТГ було перераховано 6,24 млн гривень.

Для уникнення проблемних питань впровадження нового адміністративно-територіального устрою базового та субрегіонального рівнів потребує прийняття на загальнодержавному рівні ряду нових нормативних документів та/або внесення змін до чинних документів:

- прийняття окремого закону про адміністративно-територіальний устрій;
- внесення змін до Конституції України;

- внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та інших законів.

На рівні держави також потребують врегулювання майнові та бюджетні питання, які виникатимуть у перехідний період впровадження нового адміністративно-територіального устрою, визначення статусу органів місцевого самоврядування та органів місцевої виконавчої влади, їх функціоналу та розподілу повноважень між ними.

Сформовані територіальні громади можуть відчувати брак кваліфікованих кадрів; в місцевих органах виконавчої влади можливе вивільнення працівників.

Головним пріоритетом подальшого комплексного розвитку є всебічне сприяння кожній спроможній територіальній громаді у вирішенні питань місцевого значення та наданні якісних і доступних послуг населенню за рахунок власних ресурсів, шляхом виконання низки завдань, зокрема:

- організаційно-методичний та інформаційний супровід запровадження нового адміністративно-територіального устрою;

- своєчасна розробка стратегій розвитку територіальних громад, що відповідають цілям та завданням регіональної Стратегії;

- консультативна підтримка територіальних громад в процесі розробки та реалізації проєктів за рахунок коштів субвенції з державного та обласного бюджетів;

досягнення стандартів доступності адміністративних, соціальних, житлово-комунальних послуг на рівні громад;
 сприяння співробітництву територіальних громад;
 сприяння досягненню оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади;
 підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування шляхом залучення їх до участі у заходах державного та регіонального рівнів з питань розвитку територій, а також працевлаштування вивільнених працівників органів виконавчої влади під час формування кадрової політики територіальних громад.

1.3.2. Забезпечення комплексного розвитку міст і районів області

З метою стимулювання розвитку територіальних громад області існує система моніторингу та оцінки показників соціально-економічного стану районів, міст обласного значення, територіальних громад області.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 16.03.2018 № 76-р «Про запровадження моніторингу та оцінки соціально-економічного розвитку міст обласного значення, районів, об'єднаних територіальних громад Миколаївської області» (із змінами від 08.07.2020 № 273-р) затверджено перелік показників, за якими розраховується оцінка соціально-економічного розвитку районів, міст обласного значення, територіальних громад Миколаївської області (далі – оцінка).

Оцінка проводиться за методикою, визначеною Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики», яка характеризує основні сфери соціально-економічного розвитку територіальних одиниць. За даними розрахунків визначається рейтинг районів, міст обласного значення, територіальних громад за окремими сферами соціально-економічного розвитку, а також загальний рейтинг.

Оцінка проводиться щоквартально на підставі показників окремих сфер соціально-економічного розвитку територіальних одиниць, які надаються структурними підрозділами облдержадміністрації, територіальними органами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади згідно з розподілом обов'язків.

Результати моніторингу та оцінки розміщуються на вебсайті департаменту економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської облдержадміністрації для вжиття заходів щодо поліпшення соціально-економічного стану відповідної територіальної одиниці.

Комплексний моніторинг та оцінка соціально-економічного розвитку районів, міст обласного значення, територіальних громад Миколаївської області виявляє ряд проблемних питань у соціальному та економічному розвитку районів та міст обласного значення, на вирішення яких необхідно спрямувати зусилля усіх гілок влади.

Цілі та пріоритети:

створення умов для використання потенціалу громад та місцевих ресурсів (природних, економічних, історичних, культурних, соціальних та інших особливостей);

створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у економіку;

підтримка розвитку підприємницької діяльності.

1.3.3. Бюджетна політика місцевих бюджетів

З початку 2015 року в Україні фактично запроваджено нову бюджетну модель, яка спрямована на забезпечення фінансової децентралізації, а саме збільшення обсягу фінансових ресурсів у розпорядженні органів місцевого самоврядування, формування фінансово спроможних територіальних громад.

Реформу децентралізації спрямовано на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток, надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг.

Створені громади отримали вагомий спектр повноважень та фінансових ресурсів, що їх вже мають міста обласного значення. Передбачено, що місцеві ради обов'язково встановлюють єдиний податок та вирішують питання щодо встановлення податку на майно (у частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки).

Зростання власних доходів відбувається швидкими темпами, що характеризує позитивний вплив бюджетної децентралізації на формування доходів територіальних громад. Завдяки фінансовій децентралізації суттєво змінилася ресурсна база місцевих бюджетів.

Реалізація реформи міжбюджетних відносин у Миколаївській області впродовж 2015-2020 років надала позитивні результати.

Надходження податків і зборів до загального фонду місцевих бюджетів області за 2015-2020 роки (2020 рік - очікуване) зросли в 2,9 рази.

За 2020 рік очікується надходження податків та зборів до загального фонду (у співставних умовах) від територіальних громад, створених у 2015-2019 роках, у сумі 1428,1 млн грн, що на 65,9 млн грн, або на 4,8 відсотка більше, ніж надійшло у 2019 році.

Бюджетна децентралізація, яка успішно реалізується вже 5 років, спричинила суттєвий перерозподіл бюджетних ресурсів на користь місцевого самоврядування.

Для продовження позитивної динаміки нарощування доходів та поліпшення показників соціально-економічного розвитку територій необхідно вжити заходів щодо збільшення дохідної частини шляхом активізації роботи з детінізації економіки, перегляду ставок та пільг місцевих податків і зборів, своєчасності, повноти сплати податків і зборів до місцевих бюджетів та інші заходи.

Питання фінансової самодостатності є одним із головних чинників успішного розвитку території. У 2021 році буде продовжено ряд заходів щодо забезпечення реалізації державної бюджетної політики та показників виконання місцевого бюджету.

Головною метою бюджетної політики на 2021 рік є запровадження дієвого механізму управління бюджетним процесом як складової частини системи управління державними фінансами, забезпечення наповнюваності бюджетів шляхом створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення конкурентоспроможності виробництва, забезпечення економного і раціонального використання коштів, підвищення результативності бюджетних видатків з урахуванням тенденцій подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Актуальні проблеми:

- наявність податкового боргу з платежів до бюджету усіх рівнів;
- низька питома вага інвестиційної складової місцевих бюджетів;
- наявність диспропорцій у податкоспроможності територій;
- низький фаховий рівень бюджетування в новоутворених територіальних громадах.

Основні завдання:

- забезпечення прозорості бюджету;
- забезпечення виконання місцевого бюджету у відповідності до затверджених показників;
- розробка та реалізація заходів щодо додаткових надходжень до місцевого бюджету;
- збалансованість показників місцевих бюджетів;
- оцінка ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів місцевих бюджетів;
- контроль за ефективним та цільовим використанням бюджетних коштів.

1.3.4. Підтримка місцевих органів влади з питань реалізації реформ та делегованих обласною радою повноважень

Ключовим напрямом у взаємодії органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на місцях є функціонування системи делегування повноважень, закріплених чинним законодавством України.

Відповідно до пункту 7 статті 119 Конституції України обов'язком місцевих державних адміністрацій є забезпечення виконання делегованих відповідними радами повноважень. Перелік повноважень, які обласні ради делегують обласним державним адміністраціям, закріплений статтею 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» і передбачає делегування облдержадміністрації майже усього комплексу заходів, спрямованих на забезпечення належного соціально-економічного розвитку.

Протягом останніх років в Україні реалізуються глибокі структурні реформи у різних галузях державної політики, зокрема проведено системні зміни у бюджетному законодавстві (запроваджено принципово нову концепцію міжбюджетних відносин, більшість місцевих бюджетів перейшли на програмно-цільовий метод складання і виконання місцевих бюджетів, що дозволило суттєво підвищити самостійність місцевих бюджетів усіх рівнів та збільшити їх фінансові ресурси). Реформа децентралізації дозволила мешканцям області отримувати послуги на території своєї громади.

На працівників обласної державної адміністрації та її структурних підрозділів, крім виконання делегованих обласною радою повноважень відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», покладено також значний обсяг завдань із забезпечення реалізації реформ на місцевому рівні.

Водночас фінансове забезпечення облдержадміністрації за рахунок коштів державного бюджету, як і в попередні роки, залишається на вкрай низькому рівні. Рівень оплати праці працівників облдержадміністрації неконкурентний порівняно з іншими галузями економіки, що не дозволяє залучати до роботи в місцевих органах влади висококваліфікованих та мотивованих на досягнення результату спеціалістів. За станом на цей час місцеві державні адміністрації здійснюють виключно першочергові видатки з урахуванням необхідності безумовного виконання заходів, передбачених Постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів». Водночас згідно зі статтею 2 Закону України «Про джерела фінансування органів державної влади» органи державної влади здійснюють свою діяльність виключно за рахунок бюджетного фінансування (крім випадків, визначених цим Законом) в межах, передбачених Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік. Органи державної влади можуть отримувати додаткові кошти з місцевих бюджетів для виконання делегованих законами України повноважень органів місцевого самоврядування. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 № 787 «Про видатки на оплату праці працівників місцевих державних адміністрацій» місцеві державні адміністрації можуть отримувати додаткові кошти з місцевих бюджетів на оплату праці працівників для здійснення ними делегованих

відповідно до закону повноважень органів місцевого самоврядування обсягом до 50 % затвердженого у Державному бюджеті України на 2017 і наступні роки фонду оплати праці працівників місцевих державних адміністрацій.

Враховуючи зазначене, з метою якісного виконання облдержадміністрацією делегованих обласною радою повноважень виникла необхідність у вирішенні таких перелічених проблем, які щороку не вирішуються та потребують врегулювання:

утримання адміністративних будівель, їх ремонт та реконструкція, здійснення заходів з енергозбереження;

стимулювання до досягнення кращих результатів роботи наявних фахівців та залучення до роботи в облдержадміністрації висококваліфікованих спеціалістів із інших галузей економіки для забезпечення якісного виконання облдержадміністрацією делегованих обласною радою повноважень;

матеріально-технічне та фінансове забезпечення облдержадміністрації та її структурних підрозділів (придбання серверів та іншого мережевого обладнання; придбання (ремонт) сучасних засобів інформатизації і зв'язку, комп'ютерної техніки, сканерів, принтерів; створення комплексних систем захисту інформації; придбання (підтримка в належному стані, легалізація) програмного забезпечення; придбання пально-мастильних матеріалів; офісних меблів, витратних матеріалів, канцелярського приладдя, паперу, води та квіткової продукції; інформаційно-технічне забезпечення; оплата послуг, судового збору тощо); придбання інших предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, оплата інших послуг, у тому числі комунальних, видатків на відрядження, судового збору тощо;

проведення для представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування семінарів, конференцій, нарад, навчань, практикумів, засідань «круглих столів» з питань упровадження реформ, у тому числі шляхом залучення представників центральних органів влади;

організація відряджень представників місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування до інших областей з метою вивчення передового досвіду з питань адміністративно-територіальної реформи, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, отриманих внаслідок бюджетної децентралізації.

Головним завданням є створення умов для забезпечення безперебійного та ефективного виконання облдержадміністрацією делегованих та владних повноважень, а також налагодження ефективної взаємодії між місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, територіальними підрозділами центральних органів виконавчої влади, служб з питань реалізації державної регіональної політики із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій та матеріально-технічної бази, надання оперативних, кваліфікованих консультацій з питань управління соціально-економічним розвитком регіону та забезпечення запровадження реформ.

1.3.5. Управління майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області

За станом на 01.09.2020 до сфери управління облдержадміністрації належить 102 суб'єкти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області (далі – суб'єкти комунальної власності), у тому числі комунальних підприємств – 11.

З метою здійснення в межах, встановлених законодавством, контролю за ефективністю використання і збереженням майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області постійно здійснюється його обстеження. Під час обстежень з'ясовуються питання щодо виготовлення технічної документації, державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна та надаються рекомендації органам управління майном та балансоутримувачам щодо ефективного використання майна, в тому числі шляхом включення майна, що не використовується, до переліку об'єктів, які можуть бути передані в оренду або приватизовані, що в свою чергу дає можливість збільшити надходження до обласного бюджету.

Приватизація та передача в оренду об'єктів спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області проводиться прозоро та відкрито, шляхом оприлюднення відповідної інформації в мережі Інтернет та ЕТС.

Аналіз фінансово-господарської діяльності комунальних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області за декілька останніх років дає підстави визначити такі тенденції.

Більшість комунальних підприємств за результатами фінансово-господарської діяльності є збитковими, серед них: КП «Дирекція з капітального будівництва та реконструкції» Миколаївської обласної ради, КП «Миколаївський міжнародний аеропорт» Миколаївської обласної ради, підприємство комунальної власності області «Фармація», КП «Миколаївська обласна друкарня» Миколаївської обласної ради .

Чотири підприємства: КП «Автотрансобслуговування» Миколаївської обласної ради, КП «Фармацевтична фабрика – підприємство обласної комунальної власності», КП «Кафе «Лілея» Миколаївської обласної ради та МОКП «Облпаливо» - знаходяться в стані ліквідації.

КП «Міжнародний аеропорт Миколаїв» та КП «Профілактична дезінфекція» фінансово-господарську діяльність не здійснюють, керівники та працівники на підприємствах звільнені.

Лише КП «Миколаївкнига» Миколаївської обласної ради працює стабільно з отриманням прибутку.

Для стабільної та ефективної роботи КП «Миколаївська обласна друкарня» Миколаївської обласної ради потребує вжиття таких заходів:

1. Підвищення ефективності роботи дільниці оперативної поліграфії за рахунок облаштування комплексу цифрового повнокольорового друку.

Реалізація проєкту дозволить розширити спектр послуг друкарні та зайти на ринок послуг кольорового друку. Впровадження цього проєкту дасть можливість підвищити завантаженість підприємства замовленнями, покращити

якість надаваних послуг та зайняти свою нішу на ринку оперативної поліграфії та виробництва етикетки. Враховуючи, що напрям виробництва з друку газет щорічно зменшує свою завантаженість та дохідну частину, створення допоміжного комплексу кольорового друку дасть можливість не опинитися в критичному фінансовому стані у разі втрати рентабельності друку газетної продукції. Для реалізації проекту на стартовому етапі за попередніми розрахунками потрібно: для покриття сегменту ринку 15% - комплекс вартістю 35-40 тис. євро, для покриття сегменту ринку 30-40% - комплекс вартістю понад 150 тис. євро. Пропонується здійснити придбання комплексу шляхом співфінансування з обласного бюджету або залучення інвестора.

2. Поповнення статутного фонду КП «Миколаївська обласна друкарня» на оновлення основних засобів та збереження майна комунальної власності підприємства.

Цей пункт передбачає в разі наявного фінансового ресурсу в обласному бюджеті поповнити статутний фонд підприємства на придбання та оновлення основних фондів: ремонт обладнання, модернізація обладнання, утримання будівлі та території підприємства. Як зазначалось вище, підприємству необхідно 1,5 млн грн для придбання обладнання цифрового повнокольорового друку, якщо орієнтуватись на той мінімум, який на сьогодні необхідний для розширення надаваних послуг.

Актуальні проблеми:

наявність підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області (далі – комунальні підприємства), які є збитковими;

відсутність власних коштів суб'єктів комунальної власності для розвитку статутної діяльності та відсутність інвестиційної підтримки з боку власника майна;

основні засоби суб'єктів комунальної власності застарілі та потребують оновлення, проте власні фінансові ресурси (оборотні кошти) у суб'єктів комунальної власності відсутні;

наявність суб'єктів комунальної власності, які не мають правовстановлюючих документів на нерухоме майно та земельні ділянки.

Цілі та пріоритети:

досягнення оптимальної частки суб'єктів комунальної власності, які є спеціалізованими та/або забезпечують спільні інтереси територіальних громад області, забезпечення ефективного управління цією часткою,

прийняття відповідних управлінських рішень (ліквідація, реорганізація, приватизація, оренда, концесія, передача тощо) щодо інших суб'єктів, які не здійснюють свою діяльність та потребують прийняття таких рішень;

проведення роботи щодо виявлення майна, яке не використовується, формування за результатами проведеної роботи переліку об'єктів, що можуть бути передані в оренду або приватизовані, що надасть можливість поповнити обласний бюджет та використати кошти на підтримку та розвиток суб'єктів комунальної власності.

Шляхи досягнення та основні завдання, заходи щодо реалізації пріоритетів управління майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області на 2021 рік:

забезпечення розвитку суб'єктів комунальної власності та беззбиткового функціонування комунальних підприємств; ліквідація або реорганізація комунальних підприємств;

посилення контролю за ефективним використанням та збереженням майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, у тому числі переданого в оренду;

забезпечення максимального наповнення дохідної частини обласного бюджету від використання та відчуження майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, шляхом передачі в оренду або приватизації;

забезпечення захисту майнових прав спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області.

Розділ 2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У 2021 РОЦІ

Метою соціально-економічного розвитку Миколаївської області є створення успішного, конкурентоспроможного, соціально справедливого регіону з високою якістю життя та безпечним довкіллям.

Забезпечення економічного зростання та високих стандартів життя населення буде забезпечено шляхом виконання завдань за такими пріоритетними напрямками:

1) Стійке економічне зростання багатогалузевої економіки, у тому числі на основі інноваційного та високотехнологічного розвитку, що передбачає:

сприяння розвитку промислового комплексу області та активізації інноваційної діяльності підприємств;

підвищення енергоефективності;

впровадження інвестиційних проєктів в пріоритетних галузях економіки;

розвиток зовнішньоекономічної діяльності та залучення іноземних інвестицій, презентацій економічного, експортного та інвестиційного потенціалу області за кордоном;

розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції;

розвиток інфраструктури підприємництва та сприяння впровадженню ініціатив малого та середнього бізнесу;

створення і популяризація туристичних продуктів, розвиток туристичної та курортної інфраструктури;

розвиток транзитного та логістично-транспортного потенціалу.

**2) Висока якість життя людини, що передбачає:
збереження і розвиток людського та соціального капіталу шляхом:**

поліпшення якості та доступності освіти, медичного обслуговування;

підвищення ефективності та стабільності соціального захисту;
 підтримка дітей та молоді;
 розвиток культурного середовища;
 створення умов для бсебічного розвитку та реалізації творчого потенціалу людини;
 підвищення якості житлово-комунальних полуг населенню;
 забезпечення стабільної екологічної ситуації;
 підвищення рівня безпеки життєдіяльності населення.

3) Збереження та розвиток територій, а саме забезпечення комплексного та збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць області шляхом:

сприяння розвитку територіальних громад в умовах децентралізації;
 забезпечення комплексного розвитку міст і районів області;
 підвищення ефективності бюджетної політики;
 підтримка місцевих органів влади з питань реалізації реформ та делегованих повноважень;
 підвищення ефективності управління майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області.

Заходи щодо забезпечення виконання завдань Програми економічного і соціального розвитку Миколаївської області у 2021 році наведено у додатку 1 до Програми.

2.1.1. Механізм реалізації Програми

Нормативно-правове та інституційне забезпечення

Програму розроблено на виконання та з урахуванням чинних державних законодавчо-нормативних актів та рішень Миколаївської обласної ради.

2.1.2. Організаційне та інформаційне забезпечення реалізації Програми

Організаційне забезпечення. Реалізація Програми здійснюватиметься на основі заходів, розроблених структурними підрозділами облдержадміністрації, за участю профільних постійних комісій обласної ради, органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади.

Основними інструментами реалізації Програми є:

Державні та обласні цільові програми. Для забезпечення реалізації окремих пріоритетних напрямів Програми розроблятимуться та виконуватимуться державні та обласні цільові програми розвитку окремих галузей економіки, які мають перетворитися на дієвий інструмент регіональної політики шляхом їх спрямування на цільове розв'язання системних проблем;

Програми соціально-економічного розвитку міст і районів області. З метою забезпечення проведення державної політики регіонального розвитку, узгодження довгострокових державних пріоритетів регіонального розвитку із

напрямами розвитку області, міст і районів райдержадміністрації та виконавчі органи міських (міст обласного значення) рад із залученням громадськості та з урахуванням вимог цієї Програми розроблятимуть програми соціально-економічного розвитку міст і районів області та здійснюватимуть заходи з їх реалізації.

План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно.

Інформаційне забезпечення

В основу інформаційного забезпечення системи управління економікою області, перш за все, має бути закладено спроможність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування накопичувати, опрацьовувати та здійснювати оперативний обмін інформацією, яка забезпечує проведення запланованих заходів та організоване реагування на ускладнення обставин, які можуть суттєво вплинути на виконання основних завдань Програми. До таких обставин слід віднести виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціального та воєнного характеру, здійснення терористичних актів, епідемій, введення особливого періоду функціонування національної економіки, введення військового стану, порушення умов життєзабезпечення населення, пов'язаних із збоями у функціонуванні економіки області з різних причин.

З метою забезпечення аналізу виконання Програми, що потребує підготовки аналітичних статистичних матеріалів (які не входять до Плану статистичних спостережень) щодо роботи окремих галузей та напрямів діяльності народногосподарського комплексу Миколаївської області, необхідно щорічно на підставі розрахунку передбачати в обласному бюджеті фінансування заходів, пов'язаних із наданням додаткової статистичної інформації головним управлінням статистики у межах наявного фінансового ресурсу.

Також для забезпечення інформування громадськості відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» необхідно щорічно передбачати фінансування заходів, пов'язаних з оприлюдненням документації щодо програм економічного і соціального розвитку у друкованих виданнях.

Заходи стимулювання та відзначення кращих представників області

Відповідно до статті 6 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», пункту 24 Регламенту Миколаївської обласної державної адміністрації, затвердженого розпорядженням голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 09.02.2011 № 23-р, з метою вшанування видатних заслуг в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах суспільної діяльності жителів області та інших областей України головою Миколаївської обласної державної адміністрації 08.02.2017 видано розпорядження № 33-р «Про встановлення заохочувальної відзнаки голови Миколаївської обласної державної адміністрації - «Святий Миколай Чудотворець», затвердження положення про неї та опис», яке

zareestrowane w Głównym terytorialnym zarządzaniu юстиції у Миколаївській області 09.02.2017 за № 44/2625.

Відповідно до Положення про Почесну відзнаку голови Миколаївської обласної державної адміністрації «Святий Миколай Чудотворець» трьох ступенів Почесною відзнакою нагороджуються жителі Миколаївської області та інших областей України за видатні заслуги в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах суспільної діяльності області або держави. Почесна відзнака має три ступені, а нагородження Почесною відзнакою здійснюється послідовно, починаючи з III ступеня.

Нагородження Почесною відзнакою наступного ступеня відбувається через рік після нагородження Почесною відзнакою попереднього ступеня з метою стимулювання виконання обласних цільових програм, морального заохочення громадян за активну діяльність у розвитку економіки, науки, культури, у соціальній сфері, захисті Вітчизни, охороні конституційних прав і свобод людини, державному будівництві та громадській діяльності.

Цілі та завдання:

ознайомлення широких верств населення з людьми, які досягли вершин майстерності у професійній діяльності, сприяли формуванню позитивного іміджу регіону;

оптимізація зв'язків органів виконавчої влади з громадськими організаціями, зокрема через механізм проведення громадських обговорень під час висунення кандидатур та визначення номінантів;

інформаційна відкритість органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час взаємодії з громадськими організаціями;

сприяння розвитку демократичних інституцій завдяки діяльності громадян та громадських організацій.

Контроль за виконанням Програми

Контроль за виконанням Програми здійснюється обласною державною адміністрацією та обласною радою.

Оцінка результатів виконання Програми буде здійснюватися на основі проведення статистичних досліджень стану та показників розвитку галузей (сфер діяльності) області, районів, міст, об'єднаних територіальних громад у цілому.

Основними формами контролю за реалізацією завдань та основних показників Програми будуть:

здійснення аналізу стану виконання заходів Програми (згідно з додатком 1 до Програми);

моніторинг виконання основних показників економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік (згідно з додатком 2 до Програми);

моніторинг стану виконання обласних цільових програм (згідно з додатком 3 до Програми);

моніторинг стану виконання інвестиційних та інфраструктурних проєктів, реалізація яких буде здійснюватися у 2021 році із залученням коштів обласного та державного бюджетів інвестиційного спрямування та показників економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2021 рік (згідно з додатком 4 до Програми);

звітність про стан реалізації Програми;

висвітлення стану реалізації Програми у місцевих засобах масової інформації.

Миколаївська облдержадміністрація щорічно звітує про виконання Програми на сесії обласної ради.

Розділ 3. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА 2021 РІК

3.1.1. Фінансове забезпечення реалізації Програми

Виконання завдань та пріоритетні напрями Програми фінансуватимуться за рахунок коштів державного, обласного та місцевих бюджетів, власних надходжень, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Для виконання (фінансування) завдань Програми структурні підрозділи облдержадміністрації (далі - виконавці) розробляють відповідні обласні цільові програми та заходи, в яких у межах бюджетних призначень передбачаються обсяги фінансування, що є підставою для врахування їх в обласному та місцевих бюджетах на відповідний рік.

Під час фінансування заходів з реалізації Програми усі виконавці повинні забезпечити виконання запланованих завдань із залученням мінімального обсягу бюджетних коштів та досягненням максимального результату у їх використанні.

Обсяг фінансування заходів, спрямованих на виконання Програми, щороку передбачається у проєктах місцевих бюджетів за відповідними програмами у межах наявного фінансового ресурсу.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування спільно з центральними органами виконавчої влади на договірних засадах беруть участь у співфінансуванні окремих пріоритетних напрямів Програми.

Фінансування заходів з реалізації Програми здійснюватиметься також за рахунок коштів інвесторів, які залучаються до реалізації конкретних інвестиційних проєктів та виконання програм, міжнародних фінансових організацій, інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
Розділ 1. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗА ПОПЕРЕДНІЙ ПЕРІОД.....	2
1.1. Структура економіки	2
1.1.1. Розвиток промислового комплексу та інноваційної діяльності	3
1.1.2. Агропромисловий комплекс	6
1.1.3. Капітальні інвестиції та розвиток будівництва. Впровадження інвестиційних проєктів.....	10
1.1.4. Розвиток міжнародного співробітництва	13
1.1.5. Розвиток внутрішнього ринку	16
1.1.6. Підприємницька діяльність	18
1.1.7. Туризм.....	19
1.1.8. Транспортна інфраструктура.....	20
1.2. Соціальна сфера. Якість життя людини	25
1.2.1. Система галузі охорони здоров'я.....	25
1.2.2. Освіта	30
1.2.3. Соціальний захист населення	33
1.2.4. Сфера надання адміністративних послуг	42
1.2.5. Підтримка дітей та молоді	43
1.2.6. Культурне і духовне середовище	45
1.2.7. Фізична культура і спорт	47
1.2.8. Забезпечення населення якісними послугами. Житлово- комунальне господарство.....	49
1.2.9. Містобудування та архітектура.....	56
1.2.10. Безпечне довкілля та екологічна політика	57
1.2.11. Цивільний захист, техногенна та пожежна безпека.....	62
1.2.12. Інформаційний простір	65
1.2.13. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина, сприяння розвитку громадянського суспільства	68
1.3. Збереження та розвиток територій.....	70
1.3.1. Сприяння розвитку територіальних громад в умовах децентралізації.....	70
1.3.2. Забезпечення комплексного розвитку міст і районів області	73
1.3.3. Бюджетна політика місцевих бюджетів	74
1.3.4. Підтримка місцевих органів влади з питань реалізації реформ та делегованих обласною радою повноважень	76

1.3.5. Управління майном спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області	78
Розділ 2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У 2021 РОЦІ	80
2.1.1. Механізм реалізації програми	81
2.1.2. Організаційне та інформаційне забезпечення реалізації Програми	81
Розділ 3. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА 2021 РІК	84
3.1.1. Фінансове забезпечення реалізації Програми.....	84